

Business case for ABT-projekt om forflytning

Maj 2011

Publikationen er udgivet af
Servicestyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: servicestyrelsen@servicestyrelsen.dk
www.servicestyrelsen.dk

2. udgave

Indhold udarbejdet af Rambøll Management Consulting Danmark for Servicestyrelsen.

Download eller bestil rapporten på www.servicestyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Digital ISBN: 978-87-92743-41-1

Indholdsfortegnelse

<u>1. INDLEDNING</u>	<u>1</u>
1.1 BAGGRUNDEN FOR PROJEKTET	3
1.2 BESKRIVELSE AF DE INDFØRTE HJÆLPEMIDLER	4
<u>2. RESUME AF RAPPORTENS CENTRALE RESULTATER.....</u>	<u>5</u>
2.1 POTENTIALET VED LANDSDÆKKENDE IMPLEMENTERING	5
2.1.1 TIDSRIGIVELSE BLANDT MEDARBEJDERNE	5
2.1.2 MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF HJÆLPEMIDLERNE.....	7
2.1.3 BORGERNES OPLEVELSE AF DE NYE HJÆLPEMIDLER	9
2.2 POTENTIALET I DE ENKELTE PROJEKTKOMMUNER	9
2.2.1 MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF HJÆLPEMIDLERNE.....	11
2.2.2 BORGERNES OPLEVELSE AF DE NYE HJÆLPEMIDLER	12
<u>3. RAPPORTENS OPBYGNING.....</u>	<u>13</u>
<u>4. TIDSRIGIVELSEN VED BRUG AF HJÆLPEMIDLERNE.....</u>	<u>14</u>
4.1 ÆNDRING I ANTALLET AF MEDARBEJDERE PR. FORFLYTNING	15
4.2 ÆNDRINGEN I TIDSFORBRUG PR. FORFLYTNING.....	16
4.3 ÆNDRINGEN I ANTAL FORFLYTNINGER PR. BORGER	16
<u>5. BUSINESS CASE FOR IMPLEMENTERING PÅ LANDSPLAN</u>	<u>18</u>
5.1 FRA PROJEKTKOMMUNERNE TIL LANDSPLAN.....	20
5.2 ÆNDRINGEN I TIDSFORBRUGET	20
5.3 DE ØKONOMISKE KONSEKVENSER	23
5.4 ØVRIGE POTENTIELLE KONSEKVENSER	27
<u>6. BUSINESS CASE FOR PROJEKTKOMMUNERNE.....</u>	<u>29</u>
6.1 SLAGELSE KOMMUNE	30
6.1.1 SAMLET ÆNDRING I TIDSFORBRUGET I SLAGELSE KOMMUNE	31
6.1.2 DET ØKONOMISKE POTENTIALE	33
6.1.3 MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF DE NYE ARBEJDSGANGE.....	37
6.1.4 BORGERNES OPLEVELSE AF DE NYE HJÆLPEMIDLER	38
6.2 AARHUS KOMMUNE	38
6.2.1 ÆNDRINGEN I TIDSFORBRUGET I AARHUS KOMMUNE	39
6.2.2 ØKONOMISKE KONSEKVENSER	41
6.2.3 MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF DE NYE ARBEJDSGANGE.....	45

6.2.4	BORGERNES OPLEVELSE AF DE NYE HJÆLPEMIDLER	47
6.3	ODENSE KOMMUNE	47
6.3.1	ÆNDRINGEN I TIDSFORBRUGET I ODENSE KOMMUNE.....	48
6.3.2	ØKONOMISKE KONSEKVENSER	50
6.3.3	MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF DE NYE ARBEJDSGANGE.....	53
6.3.4	BORGERNES OPLEVELSE AF DE NYE HJÆLPEMIDLER	54
6.4	ØVRIGE POTENTIELLE KONSEKVENSER	55
7.	<u>IMPLEMENTERINGSERFARINGER</u>	56
7.1	FORBEREDELSEN – FØR DE NYE HJÆLPEMIDLER INDFØRES.....	57
7.1.1	INVOLVERING AF BERØRTE LEDERE OG MEDARBEJDERE.....	58
7.1.2	UDVÆLG DE BORGERE, DER SKAL HAVE HJÆLPEMIDLERNE	59
7.1.3	ORIENTER MEDARBEJDERNE OM DE NYE ARBEJDSGANGE – FOKUS PÅ KULTURÆNDRING.	59
7.1.4	TILPAS EVENTUELT GÆLDENDE FORFLYTNINGSPOLITIK	60
7.2	OPSTARTEN	60
7.2.1	LEVERING OG OPSÆTNING AF HJÆLPEMIDLERNE	60
7.2.2	OPLÆRING AF MEDARBEJDERNE I BRUG AF DE NYE HJÆLPEMIDLER	61
7.3	IMPLEMENTERING OG FORANKRING	62
7.3.1	LØBENDE FOKUS PÅ ÆNDRINGERNE I ARBEJDSGANGE	62
7.3.2	REALISERING AF TIDSFRIGIVELSEN	63
7.3.3	FASTLÆG RAMMER FOR VISITATION AF NYE BORGERE	63
7.3.4	FASTLÆG RAMMERNE FOR UNDERVISNING AF NYE MEDARBEJDERE	63
	Bilag 1: Præsentation af undersøgelsesdesignet.....	1
	Bilag 2: Beskrivelse af funktionsniveauer	7
	Bilag 3: Metode og forudsætninger.....	9
	Bilag 4: Poster i de økonomiske konsekvensberegninger	14
	Bilag 5: Kommunesurvey	15
	Bilag 6: Følsomhedsanalyse.....	17

1. Indledning

Servicestyrelsen har i perioden fra januar 2009 til december 2010 gennemført ABT-projektet om afprøvning af nye hjælpemidler til forflytning af borgere på plejecentre og i hjemmeplejen i kommunerne. Projektet er gennemført i samarbejde med Aarhus, Odense og Slagelse kommuner samt Hjælpemiddelinstitutet.

Projektet har demonstreret potentialet ved at anvende stationære personløftere med rumdækkende skinnesystem (herefter benævnt loftsløftere) og elektrisk højdeindstillelige toilet-/badestole med elektrisk sædetilt (herefter benævnt højdeindstillelige toilet-/badestole) i kombination med en intensiv uddannelsesindsats og hensigtsmæssig organisering af arbejdet.

Formålet med projektet har været at afprøve hjælpemidlernes potentiale på tre områder:

- Muligheden for at frigive tid hos medarbejderne
- Forbedre medarbejdernes arbejdsgange og arbejdsmiljø
- Opretholde serviceniveauet over for borgerne.

Projektet er støttet af ABT-fonden, som har finansieret 75 pct. af projektets udgifter, mens de deltagende kommuner har finansieret 25 pct.¹

De tre kommuner har i projektperioden anvendt loftsløftere og højdeindstillelige toilet-/badestole til samlet set ca. 196 borgere. Hovedparten af de involverede borgere bor på plejecentre, mens enkelte modtager hjemmepleje på fritvalgsområdet. Således bor 170 af de deltagende borgere på plejecentre, mens 26 modtager hjemmepleje på fritvalgsområdet. I alt har ca. 770 medarbejdere været involveret i de tre projektkommuner.

I denne rapport afrapporteres resultaterne fra projektet. Rapporten præsenterer først en business case for hjælpemidlernes udbredelse på landsplan. Efterfølgende præsenteres en separat business case for hver af de medvirkende projektkommuner. Rapporten er opbygget således, at hver business case kan læses særskilt. Derfor er der visse gentagelser i afsnittene om de enkelte business cases. Business casene tager udgangspunkt i Den Digitale Taskforces business case-model og er udregnet på baggrund af principperne for en udgiftsbaseret business case².

I rapportens bilag 3 findes en beskrivelse af den metode, der er lagt til grund for beregningerne i business casene.

I rapporten redegøres ligeledes for den betydning, som medarbejderne oplever, at hjælpemidlerne har haft for arbejdsgangene og arbejdsmiljøet i forbindelse med

¹ ABT-fonden blev oprettet i forbindelse med finansloven for 2008, hvor der blev afsat 3 mia. kr. til medfinansiering af investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer, der skal frigøre ressourcer til borgernær service.

² For yderligere beskrivelse se: <http://www.modernisering.dk>

forflytninger og borgernes oplevelse af forflytningssituationerne ved brug af de nye hjælpemidler.

Kommunerne har i forbindelse med projektet gjort mange vigtige implementeringserfaringer, som både projektlederne, de berørte ledere og medarbejdere har været behjælpelige med at videregive. Rapporten indeholder afslutningsvis en beskrivelse af de implementeringsmæssige forhold, man som kommune skal være opmærksom på, når man ønsker at indføre loftsloftere og højdeindstillelige toilet-/badestole som hjælpemidler i forflytningssituationer i kommunen.

I nedenstående boks præsenteres projektets overordnede resultater.

Boks 1.1: Potentialet ved at anvende loftsløftere og højdeindstillelige toilet-/badestole

Business casen viser:

- Et positivt potentiale over en 5-årig periode ved indførelse af teknologien i 2 af projektkommunerne og på landsplan
-

Betydning for medarbejderne:

- Mindre belastende arbejdsstillinger
- Bedre kontakt til borgerne
- Færre forflytninger
- Større arbejdsglæde
- Der har gennem projektperioden været hypoteser om, at der særligt for nattevagten i hjemmeplejen kan være tryghed og sikkerhed forbundet med at være 2 medarbejdere hos borgeren, og at der derfor kan være nogle særlige udfordringer i forhold til denne medarbejdergruppe. Det har dog ikke været muligt entydigt at be- eller afkræfte denne hypotese, men det er et væsentligt element at være opmærksom på ved en fremtidig implementering

Borgernes oplevelse:

- Tryghed ved at blive forflyttet af 1 medarbejder
- Positivt, at loftsløfterne fylder mindre end de tidligere anvendte hjælpemidler til

1.1 Baggrunden for projektet

Forflytning af borgerne er en arbejdsopgave, som medarbejdere i plejecentre og hjemmeplejen typisk foretager flere gange dagligt. Hovedparten af de medarbejdere, som har deltaget i projektet, foretager mellem 6 til 20 forflytninger af borgerne på en arbejdsdag. Forflytningerne er ofte tidskrævende, fordi mange kommuner har en politik om, at der skal være 2 medarbejdere til at foretage forflytningen. Før indførelsen af de nye hjælpemidler til forflytning gav hovedparten af de deltagende medarbejdere samtidig udtryk for, at forflytninger "i nogen grad" er fysisk belastende.

På den baggrund var forventningen til projektet indledningsvist, at der kunne være et forbedringspotentiale på forflytningsområdet i kommunerne både i forhold til at frigive tid hos medarbejderne og i forhold til at forbedre medarbejdernes arbejdsgange i forflytningssituationerne.

I projektet er loftsløfteren og den elektrisk højdeindstillelige toilet-/badestol afprøvet som en kombination. Det er Hjælpemiddelinstitutets vurdering, at det vil være svært at skelne, hvornår tidsfrigivelsen skyldes den stationære loftsløfter, og hvornår den skyldes den elektrisk højdeindstillelige toilet-/badestol eller kombinationen af disse. En højdeindstillelig toilet-/badestol vil i nogle tilfælde overflødiggøre forflytninger, fx i forbindelse med påklædning, og den vil også i nogle tilfælde medvirke til, at toiletbesøg, brusebadning, påklædning og overflytningen til og fra seng og kørestol kan udføres hurtigere og i hensigtsmæssige arbejdsstillinger for hjælperen.

1.2 Beskrivelse af de indførte hjælpemidler

I projektet er det undersøgt, hvorvidt det er muligt at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationerne ved brug af loftsløftere og højdeindstillelige toilet-/badestole i kombination med en intensiv uddannelsesindsats og en hensigtsmæssig organisering af arbejdet.

På baggrund af et EU-udbud i efteråret 2009 valgte projektet følgende to produkter til afprøvning i projektet:

- Loftsløfter fra Guldmann, model GH2 loftshejs (HMI-nr. 32745)
- Toilet-/badestol fra Boringia, model Boringia Rise III, elektrisk eleverbar bade-/toiletstol m. elektrisk sædetilt (HMI-nr. 53393)

Nedenstående tilhørende hjælpemidler kan ses som en forudsætning for, at 1 person kan arbejde sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt med forflytninger ved hjælp af en loftsløfter. Disse hjælpemidler vurderes allerede at være til stede i hovedparten af landets kommuner, og udgifterne hertil indgår derfor ikke i business casen:

- Elektrisk indstillelig plejeseng med 3- eller 4-delt liggeflade³
- Glide-vendeunderlag til seng, som skal være beregnet til anvendelse sammen med loftsløfter⁴

Derudover har flere af medarbejderne i projektkommunerne udtrykt gode erfaringer med at anvende den type glide-vendeunderlag, som hedder "Masterturner" og sit-on-sejl, i forbindelse med forflytningerne, men disse hjælpemidler er ikke en forudsætning for, at en forflytning kan foretages af 1 medarbejder.

³ Både højden og liggefladens enkelte dele skal være elektrisk indstillelige. Liggefladens dele skal kunne indstilles "sammenkoblet", dvs. der skal kunne opnås et "knæ-knæk", når ryglænet eleveres. Desuden skal det være muligt at indstille delene separat. Fx skal det være muligt at opnå en position med eleveret ryglæn og helt flad sæde-, lår- og bendel på senge med en 4-delt liggeflade og helt fladt sæde og bendel på senge med en 3-delt liggeflade. Sengen skal være forsynet med sengeheste.

⁴ Dvs. med fastgøringsstroppe til løfteåget. Skal være i et materiale, der tillader, at det kan ligge under borgeren permanent.

2. Resume af rapportens centrale resultater

Dette kapitel indeholder et resume af projektets centrale resultater. Først præsenteres resultaterne ved en landsdækkende implementering af hjælpemidlerne. Efterfølgende præsenteres resultaterne for implementeringen i de enkelte projektkommuner.

2.1 Potentialet ved landsdækkende implementering

2.1.1 Tidsfrigivelse blandt medarbejderne

Business casen viser, at der er et positivt potentiale for indførelsen af hjælpemidlerne på landsplan. Potentialet består i, at de nye hjælpemidler muliggør, at forflytninger af borgerne kan foretages af 1 medarbejder frem for af 2 medarbejdere.

I projektperioden er Slagelse og Aarhus kommuner gået fra, at 0 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder til, at ca. 60 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder⁵. Odense Kommune har igennem en længere periode arbejdet med omlægninger på forflytningsområdet, hvor der primært har været fokus på det fysiske arbejdsmiljø. Odense Kommune startede således projektet med at foretage ca. 60 pct. af forflytningerne med 1 medarbejder, og er i projektperioden gået til, at ca. 75 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder⁶.

Hvor mange forflytninger, der kan foretages af 1 medarbejder, afhænger bl.a. af borgernes funktionsniveau. Dette varierer på tværs af kommunerne, og andelen, der kan forflyttes af 1 medarbejder, vil derfor også variere på tværs af kommuner. Ligeledes har projektet vist, at det over en længere tidsperiode kan være muligt at foretage flere forflytninger med 1 medarbejder, fordi det kræver en implementeringsperiode at ændre de eksisterende arbejdsgange på forflytningsområdet. På baggrund af projektets resultater fra Odense, Aarhus og Slagelse kommuner og Servicestyrelsens faglige viden på området er det Servicestyrelsens vurdering, at det med en længere implementeringsperiode vil være muligt at foretage ca. 75 pct. af alle forflytninger med 1 medarbejder i kommunerne. På den baggrund er business casen for en landsdækkende implementering udregnet på baggrund af en antagelse om, at kommunerne i år 0-1 foretager ca. 60 pct. af forflytningerne med 1 medarbejder⁷, og at ca. 75 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder i år 2-4.

Servicestyrelsen har endvidere på baggrund af erfaringer fra tidligere udbud og fra indeværende projekt vurderet, at man ved et nationalt udbud som minimum vil kunne opnå en rabat på 20 pct. i forhold til leverandørens listepreiser. Det er ligeledes antaget, at kommunerne ved indkøb af deres eksisterende teknologi vil kunne opnå en rabat på 20

⁵ Det præcise resultat fra projektet er, at ca. 58 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder. Dette tal er anvendt i udregningerne for business casen.

Af formidlingsmæssige hensyn er tallet afrundet til ca. 60 pct. i rapporten.

⁶ Det præcise resultat fra projektet er, at ca. 74 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder. Dette tal er anvendt i udregningerne for business casen. Af formidlingsmæssige hensyn er tallet afrundet til ca. 75 pct. i rapporten.

⁷ Der er indregnet en 6 måneders implementeringsperiode i år 0.

pct. i forhold til leverandørens listepreiser via deres indkøbsaftaler. Disse forudsætninger er anvendt i vurderingen af potentialet ved en landsdækkende implementering.

Afhængigt af, om loftsløfteren bevilliges som en boligindretning efter Servicelovens § 116 stk. 1. eller udleveres som et arbejdsredskab efter Arbejds miljøloven, kan der forekomme udgifter til reetablering i borgerens hjem, når loftsløfteren nedtages. Hvis det er Serviceloven, der anvendes, har borgeren ikke tilbageleveringspligt, hvorimod hvis loftsløfteren bevilliges som et arbejdsredskab, betragtes den som et udlån. I projektet har der været fokus på at afprøve loftsløfteren som et arbejdsredskab. Erfaringen fra projektkommunerne viser, at der er forskellige kommunale serviceniveauer for omfanget af den reetablering, som kommunen udfører. Således gennemfører en projektkommune reetablering hos borgeren, mens en anden projektkommune foretager spartling og pletmaling ved nedtagning af loftsløfteren. Nogle projektkommuner gennemfører endvidere ikke reetablering i private boliger. Udgiften til reetablering er således vanskelig at kvantificere på landsplan, og udgiften er ikke indregnet i business casen. Men opmærksomheden skal rettes mod, at der kan forekomme kommunale udgifter hertil.

I den nedenstående tabel illustreres potentialet ved en landsdækkende implementering.

Tabel 2.1: Hjælpemidlernes potentiale ved implementering på landsplan, ca. tal

	Frigivelse af årsværk pr. år (år 2-4)	Afkast i år 0, mio. kr.	Årligt afkast i år 1-4, mio. kr.	Nutidsværdi over en 5-årig periode, mio. kr.	Projektets interne rente, pct.
Fuld implementering	859	-549	245-328	524	37
Delvis implementering	859	-519	248-331	576	42

Note: Ved fuld implementering antages det, at ingen borgere, der forflyttes, på forhånd har en loftsløfter. Ved delvis implementering antages det, at kommunerne allerede har indkøbt loftsløftere til 22 pct. af de borgere, der forflyttes. Procentsatsen for den delvise implementering er skønnet på baggrund af en kommunesurvey til udvalgte kommuner. Se nærmere beskrivelse i bilag 5. Beregningerne bygger på en antagelse om, at kommunerne efter år 2 kan foretage at 75 pct. af alle forflytningerne med 1 medarbejder, samt at der kan opnås 20 pct. rabat ved indkøb af hjælpemidlerne i forhold til leverandørens listepreiser. Frigivelsen af årsværk er den samme ved fuld og delvis implementering, fordi det er antaget, at kommunerne ikke har realiseret gevinsten ved at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationen.

Som det fremgår af Tabel 2.1 viser business casen for implementering af hjælpemidlerne på landsplan, at det vil være muligt at frigive ca. 859 årsværk pr. år i år 2-4 på landsplan, svarende til ca. 357 mio. kr.

Ved en fuld implementering af hjælpemidlerne (hvor det er antaget, at ingen af de borgere, der forflyttes på fritvalgsområdet og på plejecentre, på forhånd har en loftsløfter) viser business casen, at investeringen i år 0 giver et negativt afkast på ca. 549 mio. kr., mens der i årene 1-4 vil være et årligt positivt afkast på ca. 245-328 mio. kr.

Såfremt der gennemføres en fuld implementering af hjælpemidlerne er projektets nutidsværdi over den 5-årige periode estimeret til ca. 524 mio. kr., mens projektets interne rente er ca. 37 pct.⁸. Ligeledes viser business casen, at investeringen er tilbagebetalt i år 3.

⁸ Den interne rente er den rente, der anvendt ved diskontering af en betalingsrække, og giver en kapitalværdi på 0 kr. Dvs. en positiv interne rente medfører, at investeringen giver et positivt afkast.

Nogle kommuner har allerede investeret i loftsløftere, og derfor er der også udregnet en business case for en delvis implementering. Ved en delvis implementering af hjælpemidlerne (hvor det er antaget, at 22 pct. af de borgere, der forflyttes på plejecentre og fritvalgsområdet, har en loftsløfter⁹) viser business casen, at investeringen i år 0 vil have et negativ afkast på ca. 519 mio. kr., mens der i år 1-4 vil der være et årligt positiv afkast på ca. 248-331 mio. kr.

Såfremt der gennemføres en delvis implementering af hjælpemidlerne, er projektets nutidsværdi set over en 5-årig periode estimeret til ca. 576 mio. kr. Dette scenarie medfører således en større positiv gevinst af projektet på ca. 51 mio. kr. sammenlignet med en fuld implementering. Ved en delvis implementering er projektets interne rente estimeret til ca. 42 pct., og tilbagebetalingstiden vil være 2 år.

Ud over ovenstående gevinster er der i projektperioden belyst en række andre mulige gevinster ved implementeringen af hjælpemidlerne. Disse gevinster er ikke indregnet direkte i business casen, da det ikke har været muligt at kvantificere dem inden for projektperioden. For det første kan det være muligt at opnå en reduktion i medarbejdernes vejtid og ventetid hos borgeren, fordi det ikke længere er en forudsætning at være 2 medarbejdere til at forflytte en borger. Reduktionen i medarbejdernes vejtid kan være relevant for medarbejdere, der arbejder på fritvalgsområdet. Reduktionen i ventetiden forventes ligeledes at være størst ved borgere på fritvalgsområdet, fordi medarbejderne ofte kan foretage andre opgaver hos borgeren i ventetiden på et plejecenter. Der kan også forekomme ventetid på plejecentre. For det andet kan indførelsen af hjælpemidlerne vise sig at have en positiv betydning for medarbejdernes sygefravær, da medarbejderne oplever, at de nye hjælpemidler har haft en positiv betydning for deres fysiske arbejdsmiljø og arbejdsglæder (uddybes i afsnittet nedenfor). Det har imidlertid ikke været muligt at belyse en entydig effekt i projektkommunerne i forhold til sygefravær inden for projektperioden, og det er ligeledes vanskeligt at isolere, om et fald i sygefravær skyldes indførelsen af de nye hjælpemidler. For det tredje er hjælpemidlerne afprøvet på ældre borgere i Danmark, men der kan være mulighed for at udvide hjælpemidlernes målgruppe med andre borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

2.1.2 Medarbejdernes oplevelse af hjælpemidlerne

I forbindelse med før-, midtvejs- og slutmålingen er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medarbejderne i projektkommunerne om deres oplevelse af de nye hjælpemidler til forflytning. I slutmålingen har i alt 492 ud af 771 ansatte deltaget i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 64 pct.¹⁰.

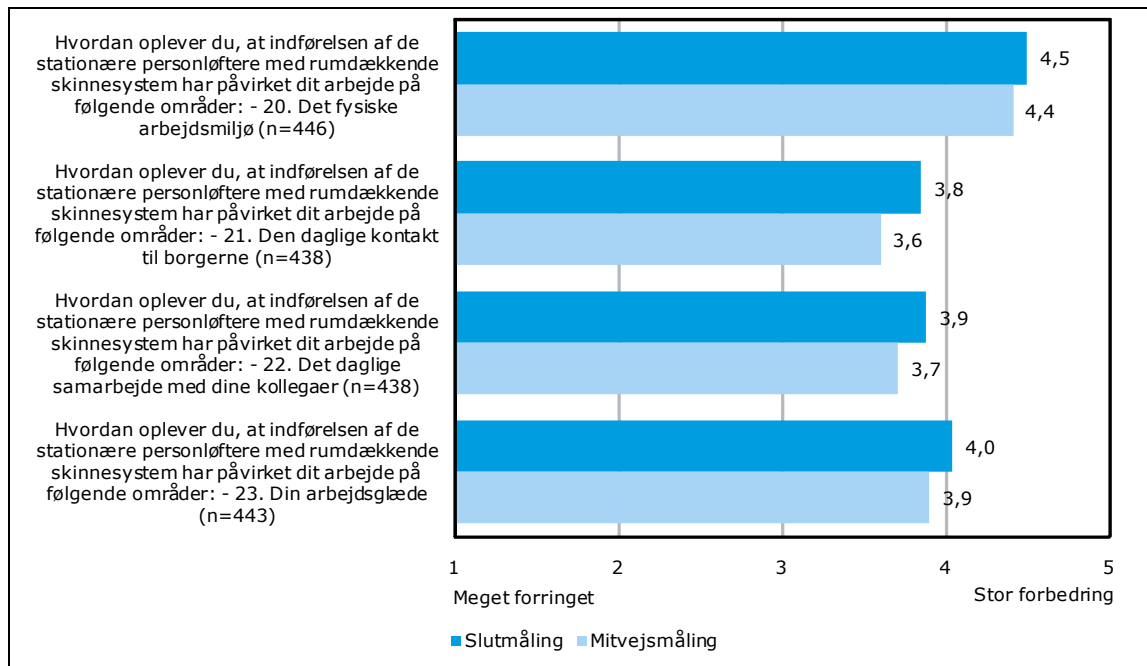
Den nedenstående tabel viser medarbejdernes gennemsnitlige oplevelse af, hvordan loftsløfterne har påvirket deres daglige arbejde. Som det fremgår af tabellen, vurderer medarbejderne samlet set, at loftsløfterne har medført en forbedring i forhold til det fysiske

⁹ Estimeret på baggrund af kommunesurvey. Andelen varierer meget fra kommune til kommune fra 5 til 55 pct. De 22 pct. af et vægtet gennemsnit af de 6 kommuner, der er kommet besvarelser fra. Se bilag 5 for besvarelserne.

¹⁰ I førmålingen deltog 364 udvalgte medarbejdere, hvilket gav en svarprocent på 66 pct.

arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne og det daglige samarbejde med kollegaerne og arbejdsglæden.

Tabel 2.2: Medarbejdernes oplevelse af loftslofterne

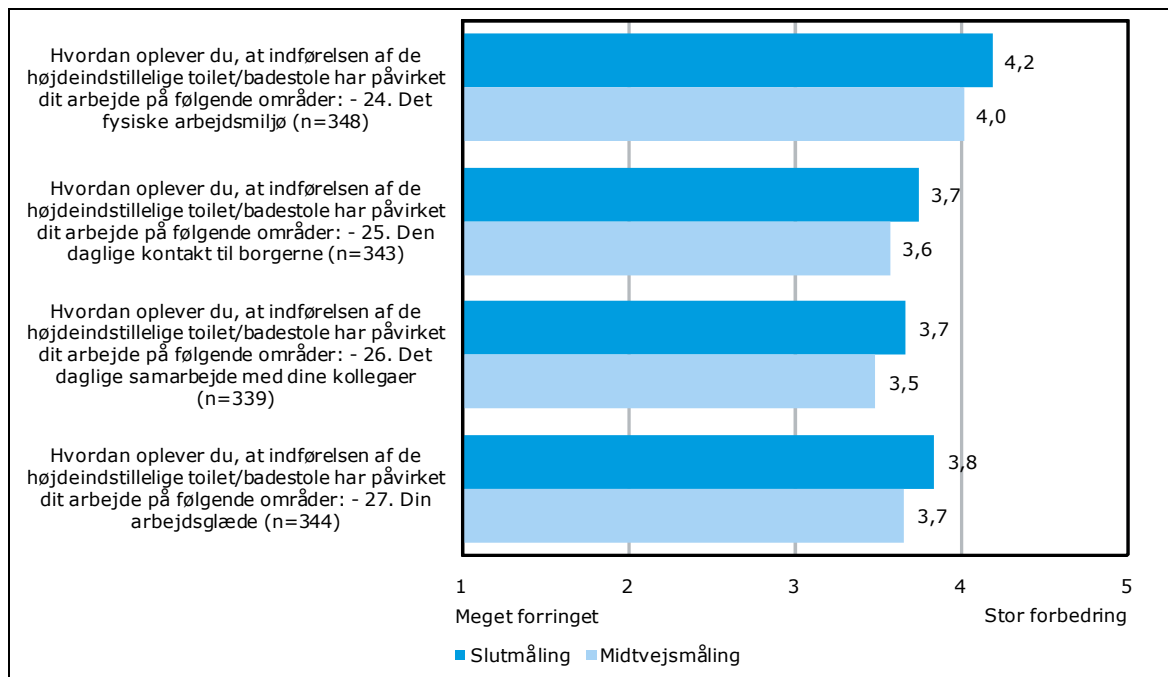

På tilsvarende vis vurderer medarbejderne samlet set, at den højdeindstillelige toilet-/badestol har medført en forbedring i forhold til det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaerne og arbejdsglæden, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

I forbindelse med projektets afslutning har Hjælpemiddelinstitutionen foretaget en erfaringsopsamling i forhold til de hjælpemidler, der har været demonstreret i projektet, som viser, at medarbejderne generelt har været tilfredse med toilet-/badestolen, men at de har oplevet visse uhensigtsmæssigheder ved stolens udformning¹¹.

¹¹ Den erfaringsopsamling, som Hjælpemiddelinstitutionen har foretaget, viser, at der for toilet-/badestolens vedkommende generelt er stor tilfredshed blandt medarbejderne med stolens funktion, men der har i 1 af projektkommunerne været mange tekniske fejl på opladeren, og der er generelt stor utilfredshed med, at stolen ikke kan oplades i baderummet. Desuden er én betjeningsknap anbragt for lavt, og dertil kommer en del oplevede uhensigtsmæssigheder ved stolens udformning og ved indstilling og brug af tilbehør, så som nakkestøtte, fodstøtte og bækken.

Tabel 2.3: Medarbejdernes oplevelse af de højdeindstillelige toilet-/badestole

2.1.3 Borgernes oplevelse af de nye hjælpemidler

I forbindelse med slutmålingen er der gennemført interview med 17 borgere i de 3 projektkommuner om deres oplevelse af de nye hjælpemidler til forflytning. De borgere, der forflyttes, har ofte et væsentligt nedsat kognitivt funktionsniveau, og der er derfor en del af borgerne, der ikke kan deltage i lange samtaler. Interviewene er derfor holdt kortfattet. I interviewene giver borgerne udtryk for, at de generelt er tilfredse med de nye hjælpemidler. Alle de interviewede borgere siger, at de er trygge ved at blive forflyttet af 1 medarbejder. Derudover nævner flere af borgerne positive sidegevinster ved de nye hjælpemidler, så som at loftsløfteren fylder mindre på værelset end de tidligere anvendte mobile personløftere.

2.2 Potentialet i de enkelte projektkommuner

Gennem projektet er det demonstreret, at det er muligt at gå fra 2 til 1 medarbejder i hovedparten af de forflytninger af borgere, der foretages i projektkommunerne. Således viser resultaterne, at medarbejderne i Aarhus og Slagelse nu udfører ca. 60 pct. af forflytningerne i projektet med 1 medarbejder, hvor forflytningerne før blev udført af 2 medarbejdere. Odense adskiller sig fra de øvrige kommuner ved, at de i en længere periode har arbejdet med at ændre arbejdsgangene på forflytningsområdet ved at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningsituationerne. Det betyder, at Odense i udgangspunktet allerede foretog en del forflytninger med 1 medarbejder, og ved projektets afslutning blev ca. 75 pct. af forflytningerne i projektet foretaget af 1 medarbejder.

Potentialet for de enkelte projektkommuner er udregnet på baggrund af det resultat, som den enkelte kommune har opnået i projektperioden (i forhold til at gå fra 2 til 1 medarbejdere). Det økonomiske potentiale ved at implementere teknologien i kommunerne er endvidere beregnet på baggrund af en antagelse om, at der kan opnås en 20 pct.

reduktion i forhold til listeprisen ved indkøb af hjælpemidlerne. Denne antagelse er fastlagt på baggrund Servicestyrelsens erfaring fra tidligere større udbud. Det er ligeledes antaget, at kommunerne ved indkøb af deres eksisterende teknologi vil kunne opnå en rabat på 20 pct. i forhold til leverandørens listepriiser via deres indkøbsaftaler.

Ligesom ved den landsdækkende implementering kan kommunerne have udgifter til reetablering i borgerens boliger, når loftsølfteren nedtages. Denne udgift er ikke indregnet i business casen, da den bl.a. afhænger af, hvordan loftsølfteren bevilliges, samt af det kommunale serviceniveau.

I de nedenstående tabeller fremgår hjælpemidlernes potentiale ved udbredelse i de tre projektkommuner ved henholdsvis fuld og delvis implementering.

Table 2.4: Hjælpemidlernes potentiale ved fuld implementering i de 3 projektkommuner

	Frigivelse af årsværk pr. år (år 1-4)	Afkast i år 0, mio. kr.	Årligt afkast i år 1-4, mio. kr.	Nutidsværdi over en 5-årig periode, mio. kr.	Projektets interne rente, pct.
Slagelse	10	-8,5	3,3-3,8	4	24
Aarhus	38	-25,6	12,6-14,3	24	39
Odense	3	-27,8	-1,5-0,1	-30	-

Note: Ved fuld implementering antages det, at ingen borgere, der forflyttes, har en loftsølfter.

Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. toilet-/badestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsølfter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusivt sejl, og inklusivt opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås en rabat på 20 pct. ved et større udbud.

Table 2.5: Hjælpemidlernes potentiale ved delvis implementering i de 3 projektkommuner

	Frigivelse af årsværk pr. år (år 1-4)	Afkast i år 0, mio. kr.	Årligt afkast i år 1-4, mio. kr.	Nutidsværdi over en 5-årig periode, mio. kr.	Projektets interne rente, pct.
Slagelse	10	-8,4	3,3-3,8	5	25
Aarhus	38	-25,2	12,7-14,4	25	40
Odense	3	-26,0	-0,8-0,3	-27	-

Note: Ved delvis implementering er det antaget, at Slagelse og Aarhus kommuner allerede har indkøbt loftsølftere til 5 pct. af de borgere, der forflyttes, mens det for Odense er antaget, at der allerede er indkøbt loftsølftere til 30 pct. af de borgere, der forflyttes. Skønnet er fastsat på baggrund af en vurdering af kommunerne.

Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsølfter. Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås en rabat på 20 pct. ved et større udbud.

Som det fremgår af ovenstående tabel viser business casen for Slagelse Kommune, at kommunen (ved fuld implementering) i år 0 vil opleve at have en negativ gevinst af implementeringen af teknologien på ca. 8,5 mio. kr., mens kommunen i årene 1-4 vil opleve en positiv gevinst på ca. 3,3-3,8 mio. kr. om året. Projektet vil over en 5-årig periode have et positivt afkast på ca. 4 mio. kr., og efter 3 år vil investeringen være tilbagebetalt.

Ved en delvis implementering af hjælpemidlerne i Slagelse Kommune (hvor det på baggrund af oplysninger fra kommunen er antaget, at ca. 5 pct. af borgerne, der forflyttes, allerede har en loftsølfter) viser business casen, at projektet i år 0 vil give et negativt resultat på ca. 8,4 mio. kr., hvilket er ca. 0,1 mio. kr. bedre end ved fuld implementering. I år 1-4 vil kommunen opleve en positiv gevinst på ca. 3,3 -3,8 mio. kr. Projektet vil over en

5-årig periode have et positivt afkast på ca. 5 mio. kr., og efter 3 år vil investeringen være tilbagebetalt.

Business casen for Aarhus Kommune viser, at kommunen (ved fuld implementering) i år 0 vil opleve at have en negativ gevinst efter implementeringen af teknologien på ca. 25,6 mio. kr., mens kommunen i årene 1-4 vil opleve en positiv gevinst på mellem ca. 12,6-14,3 mio. kr. om året. Projektet vil over en 5-årig periode have et positivt afkast på ca. 24 mio. kr., og efter 2 år vil investeringen være tilbagebetalt.

Ved en delvis implementering af hjælpemidlerne i Aarhus Kommune (hvor det på baggrund af oplysninger fra kommunen er antaget, at 5 pct. af borgerne, der forflyttes, allerede har en loftsløfter) viser business casen, at projektet i år 0 vil give et negativt resultat på ca. 25,2 mio. kr., hvilket er ca. 0,4 mio. kr. bedre end ved fuld implementering. I år 1-4 vil kommunen opleve en positiv gevinst på ca. 12,7-14,4 mio. kr. Projektet vil over en 5-årig periode have et positivt afkast på ca. 25 mio. kr., og efter 2 år vil investeringen være tilbagebetalt.

Som tidligere nævnt adskiller Odense Kommune sig ved, at de har indkøbt loftsløftere til en større del af kommunens borgere, og ved, at de tidligere har haft en forflytningspolitik, der tillader forflytninger med 1 medarbejder. Business casen for en delvis implementering i Odense Kommune (hvor det er antaget, at 30 pct. af kommunens borgere, der forflyttes, allerede har en loftsløfter¹²) viser, at projektet i år 0 har et negativt resultat på ca. 26,0 mio. kr. Dette er ca. 1,8 mio. kr. bedre end i situationen med fuld implementering. I årene 1 og 3 vil der være et positivt afkast på ca. 0,3 mio. kr., mens der i år 2 og 4 vil være et negativt afkast på ca. 0,8 mio. kr. Projektet vil over en 5-årig periode have et negativt afkast på ca. 27 mio. kr.

2.2.1 Medarbejdernes oplevelse af hjælpemidlerne

I Slagelse Kommune har 71 medarbejdere deltaget i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Dette svarer til en svarprocent på 69. Hovedparten af medarbejderne i Slagelse kommune oplever, at loftsløfterne har betydet en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og for arbejdsglæden.

Samtidig mener en stor del af medarbejderne, at de nye højdeindstillelige toilet-/badestole har medført en "forbedring", mens andre oplever situationen som "uændret" i forhold til det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og arbejdsglæden. Medarbejderne vurderer i særlig grad, at loftsløfteren i kombination med en højdeindstillelige toilet-/badestol og loftsløfteren opsat i soverum medfører en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger.

¹² For Odense Kommune som helhed har kommunen vurderet, at ca. 30 pct. af de borgere, der forflyttes, har en loftsløfter. Projektet har primært haft fokus på plejecentre, hvor andelen af loftsløftere er højere end på hjemmeplejeområdet.

I Aarhus Kommune har 290 medarbejdere deltaget i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Dette svarer til en svarprocent på 63. Hovedparten af medarbejderne i Aarhus oplever, at loftsløfterne har betydet en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø. Samtidig oplever medarbejderne, at loftsløfterne har medført en "forbedring" eller en "uændret" situation i forhold til den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaerne og arbejdsglæden.

Samtidig mener hovedparten af medarbejderne, at de nye højdeindstillelige toilet-/badestole har medført en "forbedring" eller en "stor forbedring" i forhold til det fysiske arbejdsmiljø. Desuden vurderer medarbejderne, at den højdeindstillelige toilet-/badestol har medført en "forbedret" eller "uændret" situation i forhold til den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og arbejdsglæden.

På hovedparten af de deltagende plejecentre og hjemmeplejedistrikter vurderer medarbejderne, at både loftsløfterne og de højdeindstillelige toilet-/badestolene medfører en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger.

I Odense Kommune har i alt 131 medarbejdere deltaget i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Dette svarer til en svarprocent på 64.

Hovedparten af medarbejderne i Odense oplever, at loftsløfterne og de nye arbejdsgange har betydet en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø. Samtidig oplever medarbejderne, at loftsløftere og de nye arbejdsgange har medført en "forbedring" eller en "uændret" situation i forhold til den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaerne og arbejdsglæden.

Samtidig mener hovedparten af medarbejderne, at de nye højdeindstillelige toilet-/badestole har medført en "forbedring", mens andre oplever situationen som "uændret" i forhold til det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og arbejdsglæden.

Medarbejderne vurderer i særlig grad, at loftsløfteren i kombination med en højdeindstillelig toilet-/badestol og loftsløfteren opsat i soverum medfører en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger

2.2.2 Borgernes oplevelse af de nye hjælpemidler

Borgerne har i alle de tre projektkommuner givet udtryk for, at de er tilfredse med brugen af de nye hjælpemidler, og at de oplever tryghed i forflytningssituationen, når den foretages af 1 medarbejder.

3. Rapportens opbygning

I **kapitel 4** redegøres for den tidsfrigivelse, der er opnået hos de borgere, som har deltaget i projektet.

I **kapitel 5** præsenteres business casen for hjælpemidlernes udbredelse på landsplan.

I **kapitel 6** præsenteres en business case for hver af de 3 projektkommuner.

I **kapitel 7** redegøres for de implementeringserfaringer, der er gjort i forbindelse med projektet.

I **bilag 1** præsenteres undersøgelsesdesignet.

I **bilag 2** beskrives den inddeling af borgernes funktionsniveau, som benyttes i business casen.

I **bilag 3** beskrives den metode og de forudsætninger, som er anvendt ved business casens beregninger.

I **bilag 4** redegøres for posterne i de økonomiske konsekvensberegninger.

I **bilag 5** præsenteres resultaterne fra kommunesurveyen.

I **bilag 6** præsenteres en følsomhedsanalyse, hvor potentialet på landsplan vurderes over en 10-årig periode.

4. Tidsfrigivelsen ved brug af hjælpemidlerne

I dette afsnit præsenteres ændringen i tidsforbruget for de deltagende plejeenheder¹³. Ændringen i tidsforbruget danner grundlag for beregningerne af den tidsmæssige og økonomiske besparelse på landsplan og for de enkelte projektkommuner. I førmålingen er der foretaget ca. 2.100 tidsmålinger, fordelt på 122 borgere, mens der i slutmålingen er foretaget ca. 4.000 tidsmålinger, fordelt på 196 borgere.

Ændringen i tidsforbruget er udregnet pr. borger for et givet funktionsniveau. Da kommunerne scorer borgernes funktionsniveau efter forskellige standarder (nogle kommuner anvender Fællessprog I og andre anvender Fællessprog II), har det været nødvendigt at slå de anvendte standarder sammen til en fælles ny kategorisering. Borgerne inddeles i denne kategorisering i tre grupper: funktionsniveau A, funktionsniveau B og funktionsniveau C¹⁴.

Den gennemsnitlige ændring i tidsforbruget findes således for en borger med henholdsvis funktionsniveau A, funktionsniveau B og funktionsniveau C. Ændringen i tidsforbruget findes på tværs af de deltagende plejeenheder og kommuner. Denne metode gør, at det i beregningerne af tidsfrigivelsen på landsplan og for projektkommunerne er muligt at tage højde for forskelle i sammensætningen af borgere¹⁵.

Ændringen i det samlede tidsforbrug ved indførelsen af hjælpemidlerne svarer til forskellen i tidsforbruget pr. borger i før- og slutmålingen. Den samlede ændring i tidsforbruget til forflytning består af tre dele:

- Ændringen i antal medarbejdere pr. forflytning
- Ændringen i tidsforbrug pr. forflytning
- Antal forflytninger pr. borger

Ændringen i det samlede tidsforbrug kan illustreres ved følgende formel:

$$\Delta T = \Delta m * f + \Delta t * f$$

Ændringen i det samlede tidsforbrug ΔT består således af to dele med tre variable. Den første del $\Delta m * f$ angiver ændringen i antallet af medarbejdere pr. forflytning (Δm) ganget med antallet af forflytninger pr. borger (f). Den anden del af ligningen opfanger ændringen i tidsforbruget pr. forflytning (Δt) ganget med antallet af forflytninger pr. borger (f). Summen af disse ændringer er således den totale ændring i tidsforbruget mellem før- og slutmålingen.

¹³ For en nærmere beskrivelse af de deltagende enheder og borgere henvises til bilag 1

¹⁴ For en nærmere beskrivelse af dette og for karakteristika af borgerne i de forskellige kategorier henvises til bilag 2

¹⁵ For en nærmere beskrivelse af metode og forudsætninger henvises til bilag 3

Der er i udregningerne af tidsfrigivelsen pr. borger ikke skelnet mellem borgere, der bor på plejecenter, og borgere på fritvalgsområdet. Det er således antaget, at den potentielle tidsfrigivelse pr. borger er ens for borgere på plejecentre og borgere, der modtager hjemmepleje på fritvalgsområdet. Dette valg er foretaget, fordi antallet af borgere i hjemmeplejen er begrænset i projektet. Det skal dog understreges, at der i de økonomiske konsekvenser tages højde for forskellen i nedtagnings- og genopsætningsudgifterne på henholdsvis plejecentre og i hjemmeplejen.

I de efterfølgende afsnit (afsnit 4.1-4.3) præsenteres ændringen i hver af de tre variable.

4.1 Ændring i antallet af medarbejdere pr. forflytning

Projektet har vist, at indførelsen af hjælpemidlerne i op i mod ca. 60 pct. af forflytningerne kan medføre, at det er muligt at gå fra at være 2 medarbejdere til forflytningen til at være 1 medarbejder. Dette medfører en frigivelse af den medarbejders tid, der efter indførelsen af de nye hjælpemidler ikke længere deltager i forflytningen. Det er antaget, at der generelt før implementeringen af hjælpemidlerne var 2 medarbejdere til alle forflytninger, idet tilbagemeldingerne fra de deltagende kommuner viser, at det er udbredt i kommunerne at have en forflytningspolitik om, at der skal være 2 medarbejdere til en forflytning.

Yderligere har resultaterne fra Odense vist, at det med en længere implementeringsperiode kan være muligt at foretage ca. 75 pct. af forflytningerne med 1 medarbejder.

Tabel 4.1 viser andelen af alle forflytninger i projektperioden, der foretages af 1 medarbejder med brug af de nye hjælpemidler. Det skal understreges, at grundet Odenses specielle situation viser tabellen udelukkende resultaterne fra Aarhus og Slagelse¹⁶. Efter indførelsen af hjælpemidlerne bliver samlet set ca. 58 pct. af alle forflytninger foretaget af 1 medarbejder, jf. Tabel 4.1. Der er dog en vis variation mellem de forskellige funktionsniveauer. Mens ca. 54 pct. af forflytninger af borgere med funktionsniveau A og C udføres af 1 medarbejder, er tallet for borgerne med funktionsniveau B ca. 63 pct.

Tabel 4.1: Andel forflytninger, der efter indførelsen af hjælpemidlerne foretages af 1 medarbejder i Slagelse og Aarhus

Funktionsniveau	Andel forflytninger
Funktionsniveau A	54 %
Funktionsniveau B	63 %
Funktionsniveau C	54 %
Gennemsnit	58 %

Note: Det præcise resultat fra projektet er, at 58 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder. Dette tal er anvendt i udregningerne for business casen. Af formidlingsmæssige hensyn er tallet afrundet til 60 pct. i rapporten.

4.2 Ændringen i tidsforbrug pr. forflytning

I tidsmålingerne er der målt på en række forskellige forflytningssituationer, fx forflytning fra seng til kørestol ved siden af sengen, forflytning fra toilet eller badet til en seng mv.

¹⁶ Odense havde før projektets start formået at foretage nogle af forflytningerne med 1 medarbejder. Odense foretog i slutmålingen ca. 75 pct. af alle forflytninger med 1 medarbejder. Resultaterne i tabellen bygger således kun på resultaterne for Slagelse og Aarhus. Der tages i potentialeberegningerne for Odense højde for, at en del af forflytningerne i førsituationen blev foretaget af 1 medarbejder.

(forflytningssituationerne er beskrevet yderligere i bilag 1). I den samlede potentialeberegning findes ændringen i tidsforbruget ikke for hver type forflytning, men derimod findes den gennemsnitlige ændring på tværs af de forskellige forflytningstyper¹⁷. Der udregnes således en gennemsnitlig ændring i tidsforbruget pr. forflytning, der foretages.

I selve tidsforbruget til forflytningen tages der ikke højde for, om der deltager 1 eller 2 medarbejdere. Det rene tidsforbrug afspejler således den tid, som borgeren oplever, at forflytningen tager.

Det gennemsnitlige rene tidsforbrug pr. forflytning set på tværs af alle borgere er ens mellem før- og slutmålingen, men med variationer inden for de enkelte funktionsniveauer, jf. Tabel 4.2. Tidsforbruget pr. forflytning for borgere med funktionsniveau A og B er større i slutmålingen end i førmålingen, mens tidsforbruget pr. forflytning for borgere med funktionsniveau C er lavere efter implementeringen af de nye hjælpemidler¹⁸.

Tabel 4.2: Borgernes oplevede tidsforbrug pr. forflytning i minutter

Funktionsniveau	Førmåling	Slutmåling	Borgerens oplevede tidsfrigivelse ved en forflytning*
Funktionsniveau A	3,8	4,0	-0,3
Funktionsniveau B	3,8	4,2	-0,4
Funktionsniveau C	5,4	5,0	0,4
Gennemsnit	4,9	4,9	0,0

Note:*** Et positivt tal betyder en tidsfrigivelse, mens et negativt tal indikerer et øget tidsforbrug.

4.3 Ændringen i antal forflytninger pr. borger

Ændringen i antallet af forflytninger pr. borger kan ligeledes påvirke den samlede ændring i tidsforbruget til forflytninger. Der vurderes imidlertid ikke at være væsentlige faglige begrundelser for, hvorfor indførelsen af de nye hjælpemidler skulle ændre antallet af forflytninger, som en borger oplever pr. dag. Det forudsættes derfor, at antallet af forflytninger pr. borger er ens før og efter implementeringen af hjælpemidlerne.

De borgere, der har deltaget i projektet, bliver i gennemsnit forflyttet 4 gange pr. dag, jf. Tabel 4.3. Borgere med funktionsniveau A og B forflyttes i gennemsnit 3 gange om dagen, mens de svageste borgere (funktionsniveau C) forflyttes 5 gange om dagen.

¹⁷ Dette skyldes, at der ikke er nok observationer i dataene til at lave en yderligere detaljeret opdeling.

¹⁸ Dette kan skyldes, at der ved de svageste borgere med funktionsniveau C er flere tilfælde med 2 medarbejdere pr. forflytning end ved de andre borgere, hvorved selve forflytningen muligvis kan foretages hurtigere.

Tabel 4.3: Antal forflytninger pr. borger pr. dag

Funktionsniveau	Antal forflytninger
Funktionsniveau A	3
Funktionsniveau B	3
Funktionsniveau C	5
Gennemsnit	4

Resultaterne for de deltagende plejeenheder benyttes til at finde potentialet for implementeringen af hjælpemidlerne på landsplan (afsnit 5) og for hver af de tre projektkommuner (afsnit 6)

5. Business case for implementering på landsplan

I dette kapitel præsenteres den tidsmæssige og økonomiske gevinst ved at implementere hjælpemidlerne på landsplan. Resultaterne fra de deltagende plejeenheder benyttes til at estimere den samfundsmæssige gevinst ved implementering af hjælpemidlerne på landsplan.

Der opstilles endvidere to business cases. Den ene business case opstilles på baggrund af antagelsen om, at ingen borgere har loftsløftere i udgangspunktet (fuld implementering). Det har dog vist sig, at nogle kommuner allerede bruger loftsløftere i et vist omfang, men endnu ikke har indhentet besparelspotentialt ved at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationen. Der opstilles således også en business case, hvor det antages, at en andel af borgerne, der forflyttes, allerede har en loftsløfter, men ikke en højdeindstillelig toilet-/badestol (delvis implementering). En stor del af borgerne i projektkommunerne har i forvejen en form for toilet-/badestol, som oftest er uden løftefunktion. Det er antaget, at borgerne ikke har en højdeindstillelig toilet-/badestol, som den der er afprøvet i projektet. Derfor er udgiften til den højdeindstillelige toilet-/badestol indregnet i business casen ved både delvis- og fuld implementering.

I projektet er loftsløfteren og den elektrisk højdeindstillelige toilet-/badestol afprøvet som en kombination. Det er Hjælpemiddelinstitutets vurdering, at det vil være svært at skelne, hvornår tidsfrigivelsen skyldes den stationære loftsløfter, og hvornår den skyldes den elektrisk højdeindstillelige toilet-/badestol eller kombinationen af disse. En højdeindstillelig toilet-/badestol vil i nogle tilfælde overflødiggøre forflytninger, fx i forbindelse med påklædning, og den vil også i nogle tilfælde medvirke til, at toiletbesøg, brusebadning, påklædning og forflytningen til og fra seng og kørestol kan udføres hurtigere og i hensigtsmæssige arbejdsstillinger for hjælperen.

Da de præsenterede resultater bygger på en generalisering af resultaterne fra en stikprøve (19 plejeenheder og 196 borgere), vil der være en del usikkerhed i de præsenterede økonomiske konsekvenser. Denne usikkerhed stammer fra såvel tidsbesparelsen for den enkelte borger, estimeringen af populationernes størrelse, sammensætningen af borgere og de bagvedliggende forudsætninger og antagelser. Det er ikke muligt at vurdere størrelsen på denne usikkerhed, eller i hvilken retning den påvirker resultaterne. Resultaterne skal derfor tolkes med forsigtighed og med øje for de bagvedliggende forudsætninger og antagelser (se bilag 3 for en beskrivelse af den anvendte metode og forudsætninger).

I projektperioden er Slagelse og Aarhus kommuner gået fra, at 0 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder til, at ca. 60 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder. Odense Kommune har igennem en længere periode arbejdet med omlægninger på forflytningsområdet. Odense Kommune startede således projektet med at foretage ca. 60

pct. af forflytningerne med 1 medarbejder og er i projektperioden gået til, at ca. 75 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder.

Hvor mange forflytninger, der kan foretages af 1 medarbejder, afhænger bl.a. af borgernes funktionsniveau. Denne varierer på tværs af kommuner, og andelen, der kan forflyttes af 1 medarbejder, vil derfor også variere på tværs af kommuner. Ligeledes har projektet vist, at det over en længere tidsperiode kan være muligt at foretage flere forflytninger med 1 medarbejder, fordi det kræver en implementeringsperiode, at ændre de eksisterende arbejdsgange på forflytningsområdet. På baggrund af projektets resultater fra Odense, Aarhus og Slagelse kommuner og Servicestyrelsens faglige viden på området er det Servicestyrelsens vurdering, at det med en længere implementeringsperiode vil være muligt at foretage ca. 75 pct. af alle forflytninger med 1 medarbejder i kommunerne. På den baggrund er business casen for en landsdækkende implementering udregnet på baggrund af en antagelse om, at kommunerne i år 0-1 foretager ca. 60 pct. af forflytningerne med 1 medarbejder¹⁹, og at ca. 75 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder i år 2-4.

Servicestyrelsen har endvidere på baggrund af erfaringer fra tidligere udbud og fra indeværende projekt vurderet, at man ved et nationalt udbud som minimum vil kunne opnå en rabat på 20 pct. i forhold til leverandørens listepreiser. Det er ligeledes antaget, at kommunerne ved indkøb af deres eksisterende teknologi vil kunne opnå en rabat på 20 pct. i forhold til leverandørens listepreiser via deres indkøbsaftaler. Disse forudsætninger benyttes i vurderingen af potentialet ved en national implementering.

Afhængigt af, om loftsløfteren bevilliges som en boligindretning efter Servicelovens § 116 stk.1. eller udleveres som et arbejdsredskab efter Arbejds miljøloven, kan der forekomme udgifter til reetablering i borgerens hjem, når loftsløfteren nedtages. Hvis det er Serviceloven, der anvendes, har borgeren ikke tilbageleveringspligt, hvorimod hvis loftsløfteren bevilliges som et arbejdsredskab betragtes den som et udlån. I projektet har der været fokus på at afprøve loftsløfteren som et arbejdsredskab. Erfaringen fra projektkommunerne viser, at der er forskellige kommunale serviceniveauer for omfanget af den reetablering, som kommunen udfører. Således gennemfører en projektkommune reetablering hos borgeren, mens en anden projektkommune foretager spartling og pletmaling ved nedtagning af loftsløfteren. Nogle projektkommuner gennemfører endvidere ikke reetablering i private boliger. Udgiften til reetablering er således vanskelig at kvantificere på landsplan, og udgiften er ikke indregnet i business casen. Men opmærksomheden skal rettes mod, at der kan forekomme kommunale udgifter hertil.

Dette kapitel er inddelt i fem afsnit med hvert sit fokus. Afsnit 5.1 omhandler, hvordan baggrundsplysningerne, og resultaterne fra de deltagende plejeenheder/projektkommuner generaliseres til landsplan. Afsnit 5.2 omhandler den potentielle tidsbesparelse på landsplan, mens afsnit 5.3 beskriver det økonomiske potentiale ved indførelsen af teknologien. Endelig indeholder afsnit 5.4 en beskrivelse af øvrige potentielle konsekvenser ved implementeringen af teknologien.

¹⁹ Der er indregnet en 6 måneders implementeringsperiode i år 0.

5.1 Fra projektkommunerne til landsplan

Opregningsgrundlaget for den samlede tidsbesparelse er antallet af borgere fordelt på funktionsniveau. For at kunne finde tidsbesparelspotentialet på landsplan er det nødvendigt at foretage en generalisering af projektets resultater (ændringen i tidsforbruget pr. borger) samt af en række baggrundsoplysninger fra projektkommunerne.

Nogle af baggrundsoplysningerne, såsom antal modtagere af praktisk og personlig hjemmepleje, antal ansatte, årsværkspris mv., er hentet fra officielle kilder som Danmarks Statistiks Statistikbank samt Det Fælleskommunale Løndatakontor.

Projektets resultater samt en del af baggrundsoplysningerne generaliseres udelukkende på baggrund af oplysninger fra deltagende plejeenheder samt projektkommuner. Det drejer sig blandt andet om projektets resultat omkring ændringen i tidsforbruget pr. borger med et givet funktionsniveau. Det medfører, at det implicit antages, at ændringen i tidsforbruget pr. borger med fx funktionsniveau A er ens i hele landet. På samme måde generaliseres oplysningerne omkring udgifterne i forbindelse med implementeringen af teknologien. Det antages således, at investeringsudgifterne og driftsudgifterne pr. borger mv. er ens på tværs af landets kommuner.

Udgangspunktet for potentialeberegningerne er, som tidligere nævnt, antallet af borgere, der forflyttes, fordelt på funktionsniveau. Disse oplysninger findes imidlertid ikke i nogen officielle kilder, hvorfor det er nødvendigt at estimere disse. For at sikre størst mulig præcision i populationsestimerne er der foretaget en kommunesurvey blandt 14 af landets kommuner med henblik på at indhente disse oplysninger. I kommunesurveyen er kommunerne blandt andet blevet spurgt om følgende oplysninger: Antal borgere, der modtager hjemmepleje, som forflyttes (fordelt på plejehjem/plejeboliger og fritvalgsområdet), og fordelingen af borgere på funktionsniveauer (fordelt på plejehjem/plejeboliger og fritvalgsområdet) mv.²⁰. De indsamlede oplysninger er blevet generaliseret til landsplan og benyttes i potentialeberegningerne²¹.

5.2 Ændringen i tidsforbruget

I dette afsnit præsenteres ændringen i tidsforbruget på landsplan, hvis hjælpemidlerne blev indført i alle landets kommuner. Ændringen i tidsforbruget på landsplan findes med udgangspunkt i ændringen i tidsforbruget pr. borger i de deltagende plejeenheder på tværs af kommunerne. Det er således antaget, at alle plejeenheder på landsplan vil have samme ændring i tidsforbruget pr. borger, som de plejeenheder, der har deltaget i projektet.

For at finde ændringen i tidsforbruget på landsplan er det først nødvendigt at finde antallet af borgere, der på landsplan forflyttes. Til bestemmelse af dette benyttes opgørelserne fra Danmarks Statistik for modtagere af personlig og praktisk hjemmepleje (plejehjem og

²⁰ Se bilag 5 for resultaterne af kommunesurveyen

²¹ Generaliseringen er foretaget ved at benytte et vægtet gennemsnit, hvor der vægtes med antallet af ældre i kommunen, der modtager personlig og/eller praktisk hjælp.

plejebolig), modtagere af varig personlig og praktisk hjemmepleje (frit valg) samt de indhentede oplysninger fra kommunesurveyen²².

Ved hjælp af kommunesurveyen er det estimeret, at ca. 4 pct. af borgerne på fritvalgsområdet, som modtager personlig og praktisk hjælp, forflyttes, mens ca. 34 pct., af de borgere, der bor på plejecentre, forflyttes. Tabel 5.1 viser det estimerede antal borgere, der forflyttes på henholdsvis fritvalgsområdet samt plejecentre.

Tabel 5.1: Antallet af borgere, der forflyttes på landsplan

Regi	Antal borgere
Fritvalgsområdet	6.975
Plejecentre	13.025
Total	19.999

Kilde: DST, kommunesurvey samt egne beregninger.
Note: Pga. afrunding summerer tallene ikke til 19.999

Der er således ca. 19.999 borgere på landsplan, der forflyttes, som fordeler sig med ca. 6.975 på fritvalgsområdet og ca. 13.025 på plejehjem og i plejeboliger, jf. Tabel 5.1.

Da ændringen i tidsforbruget jf. afsnit 4 afhænger af borgernes funktionsniveau, er det nødvendigt at fordele borgerne på funktionsniveauer²³. Denne fordeling foretages på baggrund af oplysninger fra projektkommunerne, kommunesurveyen samt antallet af borgere, der modtager forflytning, jf. Tabel 5.1.

Tabel 5.2 viser fordelingen af borgere, der modtager forflytning på funktionsniveauer.

Tabel 5.2: Fordelingen af borgere, der modtager forflytning på funktionsniveauer

Funktionsniveau	Antal borgere
Funktionsniveau A	5.637
Funktionsniveau B	8.348
Funktionsniveau C	6.014
Total	19.999

Kilde: DST, kommunesurvey samt egne beregninger.

Der er således estimeret, at de fleste borgere, der forflyttes, hører under funktionsniveau B (ca. 8.348), mens det færreste antal borgere har funktionsniveau A (ca. 5.637), jf. Tabel 5.2.

Den samlede tidsfrigivelse udregnes på baggrund af antallet af borgere fordelt på funktionsniveau samt ved hjælp af formlen, der er beskrevet i afsnit 4, som gengives nedenfor

$$\Delta T = \Delta m * f + \Delta t * f$$

²² Der er tale om serierne AED05: Modtagere af varig hjemmehjælp (plejehjem og plejebolig) efter område, ydelsestype, timer pr. uge, alder og køn samt AED06: Modtagere af varig hjemmehjælp (frit valg) efter område, ydelsestype, timer pr. uge, alder og køn.

²³ For en beskrivelse af de forskellige funktionsniveauer henvises til bilag 2.

Ændringen i det samlede tidsforbrug udregnes således på baggrund af ændringen i andelen af forflytninger foretaget af 1 medarbejder (Δm), ændringen i tidsforbruget pr. forflytning i de deltagende plejeenheder (Δt) samt antallet af forflytninger pr. borger (f). Resultaterne fra afsnit 4.1-4.3 benyttes, hvorved den årlige tidsfrigivelse på landsplan kan estimeres. Den årlige tidsfrigivelse på landsplan fremgår af Tabel 5.3.

Tabel 5.3: Tidsfrigivelsen på landsplan pr. år

Tidsfrigivelse	År 0*	År 1**	År 2-4***
Tidsfrigivelse (årsværk)	321	658	859
Tidsfrigivelse (mio. kr.)	133	273	357

Kilde: DST, kommunesurvey samt egne beregninger.

Note: "*" Udregnet på baggrund af, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder, og at der er en 6 måneders implementeringsperiode.

*** Udregnet på baggrund af, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder.

**** Udregnet på baggrund af en antagelse om, at ca. 75 pct. af alle forflytninger kan foretages af 1 medarbejder efter år 1.

Det er således estimeret, at tidsfrigivelsen pr. år på landsplan er ca. 321 årsværk, svarende til ca. 133 mio. kr. i år 0, ca. 658 årsværk, svarende til ca. 273 mio. kr. i år 1, samt ca. 859 årsværk svarende ca. 357 mio. kr. i år 2-4, jf. Tabel 5.3. I år 0 forventes det, at kommunerne har en 6-måneders implementeringsperiode, da det tager nogen tid at implementere hjælpemidlerne. I år 1 forventes det, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder, mens det i årene 2-4 forventes, at ca. 75 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder. Denne tidsfrigivelse forudsætter, at teknologien bliver implementeret på lige fod med den implementering, der er foregået i projektkommunerne i afprøvningsperioden, samt at landets øvrige kommuner formår at indhøste den samme tidsfrigivelse pr. borger som projektkommunerne²⁴.

Den samlede potentielle tidsfrigivelse antages at være den samme i de to præsenterede business cases (fuld implementering og delvis implementering). Det antages dermed implicit, at på trods af, at nogle borgere har en loftslofter, har kommunen endnu ikke formået at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationerne. Dette skyldes primært, at medarbejderne ikke har fået den nødvendige undervisning, og at kommunernes forflytningspolitik ofte kræver 2 medarbejdere til alle forflytninger.

5.3 De økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved at indføre teknologien på landsplan findes ved hjælp af tidsfrigivelsen, jf. afsnit 5.2, samt udgiftsoplysningerne fra de deltagende plejeenheder.

De økonomiske konsekvenser opstilles som en udgiftsbaseret business case, og potentialet vurderes over en 5-årig periode. Det skal understreges, at teknologien ifølge producenterne har en levetid på ca. 10 år, hvorved der i år 5-9 kan forventes et positivt afkast af investeringen, som ikke fremgår af denne business case²⁵.

²⁴ For en guide til implementeringen henvises til kapitel 7.

²⁵ For en vurdering af det økonomiske potentiale over en 10-årig periode henvises til følsomhedsanalysen i bilag 6.

Fuld implementering

Først opstilles de økonomiske konsekvenser under forudsætning af, at ingen borgere på forhånd har en loftsløfter. De økonomiske konsekvenser fremgår af Tabel 5.4

Tabel 5.4: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (fuld implementering)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	682				
Vedligeholdelse	28	28	28	28	28
Medarbejderuddannelse (direkte)	29				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	169				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			29		29
Udgifter i alt	909	28	58	28	58
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-6	-6	-6	-6	-6
Løn og overhead (2->1 medarbejder)**	140	280	363	363	363
Udgifter i forbindelse med eksisterende teknologi	227				
Gevinster i alt	360	273	357	357	357
Pengestrømme total	-549	245	299	328	299

Kilde: DST, kommunesurvey, Hjælpeinstituttet samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0.

Pga. afrunding summere de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsløfter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusiv sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et landsdækkende udbud.

*** Besparelsen i år 0 er udregnet på baggrund af, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder, og at kommunerne har en 6 måneders implementeringsperiode. Besparelsen i år 1 er udregnet på baggrund af, at 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder. Besparelsen i år 2-4 er udregnet på baggrund af en antagelse om, at ca. 75 pct. af alle forflytninger kan foretages af 1 medarbejder efter år 1.

På landsplan vil der i år 0 være totale udgifter for i alt ca. 909 mio. kr., bestående af investeringsudgifter til teknologien på ca. 682 mio. kr., udgifter i forbindelse med medarbejderuddannelse på ca. 198 mio. kr. samt vedligeholdelsesudgifter på ca. 28 mio. kr. jf. Tabel 5.4. Medarbejderuddannelser er opdelt i en direkte og indirekte post. De direkte udgifter dækker over kommunernes udannelsesafgift²⁶, mens den indirekte udgift dækker over udgifter til vikarer for de medarbejdere, der skal på kursus, fratrukket den statslige refusion (VEU-refusion)²⁷. I årene 1-4 vil der efterfølgende udelukkende være udgifter i forbindelse med vedligeholdelse af teknologien samt til nedtagning og genopsætning af teknologien hvert andet år²⁸.

Den økonomiske gevinst i forbindelse med implementeringen af teknologien stammer fra 3 forskellige poster: Løn og overhead i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr.

²⁶ På baggrund af kommunernes erfaring fra projektet er der indregnet et 2 dages kursus for alle medarbejdere. I selve projektperioden har kommunerne valgt forskellige modeller for afholdelsen af undervisningen, men kommunernes erfaring er, at medarbejderne vil opnå den nødvendige kompetence på et 2-dages kursus.

²⁷ Det er antaget, at kommunerne indarbejder undervisningen i de nye forflytningsarbejdsgange i den faste forflytningsundervisning i år 1-4 for nyansatte medarbejdere.

²⁸ På baggrund af oplysninger fra kommunerne er det skønnet, at nedtagning og genopsætning af teknologien i gennemsnit foregår hvert andet år. I plejeboliger er det udelukkende nedtagning af motordelen, mens det i private hjem er nedtagning af hele skinneresystemet. Det er antaget, at kommunerne fra år 1 indarbejder undervisningen i de eksisterende forflytningskurser i forhold til nye medarbejdere.

forflytning, løn og overhead i forbindelse med, at forflytningen i en række tilfælde foretages af 1 medarbejder i stedet for 2, samt besparelsen i forbindelse med den eksisterende teknologi²⁹. Gevinsten i forbindelse med det ændrede tidsforbrug til forflytning er i år 0 ca. 133 mio. kr., i år 1 ca. 273 mio. kr. samt i årene 2-4 ca. 357 mio. kr. De sparede udgifter i forbindelse med den eksisterende teknologi forekommer udelukkende i år 0³⁰. I år 0 er gevinsten opgjort til ca. 360 mio. kr., 273 mio. kr. i år 1, mens den i årene 2-4 er ca. 357 mio. kr., jf. Tabel 5.4³¹.

Som tidligere nævnt er det antaget, at kommunerne i implementeringsåret kun kan indhøste 50 pct. af den fulde tidsfrigivelse i år 0. Denne antagelse er foretaget med baggrund i erfaringerne fra projektet, hvor midtvejsmålingen viste, at det kræver en længere tidsperiode at ændre medarbejdernes arbejdsgange fra at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationer. Det skyldes, at der er tale om væsentligt nye arbejdsgange for medarbejderne, og at det kræver en form for kulturændring at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningerne. Dette uddybes yderligere i kapitel 7, som omhandler projektets implementeringserfaringer.

Tabel 5.4 viser endvidere, at investeringen i år 0 giver et negativt afkast på ca. 549 mio. kr., mens der i årene 1-4 vil være et årligt positivt afkast på ca. 245-328 mio. kr.

For at vurdere om implementeringen af teknologien er rentabel på landsplan opstilles der nogle økonomiske nøgletal, jf. Tabel 5.5. De opstillede nøgletal er nutidsværdien ved implementeringen af teknologien, den interne rente samt tilbagebetalingstiden.

Tabel 5.5: Økonomiske nøgletal

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ³²	524
Intern rente (IRR) ³³	37 %
Tilbagebetalingstid i hele år	3

Projektets nutidsværdi er over den 5-årige periode estimeret til ca. 524 mio. kr., mens projektets interne rente er ca. 37 pct. Ligeledes viser tabellen, at investeringen i år 3 er tilbagebetalt.

Delvis implementering

²⁹ Gevinsten "Løn og overhead (ændring i tidsforbruget pr. forflytning)" er negativ, fordi der efter indførelsen af teknologien bruges mere tid pr. forflytning for nogle ældre (se afsnit 3).

³⁰ De sparede udgifter til den eksisterende teknologi er udregnet som nutidsværdien af de sparede driftsomkostninger i år 0-4 samt nutidsværdien af geninvesteringsudgifterne i samme periode. Det er antaget, at kommunerne hvert år skulle have udskiftet 10 pct. af den eksisterende teknologi. Udregnet på baggrund af udgiftsoplysninger fra Hjælpemiddelinstitutionen. Antaget 80 % mobiløftere og 20 % ståløftere. Herunder har alle en toilet-/bade stol.

³¹ For en nærmere beskrivelse af de forskellige poster henvises til bilag 4 og for metode og forudsætninger henvises til bilag 3.

³² Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

³³ Den interne rente er den rente, der anvendt ved diskontering af en betalingsrække, og giver en kapitalværdi på 0 kr. Dvs. en positiv interne rente medfører, at investeringen giver et positivt afkast.

Da en række borgere allerede har loftsloftere, medfører dette, at der ikke skal investeres i loftsloftere til disse borgere. Udgiften til den nye højdeindstillelige toilet-/badestol og udgifter til undervisning af medarbejdere er imidlertid indregnet fuldt.

Det er antaget, at ca. 22 pct. af de borgere, der modtager hjælp til forflytning, allerede har en loftslofter³⁴. De økonomiske konsekvenser findes på samme måde som ved den fulde implementering, og resultatet kan ses af Tabel 5.6.

Tabel 5.6: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (delvis implementering)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	607				
Vedligeholdelse	26	26	26	26	26
Medarbejderuddannelse (direkte)	29				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	169				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			23		23
Udgifter i alt	831	26	49	26	49
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-6	-6	-6	-6	-6
Løn og overhead (2->1 medarbejder)**	140	280	363	363	363
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	178				
Gevinster i alt	311	273	357	357	357
Pengestrømme total	-519	248	308	331	308

Kilde: DST, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstitutionen samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0

Pga. afrunding summere de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

*** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftslofter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusiv sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et landsdækkende udbud.

**** Besparelsen i år 0 er udregnet på baggrund af, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder, og at kommunerne har en 6 måneders implementeringsperiode. Besparelsen i år 1 er udregnet på baggrund af, at 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder. Besparelsen i år 2-4 er udregnet på baggrund af en antagelse om, at ca. 75 pct. af alle forflytninger kan foretages af 1 medarbejder efter år 1.

Samlet set vil den delvise implementering medføre, at projektet i år 0 vil have en negativ gevinst på ca. -519 mio. kr. I de efterfølgende år vil der være en positiv gevinst på ca. 248-331 mio. kr.

Som konsekvens af, at en række borgere har teknologien i forvejen, vil de samlede udgifter til indkøb og opsætning af teknologien i dette scenarie falde til ca. 607 mio. kr. Investeringsudgifterne er mindre, da en del af borgerne allerede har teknologien. Endvidere vil udgifterne til nedtagning og genopsætning af teknologien ikke medregnes for den del af borgerne, der allerede har teknologien, hvorved denne post bliver mindre. Dette skyldes, at det udelukkende er merudgifterne, der medregnes i konsekvensanalysen. Endelig vil vedligeholdelsesudgifterne falde minimalt, mens udgifterne til medarbejderuddannelse vil

³⁴ Estimeret på baggrund af kommunesurvey. Andelen varierer meget fra kommune til kommune fra 5 til 55 pct.. De 22 pct. af et vægtet gennemsnit af de indsamlede oplysninger. Se bilag 5 for besvarelserne.

være den samme i de to scenarier. Det medfører, at de samlede udgifter i år 0 vil være ca. 78 mio. kr. lavere (ca. 831 mio. kr.).

På gevinstsiden vil "løn og overhead"-besparelsen være den samme i de to scenarier, som konsekvens af, at det er antaget, at tidsfrigivelsen er ens i scenarierne (ca. 133 mio. kr. i år 0, ca. 273 mio. kr. i år 1 og ca. 357 mio. kr. i år 2-4). De sparede udgifter i forbindelse med den eksisterende teknologi (ikke de eksisterende loftsløftere, men mobile personløftere, ståløftere, mv.) vil derimod falde med ca. 49 mio. kr., da nogle borgere ikke skal have udskiftet deres eksisterende teknologi. Den samlede gevinst på landsplan vil i år 0 således være 311 mio. kr., i år 1 ca. 273 og ca. 357 mio. kr. i år 2-4.

De økonomiske nøgletal opstilles på samme måde som ved den fulde implementering. Disse nøgletal fremgår af Tabel 5.7.

Tabel 5.7: Økonomiske nøgletal (delvis implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner	576
Intern rente (IRR)	42 %
Tilbagebetalingstid i hele år	2

De økonomiske nøgletal viser således, at projektets nutidsværdi set over en 5-årig periode er estimeret til ca. 576 mio. kr. Dette scenarie medfører således en større positiv gevinst af projektet på ca. 51 mio. kr. Projektets interne rente er estimeret til ca. 42 pct., og tilbagebetalingstiden vil være ca. 2 år.

5.4 Øvrige potentielle konsekvenser

Ud over de direkte besparelser i form af reduceret tidsforbrug til selve forflytningerne, jf. de præsenterede resultater, kan det også forventes, at der er en række indirekte besparelser forbundet med implementeringen af hjælpemidlerne. De indirekte besparelser er ikke inkluderet i konsekvensanalysen, da det ikke har været muligt at kvantificere disse, men de nævnes her, idet de skal betragtes som potentielle øvrige konsekvenser ved indførelsen af hjælpemidlerne.

De mest nærliggende indirekte besparelser er en reduktion i medarbejdernes vejtid i forbindelse med forflytninger. Reduktionen i vejtiden er kun for de medarbejdere, der arbejder på fritvalgsområdet. Vejtiden kan reduceres, fordi der i nogle forflytningssituationer kun skal være 1 medarbejder til stede. Der kan dog være andre ydelser, som borgeren får leveret, der kræver, at der er 2 medarbejdere til stede. Derudover har nogle kommuner en sikkerhedspolitik om, at der skal være 2 medarbejdere hos borgeren i nattevagten. Derfor kan reduktionen i vejtiden ikke forventes hos alle borgere på fritvalgsområdet. I projektet er der opnået enighed om at operere med en normtid for vejtiden på 5 minutter mellem hvert hjemmeplejebesøg. Det har ikke været muligt at belyse, hvor ofte det vil være muligt at varetage et besøg hos borgerne med kun 1 medarbejder på fritvalgsområdet, som følge af indførelsen af de nye hjælpemidler på grund af de ovennævnte forhold.

Tilsvarende kan der forventes en reduktion i medarbejdernes ventetid, som opstår ved, at 1 medarbejder venter på en kollega, for at de sammen kan udføre forflytningen. Når 1 medarbejder selv kan foretage forflytningen, bortfalder ventetiden således. Reduktionen i ventetiden er ligeledes størst ved borgere på fritvalgsområdet, fordi medarbejderne ofte kan foretage andre opgaver hos borgeren i ventetiden på et plejecenter. Der kan også forekomme ventetid på plejecentre, men der er imidlertid variation i vurderingen af omfanget af ventetiden i tilbagemeldingerne fra de enkelte plejecentre i projektkommunerne. Det skyldes, at graden af ventetid bl.a. kan afhænge af plejecentrets indretning og borgerens plejebenhov på forskellige tidspunkter på dagen. Vurderingen af ventetiden svinger således meget mellem kommunerne. Spændvidden i medarbejdernes vurdering går fra, at der stort set ingen ventetid er, da arbejdet løbende tilpasses og tilrettelægges af medarbejderne, til en vurdering af, at man som medarbejder ofte venter 5-15 minutter på en kollega, inden der kan foretages en forflytning.

Implementeringen af de nye hjælpemidler kan endvidere have den positive effekt, at sygefraværet hos medarbejderne falder. Dette skyldes, at medarbejderne fysisk belastes mindre ved forflytningen af borgerne ved brug af de nye hjælpemidler. Det har ikke været muligt at belyse en entydig effekt i projektkommunerne inden for projektperioden, og det er ligeledes vanskeligt at isolere, om et fald i sygefravær skyldes indførelsen af de nye hjælpemidler.

I projektet er hjælpemidlerne afprøvet på ældre borgere i Danmark, men hjælpemidlerne kunne ligeledes anvendes til andre borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som forflyttes. Dette kan betyde en udvidelse af projektets målgruppe. Det har ikke været muligt at finde et estimat på antallet af borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som vil kunne have gavn af hjælpemidlerne, da det ikke har været muligt for kommunerne at give et skøn for målgruppen.

Som nævnt tidligere kan kommunerne have udgifter til reetablering i forbindelse med nedtagning af loftslofterne. Denne udgift er ikke medtaget i business casen.

Problemstillingen er tidligere beskrevet i afsnit 5.

6. Business case for projektkommunerne

I dette afsnit præsenteres tidsfrigivelsen og det økonomiske potentiale ved implementeringen af hjælpemidlerne i projektkommunerne. Ændringen i det samlede tidsforbrug pr. borger i de deltagende plejeenheder generaliseres til hele kommunen, hvorved tidsfrigivelsen estimeres. Den økonomiske gevinst i forbindelse med tidsfrigivelsen holdes op mod de øgede udgifter i forbindelse med investeringen og implementeringen af de nye hjælpemidler. De økonomiske konsekvenser opstilles således, og projektets rentabilitet vurderes på baggrund af en række forskellige økonomiske nøgletal. Endvidere præsenteres de mere kvalitative gevinster ved implementeringen af teknologien, såsom medarbejdernes oplevelse af de nye arbejdsgange og borgernes oplevelse af forflytningerne med de nye hjælpemidler.

For hver projektkommune opstilles to business cases. Den ene business case opstilles på baggrund af antagelsen om, at ingen borgere i kommunerne har loftsløftere (fuld implementering). Det har dog vist sig, at kommunerne allerede i et vidt omfang har loftsløftere, men endnu ikke har indhentet besparelspotentialet ved at gå fra 2 til 1 medarbejder pr. forflytning. Der opstilles således også en business case, hvor det antages, at en andel af borgerne allerede har en loftsløfter, men at de stadig skal have en højdeindstillelig toilet-/badestol (delvis implementering).

I projektet er loftsløfteren og den elektrisk højdeindstillelige toilet-/badestol afprøvet som en kombination. Det er Hjælpemiddelinstitutets vurdering, at det vil være svært at skelne, hvornår tidsfrigivelsen skyldes den stationære loftsløfter, og hvornår det skyldes den elektrisk højdeindstillelige toilet/badestol eller kombinationen af disse. Toilet-/badestolen vil i nogle tilfælde overflødiggøre forflytninger, fx i forbindelse med påklædning, og den vil også i nogle tilfælde medvirke til, at toiletbesøg, brusebadning, påklædning og overflytningen til og fra seng og kørestol kan udføres hurtigere og i hensigtsmæssige arbejdsstillinger for hjælperen.

Det skal understreges, at de præsenterede business cases bygger på en række antagelser og forudsætninger, som det er nødvendigt at have for øje i tolkningen af resultaterne. Det er således antaget, at tidsbesparelsen pr. borger i de deltagende plejeenheder kan generaliseres til hele kommunen, og at det er muligt for kommunen at indhente det økonomiske potentiale. Der ligger endvidere en række antagelser omkring priser på teknologien, uddannelse pr. medarbejder, årsværkspris pr. medarbejder og sammensætningen af ældre mv., som alle påvirker resultaterne³⁵.

Business casen tager endvidere udgangspunkt i de resultater, som den enkelte projektkommune har opnået i projektperioden i forhold til at gå fra 2 til 1 medarbejdere i forflytningssituationen.

På baggrund af kommunernes erfaring i projektet, er der indregnet et 2-dages kursus for alle medarbejdere. I selve projektperioden har kommunerne valgt forskellige modeller for

³⁵ For en beskrivelse af metode og forudsætninger henvises til bilag 3

afholdelsen af undervisningen, men der er kommunernes erfaring, at medarbejderne kan opnå den nødvendige kompetence på et 2-dages kursus.

Servicestyrelsen har på baggrund af erfaringer fra tidligere udbud og indeværende projekt vurderet, at man ved et større udbud som minimum vil kunne opnå en rabat på 20 pct. i forhold til leverandørens listepreiser. Det er ligeledes antaget, at kommunerne ved indkøb af deres eksisterende teknologi vil kunne opnå en rabat på 20 pct. i forhold til leverandørens listepreiser via deres indkøbsaftaler. Disse forudsætninger benyttes i vurderingen af potentialet ved en implementering i de enkelte kommuner.

Afhængigt af, om loftsløfteren bevilliges som en boligindretning efter Servicelovens § 116 stk.1. eller udleveres som et arbejdsredskab efter Arbejds miljøloven, kan der forekomme udgifter til reetablering i borgerens hjem, når loftsløfteren nedtages. Hvis det er Serviceloven, der anvendes, har borgeren ikke tilbageleveringspligt, hvorimod hvis loftsløfteren ses som et arbejdsredskab betragtes den som et udlån. I projektet har der været fokus på at afprøve loftsløfteren som et arbejdsredskab. Erfaringen fra projektkommunerne viser, at der er forskellige kommunale serviceniveauer for omfanget af den reetablering, som kommunen udfører. Således gennemfører en projektkommune reetablering hos borgeren, mens en anden projektkommune foretager spartling og pletmaling ved nedtagning af loftsløfteren. Nogle projektkommuner gennemfører endvidere ikke reetablering i private boliger. Udgiften til reetablering er således vanskelig at kvantificere på landsplan, og udgiften er ikke indregnet i business casen. Men opmærksomheden skal rettes mod, at der kan forekomme kommunale udgifter hertil.

Dette kapitel er struktureret således, at de enkelte projektkommuner behandles separat i afsnit 6.1-6.3. Afsnittene indeholder en kort beskrivelse af specifikke forhold i den enkelte kommune, hvorefter ændringen i det samlede tidsforbrug og de økonomiske konsekvenser præsenteres. De enkelte afsnit afsluttes med en beskrivelse af de kvalitative gevinster ved implementeringen af teknologien. Endelig behandles eventuelle øvrige potentielle konsekvenser i afsnit 6.4.

6.1 Slagelse Kommune

I Slagelse Kommune er forflytningsområdet organiseret således, at det er kommunens forflytningsvejledere, der udarbejder en individuel forflytningsplan/vejledning for hver borger, som forflyttes. I forflytningsvejledningerne er det præciseret, hvordan forflytningen af den enkelte borger skal foregå. Forflytningsvejlederne har derfor haft en vigtig rolle i projektperioden, fordi det er deres ansvar, at den enkelte medarbejder er bekendt med, hvordan forflytningen skal foregå på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Arbejdet omkring forflytninger er organiseret gennem opbygning af en organisation af forflytningsinstruktører, og der er et uddannelsesgrundforløb for forflytningsinstruktører.

Slagelse Kommune havde i udgangspunktet en forflytningspolitik om, at der altid skal være 2 medarbejdere til en forflytning af en borger.

I Slagelse Kommune har der i projektperioden været fokus på at få opdateret alle forflytningsvejledningerne for de involverede borgere. Der har været et tæt samarbejde mellem projektledelsen og de forflytningsvejledere, der har været ansvarlige for at ændre forflytningsvejledningerne for hver borger. Erfaringen er, at det kræver et vedvarende fokus at ændre den eksisterende kultur om, at man sikkerhedsmæssigt skal være 2 medarbejdere til en forflytning.

6.1.1 Samlet ændring i tidsforbruget i Slagelse Kommune

I dette afsnit præsenteres ændringen i tidsforbruget for Slagelse Kommune, hvis hjælpemidlerne blev indført i alle kommunens plejeenheder. Ændringen i tidsforbruget for hele kommunen findes med udgangspunkt i ændringen i tidsforbruget pr. borger i de deltagende plejeenheder på tværs af kommunerne. Det er således antaget, at alle plejeenheder i kommunen vil have samme ændring i tidsforbruget pr. borger, som de plejeenheder, der har deltaget i projektet.

For at finde ændringen i tidsforbruget for hele Slagelse Kommune er det først nødvendigt at finde antallet af borgere i Slagelse Kommune, der forflyttes. Som det fremgår af Tabel 6.1 er antallet af borgere, der forflyttes i Slagelse Kommune, estimeret til ca. 304, som fordeler sig med ca. 140 borgere på fritvalgsområdet og ca. 164 borgere på plejecentre samt i plejeboliger³⁶.

Tabel 6.1: Antal borgere, der forflyttes

Regi	Antal ældre
Ældre på fritvalgsområdet	140
Ældre på plejecentre	164
Total	304

Kilde: DST, Slagelse Kommune samt egne beregninger.

Note: Udregnet på baggrund af andelen af ældre, der forflyttes på henholdsvis fritvalgsområdet og på plejecentre, samt det totale antal ældre i kommunen, der modtager praktisk og personlig hjælp.

Som beskrevet i afsnit 4 er ændringen i tidsforbruget udregnet pr. borger fordelt på funktionsniveauerne A, B og C. De 304 borgere, der forflyttes i Slagelse, fordeles således på de tre forskellige funktionsniveauer. Denne fordeling af borgere er foretaget på baggrund af oplysninger fra kommunen omkring fordelingen af deres borgere på funktionsniveau samt antallet af borgere, der forflyttes jf. Tabel 6.1.

Tabel 6.2: Antal borgere, der forflyttes fordelt på funktionsniveau

Funktionsniveau	Antal borgere
Funktionsniveau A	95
Funktionsniveau B	121
Funktionsniveau C	88
Gennemsnit	304

Kilde: DST, Slagelse Kommune samt egne beregninger.

³⁶ Fordelingen af borgere, der forflyttes på henholdsvis borgere i eget hjem samt borgere på plejecentre, er vigtig i den henseende, at der er forskel på omkostningerne i forbindelse med nedtagningen og genopsætningen af teknologien i henholdsvis plejeboliger og i private hjem.

I Slagelse Kommune estimeres det således, at der er 95 borgere med funktionsniveau A, 121 borgere med funktionsniveau B og 88 borgere med funktionsniveau C, der forflyttes, jf. Tabel 6.2.

Den samlede tidsfrigivelse udregnes på baggrund af antallet af borgere fordelt på funktionsniveau samt ved hjælp af formelen, der blev præsenteret i afsnit 4, som gengives nedenfor.

$$\Delta T = \Delta m * f + \Delta t * f$$

Ændringen i det samlede tidsforbrug udregnes således på baggrund af ændringen i andelen af forflytninger foretaget af 1 medarbejder (Δm), ændringen i tidsforbruget pr. forflytning i de deltagende plejeenheder (Δt) samt antallet af forflytninger pr. borger (f). Resultaterne fra afsnit 4.1-4.3 benyttes, hvorved den årlige tidsfrigivelse for Slagelse kan estimeres. Den årlige tidsfrigivelse på landsplan fremgår af Tabel 6.3.

Tabel 6.3: Tidsfrigivelse pr. år (år 1-4)

Tidsfrigivelse	Årsværk/mio. kr.
Tidsfrigivelse (årsværk)	10
Tidsfrigivelse (mio. kr.)	4

Kilde: DST, kommunesurvey samt egne beregninger.

Tidsfrigivelsen pr. år estimeres til ca. 10 årsværk, svarende til en årlig besparelse på ca. 4 mio. kr., jf. Tabel 6.3. I år 0 forventes det, at kommunerne kun kan indhøste 50 pct. af den fulde tidsfrigivelse, da det tager nogen tid at implementere teknologien. Tidsfrigivelsen forudsætter, at hjælpemidlerne bliver implementeret på lige fod med de plejeenheder, som har deltaget i projektet, samt, at kommunen formår at indhøste tidsfrigivelsen³⁷.

Den potentielle tidsfrigivelse antages at være den samme i de to præsenterede business cases (fuld implementering og delvis implementering). Det antages dermed implicit, at på trods af, at nogle borgere har en loftslofter, har kommunen endnu ikke formået at gå fra 2 til 1 medarbejder i nogle forflytningssituationer. Dette skyldes blandt andet, at medarbejderne ikke har fået den nødvendige undervisning, og at kommunens forflytningspolitik kræver 2 medarbejdere til alle forflytninger mv.

6.1.2 Det økonomiske potentiale

De økonomiske konsekvenser findes ved at sammenholde tidsfrigivelsen med en række øgede udgifter i forbindelse med investeringen i de nye hjælpemidler, drift af de nye hjælpemidler, undervisning af personale mv.³⁸.

De økonomiske konsekvenser opstilles som en udgiftsbaseret business case, og potentialet vurderes over en 5-årig periode. Det skal understreges, at teknologien ifølge

³⁷ For en guide til implementeringen henvises til kapitel 7.

³⁸ For en beskrivelse af metode og forudsætninger henvises til bilag 3.

producenterne har en levetid på ca. 10 år, hvorved der i år 5-9 kan forventes et positivt afkast af investeringen, som ikke fremgår af denne business case.

Fuld implementering

Først opstilles de økonomiske konsekvenser under forudsætning af, at ingen borgere på forhånd har en loftsløfter. De økonomiske konsekvenser fremgår af Tabel 6.4.

Tabel 6.4: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (fuld implementering)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	10,4				
Vedligeholdelse	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Medarbejderuddannelse (direkte)	0,4				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	2,8				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			0,5		0,5
Udgifter i alt	14,0	0,4	1,0	0,4	1,0
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Løn og overhead (2→1 medarbejder)	2,2	4,3	4,3	4,3	4,3
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	3,4				
Gevinster i alt	5,5	4,2	4,2	4,2	4,2
Pengestrømme total	-8,5	3,8	3,3	3,8	3,3

Kilde: DST, Slagelse Kommune, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstitutionen samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0, samt at kommunen i år 0 kun er i stand til at indhøste 50 pct. af den fulde tidsmæssige besparelse.

Pga. afrunding summerer de enkelte udgifts- og gevinsterposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsløfter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusiv sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et større udbud.

Kommunen vil i år 0 have udgifter til blandt andet investeringen i teknologien og medarbejderuddannelse, som i alt beløber sig til ca. 14 mio. kr., jf. Tabel 6.4. Udgifterne til medarbejderuddannelse består af såvel direkte som indirekte udgifter. De direkte udgifter dækker over kommunernes uddannelsesafgift, mens de indirekte udgifter dækker over udgifter til vikarer for de medarbejdere, der skal på kursus, fratrukket den statslige refusion (VEU-godtgørelse)³⁹. I år 1-4 vil udgifterne for kommunen være noget lavere og bestå af udgifter til vedligeholdelse af teknologien samt nedtagnings- og genopsætningsomkostninger i forbindelse med ændring i borgernes behov⁴⁰.

Gevinsten for kommunen stammer fra 3 forskellige poster: Løn og overhead i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr. forflytning, Løn og overhead i forbindelse med, at forflytningen i nogle tilfælde foretages af 1 medarbejder i stedet for 2, samt en besparelse i

³⁹ Det er antaget, at kommunerne indarbejder undervisningen i de nye forflytningsarbejdsgange i den faste forflytningsundervisning i år 1-4 for nyansatte medarbejdere.

⁴⁰ På baggrund af oplysninger fra kommunerne er det skønnet, at nedtagning og genopsætning af teknologien i gennemsnit foregår hvert andet år. I plejeboliger er det udelukkende nedtagning af motordelen, mens det i private hjem er nedtagning af hele skinnedsystemet.

forbindelse med den eksisterende teknologi⁴¹. Gevinsten i forbindelse med det ændrede tidsforbrug til forflytninger er konstant i år 1-4, mens de sparede udgifter i forbindelse med den eksisterende teknologi udelukkende forekommer i år 0⁴². I år 0 er gevinsten opgjort til ca. 5,5 mio. kr., mens den i årene 1-4 er ca. 4,2 mio. kr., jf. Tabel 6.4⁴³.

Det er antaget, at kommunen i implementeringsåret kun kan indhøste 50 pct. af den fulde tidsbesparelse. Denne antagelse er foretaget med baggrund i erfaringerne fra projektet, hvor midtvejsmålingen viste, at det kræver en længere tidsperiode at ændre medarbejdernes arbejds gange fra at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationer. Det skyldes, at der er tale om væsentligt nye arbejds gange for medarbejderne. Dette uddybes yderligere i kapitel 7.

Erfaringer fra Odense tyder endvidere på, at kommunerne med en længere implementeringsperiode kan foretage en større andel af forflytningerne med 1 medarbejder⁴⁴. Således foretages ca. 75 pct. af forflytningerne i Odense af 1 medarbejder, mens ca. 60 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder i Slagelse og Aarhus⁴⁵. Dette indikerer, at der kan være et endnu ikke indhøstet potentiale, som vil kunne indhøstes i år 1-4, hvilket dog ikke er indregnet i business casene for projektkommunerne.

Slagelse Kommune vil i år 0 opleve at have en negativ gevinst af implementeringen af teknologien på ca. 8,5 mio. kr., mens den i årene 1-4 vil opleve en positiv gevinst på ca. 3,3-3,8 mio. kr. om året.

På baggrund af ovenstående økonomiske konsekvenser opstilles en række økonomiske nøgletal for projektet i Tabel 6.5. Disse nøgletal opstilles for at vurdere, om projektet samlet set over 5 år er økonomisk rentabelt. De opstillede nøgletal er projektets nutidsværdi, interne rente samt tilbagebetalingstiden.

Tabel 6.5: Økonomiske nøgletal (fuld implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ⁴⁶	4
Intern rente (IRR) ⁴⁷	24 %
Tilbagebetalingstid i hele år	3

⁴¹ Gevinsten "Løn og overhead i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr. forflytning" er negativ, fordi der efter indførelsen af teknologien bruges mere tid pr. forflytning for nogle ældre (se kapitel 4).

⁴² De sparede udgifter til den eksisterende teknologi er udregnet som nutidsværdien af de sparede driftsomkostninger i år 0-4 samt nutidsværdien af geninvesteringsudgifter i samme periode. Det er antaget, at kommunen hvert år skulle have udskiftet 10 pct. af den eksisterende teknologi. Udregnet på baggrund af udgiftsoplysninger fra Hjælpeinstituttet. Antaget 80 % mobiløftere og 20 % ståløftere. Herunder har alle en toilet-/bade stol.

⁴³ For en beskrivelse af de forskellige poster henvises til bilag 4 og for metode og forudsætninger henvises til bilag 3.

⁴⁴ Odense har igennem en længere periode arbejdet på at ændre arbejds gangene på forflytningsområdet, hvor der har været fokus på arbejdsmiljø. Det er imidlertid ikke belyst i projektet, hvor lang tid det har taget for kommunen at realisere de opnåede resultater i forhold til at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationerne, men det skønnes, at det er muligt inden for en 2-årig periode.

⁴⁵ Dette er samlet set på tværs af borgere på forskelligt funktionsniveau.

⁴⁶ Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

⁴⁷ Den interne rente er den rente, der anvendt ved diskontering af en betalingsrække, og giver en kapitalværdi på 0 kr. Dvs. en positiv interne rente medfører, at investeringen giver et positivt afkast.

Projektets nutidsværdi er opgjort til ca. 4 mio. kr., hvilket vil sige, at projektet samlet set over den 5-årige periode har et positivt afkast. Dette kan ligeledes ses ved, at projektets interne rente er ca. 24 pct., jf. Tabel 6.5. Endvidere viser tabellen, at efter år 3 vil investeringen være tilbagebetalt og således give Slagelse Kommune et overskud.

Delvis implementering

Da en række borgere i kommunen allerede har loftsloftere, medfører dette, at kommunen ikke har udgifter til investering i loftsloftere til alle kommunens borgere, der forflyttes. Kommunen har dog stadig udgifter til den nye højdeindstillelige toilet-/badestol og til undervisning af medarbejderne.

I den nedenstående udregning er det antaget, at 5 pct. af de borgere, der forflyttes, allerede har en loftslofter. De økonomiske konsekvenser er opstillet under samme forudsætninger som for den fulde implementering. Resultatet kan ses af Tabel 6.6.

Tabel 6.6: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (delvis implementering)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	10,1				
Vedligeholdelse	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Medarbejderuddannelse (direkte)	0,4				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	2,8				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			0,5		0,5
Udgifter i alt	13,7	0,4	0,9	0,4	0,9
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Løn og overhead (2→1 medarbejder)	2,2	4,3	4,3	4,3	4,3
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	3,3				
Gevinster i alt	5,3	4,2	4,2	4,2	4,2
Pengestrømme total	-8,4	3,8	3,3	3,8	3,2

Kilde: DST, Slagelse Kommune, kommunesurvey, Hjælpeinstituttet samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0, samt at kommunen i år 0 kun er i stand til at indhøste 50 pct. af den fulde tidsmæssige besparelse.

*** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftslofter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusivt sejl og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås en rabat på 20 pct. ved et større udbud.

Projektets samlede pengestrøm vil i år 0 give et negativt resultat på ca. 8,4 mio. kr., hvilket er 0,1 mio. kr. bedre end ved den fulde implementering. Pengestrømme i år 1-4 ligger i intervallet 3,3-3,8 mio. kr. om året som ved den fulde implementering.

De totale udgifter i år 0 falder med 0,3 mio. kr. som konsekvens af en mindre investerings- og vedligeholdelsesudgift. Kommunens vedligeholdelsesudgifter til de nye hjælpemidler falder, da vedligeholdelsesudgifterne til de allerede eksisterende loftsloftere ikke kan ses som en merudgift. Udgifterne til nedtagning og genopsætning falder endvidere, da

udgifterne til nedtagningen og genopsætningen af den allerede eksisterende teknologi ikke kan ses som en merudgift. Dette fald er dog så lille, at det ikke kan ses ud fra ovenstående tabel.

På gevinstsiden ændrer tidsfrigivelsen sig ikke, da det antages, at kommunen endnu ikke har indhøstet gevinsten. De sparede udgifter til den eksisterende teknologi (ikke de eksisterende loftsloftere, men mobile personløftere, stålloftere, mv.) falder dog, da der nu er færre af disse og derfor en mindre drifts- og geninvesteringsbesparelse i år 0-4. Den samlede gevinst for kommunen vil således i år 0 være ca. 5,3 mio. kr. og ca. 4,2 mio. kr. i år 1-4.

De økonomiske nøgletal opstilles på samme måde som ved den fulde implementering. Disse nøgletal fremgår af Tabel 6.7.

Tabel 6.7: Økonomiske nøgletal (delvis implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ⁴⁸	5
Intern rente (IRR) ⁴⁹	25 %
Tilbagebetalingstid i hele år	3

Projektets nutidsværdi er opgjort til ca. 5 mio. kr., hvilket vil sige, at projektet samlet set over den 5-årige periode har et positivt afkast. Dette kan ligeledes ses ved, at projektets interne rente er 25 pct., jf. Tabel 6.7. Endvidere viser tabellen, at efter år 3 vil investeringen være tilbagebetalt og således give Slagelse Kommune et overskud.

Begge business cases vil således stort set give det samme økonomiske afkast over en 5-årig periode. Forskellen på business casene er således primært kommunernes investeringsbehov i år 0.

6.1.3 Medarbejdernes oplevelse af de nye arbejdsgange

I Slagelse Kommune har 71 medarbejdere deltaget i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Dette svarer til en svarprocent på 69 pct.

Hovedparten af medarbejderne oplever, at loftslofterne har betydet en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og for arbejdsglæden. I Tabel 6.8 fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser, opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

⁴⁸ Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

⁴⁹ Den interne rente er den rente, der anvendt ved diskontering af en betalingsrække, og giver en kapitalværdi på 0 kr. Dvs. en positiv interne rente medfører, at investeringen giver et positivt afkast.

Tabel 6.8: Medarbejdernes oplevelse af nye loftsloftere

		Plejecentret Antvorskov	Distrikt Hashøj	Smedegade Plejecenter	Skælskør Plejecenter	Møllebakken Plejecenter
Hvordan oplever du, at indførelsen af de stationære personløftere med runddækkende skinnesystem, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	20. Det fysiske arbejdsmiljø	4,5	4,6	4,5	5,0	4,3
	21. Den daglige kontakt til borgerne	3,8	4,4	4,1	4,0	4,0
	22. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	4,0	4,4	4,1	4,2	4,0
	23. Din arbejdsglæde	4,1	4,6	4,2	4,8	4,2

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er " Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

Samtidig mener en stor del af medarbejderne, at de nye højdeindstillelige toilet-/badestole har medført en "forbedring", mens andre oplever situationen som "uændret" i forhold til det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og arbejdsglæden. Af Tabel 6.9 fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.9: Medarbejdernes oplevelse af de nye højdeindstillelige toilet-/badestole

		Plejecentret Antvorskov	Distrikt Hashøj	Smedegade Plejecenter	Skælskør Plejecenter	Møllebakken Plejecenter
Hvordan oplever du, at indførelsen af de højdeindstillelige toilet/badestole, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	24. Det fysiske arbejdsmiljø	3,9	4,6	4,4	5,0	4,2
	25. Den daglige kontakt til borgerne	3,4	4,4	3,9	4,0	4,0
	26. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	3,5	4,6	4,0	4,0	3,8
	27. Din arbejdsglæde	3,6	4,6	4,1	4,5	4,2

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er " Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

Medarbejderne vurderer i særlig grad, at loftslofteren i kombination med en højdeindstillelig toilet-/badestol og loftslofteren, opsat i soverum, medfører en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger. Af Tabel 6.10 fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser, opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.10: Medarbejdernes oplevelse af hjælpemidlernes indflydelse på belastende arbejdsstillinger

		Plejecentret Antvorskov	Distrikt Hashøj	Smedegade Plejecenter	Skælskør Plejecenter	Møllebakken Plejecenter
I hvilken grad oplever du, at følgende arbejdsredskaber forbedrer dit fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger mv.:	28. Stationære personløfter med runddækkende skinnebane opsat i soverum kombineret med elektrisk højdeindstillelig toilet/badestol	4,3	4,8	4,6	5,0	4,3
	29. Stationære personløfter med runddækkende skinnebane opsat i soverum	4,4	4,8	4,5	5,0	4,5
	30. Elektrisk højdeindstillelige toilet/badestole	4,1	4,8	4,4	5,0	3,4

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er " Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

6.1.4 Borgernes oplevelse af de nye hjælpemidler

Der er kun få af de borgere, der har deltaget i projektet i Slagelse, som kan deltage i et interview om deres oplevelse af de nye hjælpemidler på grund af nedsat kognitivt

funktionsniveau. Der er gennemført interview med 5 borgere fra Slagelse Kommune i forbindelse med slutmålingen.

De borgere, som har deltaget i interview, har givet udtryk for, at de er tilfredse med brugen af de nye hjælpemidler. Det skal dog understeges, at borgerne ikke har kunnet give detaljerede oplysninger om brugen af hjælpemidlerne. Samtidig har nogle af borgerne ikke været helt bevidste om, at de forflyttes. Det er derfor vanskeligt at drage konklusioner på baggrund af samtalerne.

6.2 Aarhus Kommune

I Aarhus Kommune er forflytningsområdet organiseret således, at det er uddannede terapeuter, som udarbejder forflytningsvejledninger for de borgere, der forflyttes. Forflytningsvejledningerne er udformet i CSC Omsorg (elektronisk journal) og gør brug af illustrationer og tekst fra Billedbank (Aarhus Kommunes database over alle typer forflytninger). Denne tekst tilpasses den enkelte borger. Vejledninger er placeret i borgers samarbejdsbog. Det er således terapeuternes ansvarsområde at sikre, at der er udarbejdet en sikkerhedsmæssig forsvarlig forflytningsvejledning for alle borgere.

Aarhus Kommune havde i udgangspunktet en forflytningspolitik om, at det altid er en individuel vurdering, hvorvidt der forflyttes med 1 eller 2 medarbejdere. I praksis skal man i næsten alle tilfælde være 2 medarbejdere til forflytning af en borger.

I Aarhus Kommune har der i projektet særligt været fokus på at få opdateret alle forflytningsvejledningerne for de involverede borgere. Der har været et tæt samarbejde mellem projektledelsen og de terapeuter, der har ændret forflytningsvejledningerne for hver borger. Erfaringen er, at det kræver et vedvarende fokus at ændre den eksisterende kultur med, at man sikkerhedsmæssigt skal være 2 medarbejdere til en forflytning.

6.2.1 Ændringen i tidsforbruget i Aarhus Kommune

Den samlede ændring i tidsforbruget for Aarhus Kommune findes som for Slagelse Kommune med udgangspunkt i ændringen i tidsforbruget pr. borger i de deltagende plejeenheder på tværs af kommunerne. Det er således antaget, at plejeenhederne i Aarhus Kommune vil kunne opnå samme tidsbesparelse pr. borger, som de plejeenheder, der har deltaget i projektet.

Antallet af borgere, der forflyttes i Aarhus Kommune, er estimeret til ca. 1.041, som fordeler sig med 462 borgere på fritvalgsområdet samt 579 borgere på plejecentre, jf. Tabel 6.11⁵⁰.

⁵⁰ Fordelingen af ældre, der forflyttes på henholdsvis ældre i eget hjem samt ældre på plejehjem og i plejeboliger, er vigtig i den henseende, at der er forskel på omkostningerne i forbindelse med nedtagningen og genopsætningen af teknologien.

Tabel 6.11: Antal borger, der forflyttes

Regi	Antal borger
Borgere på fritvalgsområdet	462
Borgere på plejecentre	579
Total	1.041

Kilde: DST, Aarhus Kommune samt egne beregninger.

Note: Udregnet på baggrund af andelen af borgere der forflyttes på henholdsvis fritvalgsområdet og i plejecentre, samt det totale antal borgere i kommunen, der modtager hjælp. Aarhus kommune har ikke kunne opgøre tallet, hvorfor fordelingen er skønnet på baggrund af oplysningerne fra projektkommunerne og fra kommunesurveyen.

Som beskrevet i kapitel 4 er ændringen i tidsforbruget udregnet pr. borger med et givet funktionsniveau. De 1.041 borger, der forflyttes i Aarhus Kommune, skal således fordeles på de tre forskellige funktionsniveauer. Denne fordeling af borgere er foretaget på baggrund af oplysninger fra kommunen omkring fordelingen af deres borgere på funktionsniveau samt antallet af borgere, der forflyttes.

Tabel 6.12: Antal borgere, der forflyttes fordelt på funktionsniveau

Funktionsniveau	Antal borgere
Funktionsniveau A	165
Funktionsniveau B	505
Funktionsniveau C	371
Gennemsnit	1.041

Kilde: Aarhus Kommune samt egne beregninger.

Det estimeres således, at der i Aarhus Kommune er 165 borgere med funktionsniveau A, 505 borgere med funktionsniveau B og 371 borgere med funktionsniveau C, jf. Tabel 6.12.

Den samlede tidsfrigivelse udregnes på baggrund af antallet af borgere fordelt på funktionsniveau samt ved hjælp af formlen fra afsnit 4, som gives her.

$$\Delta T = \Delta m * f + \Delta t * f$$

Ændringen i det samlede tidsforbrug udregnes således på baggrund af ændringen i andelen af forflytninger foretaget af 1 medarbejder (Δm), ændringen i tidsforbruget pr. forflytning i de deltagende plejeeenheder (Δt) samt antallet af forflytninger pr. borger (f). Resultaterne fra afsnit 4.1-4.3 benyttes, hvorved den årlige tidsfrigivelse for Aarhus Kommune kan estimeres. Den årlige tidsfrigivelse for Aarhus Kommune fremgår af Tabel 6.13.

Tabel 6.13: Tidsfrigivelsen pr. år (år 1-4)

Tidsfrigivelsen	Årsværk/mio. kr.
Tidsfrigivelsen (årsværk)	38
Tidsfrigivelsen (mio. kr.)	16

Kilde: DST, survey samt egne beregninger

Tidsfrigivelsen pr. år estimeres til ca. 38 årsværk, svarende til ca. 16 mio. kr. I år 0 forventes det, at kommunerne kun kan indhøste 50 pct. af den fulde tidsfrigivelse, da det tager nogen tid at implementere teknologien. Dette besparelspotentiale forudsætter, at teknologien bliver implementeret i hele kommunen på lige fod med de plejeenheder, som har deltaget i projektet, samt, at kommunen formår at indhøste tidsfrigivelsen⁵¹.

Den potentielle tidsfrigivelse antages at være den samme i de to præsenterede business cases (fuld implementering og delvis implementering). Det antages dermed implicit, at på trods af, at nogle borgere har en loftlift, har kommunen endnu ikke formået at gå fra 2 til 1 medarbejder i nogle forflytningssituationer. Dette skyldes blandt andet, at borgere ikke har den toilet-/badestol, som er afprøvet i projektet, at medarbejderne ikke har fået den nødvendige undervisning, og at kommunens forflytningspolitik i praksis kræver 2 medarbejdere til alle forflytninger.

6.2.2 Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser findes ved at finde forskellen mellem udgifterne i forbindelse med investeringen i den nye teknologi og den økonomiske gevinst ved det mindskede tidsforbrug til forflytning i kommunen.

De økonomiske konsekvenser opstilles som en udgiftsbaseret business case, og potentialet vurderes over en 5-årig periode. Det skal understreges, at teknologien ifølge producenterne har en levetid på ca. 10 år, hvorved der i år 5-9 kan forventes et positivt afkast af investeringen, som ikke fremgår af denne undersøgelse.

Fuld implementering

Først opstilles de økonomiske konsekvenser under forudsætning af, at ingen ældre på forhånd har en loftlift. De økonomiske konsekvenser fremgår af Tabel 6.14

⁵¹ For en guide til implementeringen henvises til kapitel 7.

Tabel 6.14: Økonomiske konsekvenser (mio. kr.)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	35,5				
Vedligeholdelse	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Medarbejderuddannelse (direkte)	1,4				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	6,8				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			1,8		1,8
Udgifter i alt	45,2	1,5	3,2	1,5	3,2
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Løn og overhead (2->1 medarbejder)	8,0	16,0	16,0	16,0	16,0
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	11,8				
Gevinster i alt	19,6	15,8	15,8	15,8	15,8
Pengestrømme total	-25,6	14,3	12,6	14,3	12,6

Kilde: DST, Aarhus kommune, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstittet samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0, samt at kommunen i år 0 kun er i stand til at indhøste 50 pct. af den fulde tidsmæssige besparelse.

Pga. afrunding summerer de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

*** Leverandøren har oplyst en listepris på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftslofter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusive sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et større udbud.

Tabellen viser såvel udgifterne som gevinsterne i forbindelse med implementeringen af den nye teknologi for årene 0-4. Investeringen i den nye teknologi ligger i år 0, hvorved kommunen har udgifter på ca. 35,5 mio. kr., jf. Tabel 6.14. Ud over investeringen i selve teknologien har kommunen i år 0 også udgifter til blandt andet medarbejdere i form af uddannelsesudgifter og løn til vikarer i forbindelse med det faste personales uddannelse på i alt ca. 8,2 mio. kr.⁵². Samlet set beløber kommunens udgifter sig i år 0 til ca. 45,2 mio. kr. I år 1-4 vil udgifterne for kommunen være noget lavere og bestå af udgifter til vedligeholdelse af teknologien samt nedtagnings- og genopsætningsomkostninger i forbindelse med ændring i borgernes behov⁵³.

Den økonomiske gevinst for kommunen stammer fra tre forskellige poster: Løn og overhead i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr. forflytning, løn og overhead i forbindelse med, at forflytningen i nogle tilfælde foretages af 1 medarbejder i stedet for 2 samt besparelsen i forbindelse med den eksisterende teknologi⁵⁴. Gevinsten på baggrund af det ændrede tidsforbrug til forflytninger er konstant i år 1-4, mens de sparede udgifter i

⁵² Den direkte udgift er kommunens uddannelsesafgift, mens den indirekte er udgifter til vikarer i forbindelse med de medarbejdere, der er på kursus, fratrukket den statslige refusion. Det er endvidere antaget, at kommunerne indarbejder undervisningen i de nye forflytningsarbejds-gange i den faste forflytningsundervisning i år 1-4 for nyansatte medarbejdere.

⁵³ På baggrund af oplysninger fra kommunerne er det skønnet, at nedtagning og genopsætning af teknologien i gennemsnit foregår hvert andet år. I plejeboliger er det udelukkende nedtagning af motordelen, mens det i private hjem er nedtagning af hele skinnesystemet.

⁵⁴ Gevinsten "Løn og overhead (ændring i tidsforbruget pr. forflytning)" er negativ, fordi der efter indførelsen af teknologien bruges mere tid pr. forflytning for nogle ældre (se kapitel 4).

forbindelse med den eksisterende teknologi udelukkende forekommer i år 0⁵⁵. I år 0 er gevinsten opgjort til ca. 19,6 mio. kr., mens den i årene 1-4 er ca. 15,8 mio. kr. pr. år, jf. Tabel 6.14⁵⁶.

Det er antaget, at kommunen i implementeringsåret kun kan indhøste 50 pct. af den fulde tidsbesparelse. Denne antagelse er foretaget med baggrund i erfaringerne fra projektet, hvor midtvejsmålingen viste, at det kræver en længere tidsperiode at ændre medarbejdernes arbejdsgange fra at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationer. Det skyldes, at der er tale om væsentligt nye arbejdsgange for medarbejderne. Dette uddybes yderligere i kapitel 7.

Erfaringer fra Odense tyder endvidere på, at kommunerne med en længere implementeringsperiode kan foretage en større andel af forflytningerne med 1 medarbejder⁵⁷. Således foretages ca. 75 pct. af forflytningerne i Odense af 1 medarbejder, mens ca. 60 pct. af forflytningerne foretages af 1 medarbejder i Slagelse og Aarhus⁵⁸. Dette indikerer, at der kan være et endnu ikke indhøstet potentiale, som vil kunne indhøstes i år 1-4. Dette potentiale er dog ikke indregnet i business casene for projektkommunerne.

Aarhus Kommune vil i år 0 opleve at have et negativ gevinst efter implementeringen af teknologien på ca. 25,6 mio. kr., mens den i årene 1-4 vil opleve en positiv gevinst på mellem 12,6-14,3 mio. kr. om året.

På baggrund af ovenstående økonomiske konsekvenser opstilles en række økonomiske nøgletal for projektet i Tabel 6.15. Disse nøgletal opstilles for at vurdere, om projektet samlet set over 5 år er økonomisk rentabelt. De opstillede nøgletal er projektets nutidsværdi, intern rente samt tilbagebetalingstiden.

Tabel 6.15: Økonomiske nøgletal

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ⁵⁹	24
Intern rente (IRR) ⁶⁰	39 %
Tilbagebetalingstid i hele år	2

Projektets nutidsværdi er opgjort til ca. 24 mio. kr., hvilket vil sige, at projektet samlet set over den 5-årige periode har et positivt afkast. Dette kan ligeledes ses ved, at projektets

⁵⁵ De sparede udgifter til den eksisterende teknologi er udregnet som nutidsværdien af de sparede driftsomkostninger i år 0-4 samt nutidsværdien af geninvesteringsudgifter i samme periode. Det er antaget, at kommunen hvert år skulle have udskiftet 10 % af den eksisterende teknologi. Udregnet på baggrund af udgiftsoplysninger fra Hjælpeinstituttet. Antaget 80 % mobiløftere og 20 % ståløftere. Herunder har alle en toilet-/bade stol.

⁵⁶ For en beskrivelse af de forskellige poster henvises til bilag 4, og for metode og forudsætninger henvises til bilag 3.

⁵⁷ Odense har igennem en længere periode arbejdet på at ændre arbejdsgangene på forflytningsområdet. Det er imidlertid ikke belyst i projektet, hvor lang tid det har taget for kommunen at realisere de opnåede resultater i forhold til at gå fra 2-1 medarbejdere i forflytningssituationerne. Det er antaget, at det er muligt at realisere inden for en 2-årig periode.

⁵⁸ Dette er samlet set på tværs af borgere på forskelligt funktionsniveau.

⁵⁹ Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

⁶⁰ Den interne rente er den rente, der anvendt ved diskontering af en betalingsrække, og giver en kapitalværdi på 0 kr. Dvs. en positiv interne rente medfører, at investeringen giver et positivt afkast.

interne rente er estimeret til ca. 39 pct., jf. Tabel 6.15. Endvidere viser tabellen, at investeringen efter år 2 vil være tilbagebetalt og således give Aarhus Kommune et overskud.

Delvis implementering

Da en række borgere i kommunen allerede har loftsloftere, medfører dette, at kommunen ikke har udgifter til investering i disse. Kommunen har dog stadig udgifter til den ny højdeindstillelig toilet-/badestol.

For Aarhus Kommune er det antaget, at 5 pct. af borgerne allerede har en loftslofter. De økonomiske konsekvenser findes på sammen måde som ved den fulde implementering, og resultatet kan ses af Tabel 6.16.

Tabel 6.16: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (delvis implementering)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	34,6				
Vedligeholdelse	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Medarbejderuddannelse (direkte)	1,4				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	6,8				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			1,8		1,8
Udgifter i alt	44,2	1,4	3,1	1,4	3,1
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Løn og overhead (2->1 medarbejder)	8,0	16,0	16,0	16,0	16,0
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	11,2				
Gevinster i alt	19,0	15,8	15,8	15,8	15,8
Pengestrømme total	-25,2	14,4	12,7	14,4	12,7

Kilde: DST, Aarhus kommune, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstittet samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0, samt at kommunen i år 0 kun er i stand til at indhøste 50 pct. af den fulde tidsmæssige besparelse.

Pga. afrunding summerer de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

*** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftslofter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusivt sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et større udbud.

Projektets samlede pengestrøm vil i år 0 give et negativt resultat på -25,2 mio. kr., hvilket er 0,4 mio. kr. bedre end ved fuld implementering. Pengestrømme i år 1-4 ligger i intervallet 12,7-14,4 mio. kr. om året⁶¹.

De totale udgifter i år 0 falder med ca. 0,9 mio. kr. som konsekvens af en mindre investerings- og vedligeholdelsesudgift. Kommunens vedligeholdelsesudgifter til den nye teknologi falder, da vedligeholdelsesudgifterne til de allerede eksisterende loftsloftere ikke kan ses som en merudgift. Udgifterne til nedtagning og genopsætning falder endvidere, da udgifterne til nedtagningen og genopsætningen af den allerede eksisterende teknologi

⁶¹ I forhold til situationen med fuld implementering er der et højere afkast i år 1-4, hvilket skyldes færre udgifter til nedtagning og genopsætningen af teknologien samt lavere vedligeholdelsesudgifter.

heller ikke kan ses som en merudgift. Dette fald er dog så lille, at det ikke kan ses ud fra ovenstående tabel.

På gevinstsiden ændrer tidsfrigivelsen sig ikke, da det antages, at kommunen endnu ikke har indhøstet gevinsten. De sparede udgifter til den eksisterende teknologi (ikke de eksisterende loftsloftere, men mobilloftere, ståloftere mv.) falder dog, da der nu er færre af disse og derfor en mindre drifts- og geninvesteringsbesparelse i år 0-4. Den samlede gevinst for kommunen vil således i år 0 være 19,0 mio. kr. og 15,8 mio. kr. i år 1-4.

De økonomiske nøgletal opstilles på samme måde som ved den fulde implementering. Disse nøgletal fremgår af Tabel 6.17

Tabel 6.17: Økonomiske nøgletal (delvis implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ⁶²	25
Intern rente (IRR) ⁶³	40 %
Tilbagebetalingstid i hele år	2

Projektets nutidsværdi er opgjort til ca. 25 mio. kr., hvilket vil sige, at projektet samlet set over den 5-årige periode har et positivt afkast. Dette kan ligeledes ses ved, at projektets interne rente er estimeret til ca. 40 pct., jf. Tabel 6.17. Endvidere viser tabellen, at efter år 2 vil investeringen være tilbagebetalt og således give Aarhus Kommune et overskud.

Begge business cases vil således give stort set det samme økonomiske afkast over en 5-årig periode. Forskellen på business casene er således kommunernes investeringsbehov i år 0.

6.2.3 Medarbejdernes oplevelse af de nye arbejdsgange

I Aarhus Kommune har 290 medarbejdere deltaget i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Dette svarer til en svarprocent på 63.

Hovedparten af medarbejderne i Aarhus oplever, at loftslofterne har betydet en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø. Samtidig oplever medarbejderne, at loftslofterne har medført en "forbedring" eller en "uændret" situation i forhold til den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaerne og arbejdsglæden. I nedenstående tabel fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

⁶² Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

⁶³ Den interne rente er den rente, der anvendt ved diskontering af en betalingsrække, og giver en kapitalværdi på 0 kr. Dvs. en positiv interne rente medfører, at investeringen giver et positivt afkast.

Tabel 6.18: Medarbejdernes oplevelse af nye loftsloftere

		Midtbyens Lokaltentre	Lokalcenter Hørgården (Plejebolig)	Lokalcenter Hørgården (Hjemmepleje)	Lokalcenter Nord (Plejebolig)	Lokalcenter Nord (Hjemmepleje)	Frederiksbjerg Lokaltentre
Hvordan oplever du, at indførelsen af de stationære personløftere med rumdækkende skinesystem, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	20. Det fysiske arbejdsmiljø	4,7	4,5	4,3	4,5	4,5	4,6
	21. Den daglige kontakt til borgerne	3,8	3,9	3,7	3,5	3,6	3,8
	22. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	3,9	3,8	3,7	3,5	3,5	4,0
	23. Din arbejds glæde	4,0	4,0	3,8	3,8	3,8	4,2
		Lokalcentrene Nordvest	Lokalcentrene Syd (Plejebolig)	Lokalcentrene Syd (Hjemmepleje)	Lokalcentrene Viby Rosenvang (Plejebolig)	Lokalcentrene Viby Rosenvang (Hjemmepleje)	
Hvordan oplever du, at indførelsen af de stationære personløftere med rumdækkende skinesystem, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	20. Det fysiske arbejdsmiljø	4,4	4,4	4,6	4,4	4,8	
	21. Den daglige kontakt til borgerne	3,8	3,9	4,0	4,0	4,4	
	22. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	4,1	3,7	4,0	3,8	4,2	
	23. Din arbejds glæde	4,0	3,9	4,3	4,1	4,3	

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er "Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

Samtidig mener hovedparten af medarbejderne, at de nye højdeindstillelige toilet-/badestole har medført en "forbedring" eller en "stor forbedring" i forhold til det fysiske arbejdsmiljø. Desuden vurderer medarbejderne, at toilet-/badestolen har medført en "forbedret" eller "uændret" situation i forhold til den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og arbejds glæden. I nedenstående tabel fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser, opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.19: Medarbejdernes oplevelse af de nye højdeindstillelige toilet-/badestole

		Midtbyens Lokaltentre	Lokalcenter Hørgården (Plejebolig)	Lokalcenter Hørgården (Hjemmepleje)	Lokalcenter Nord (Plejebolig)	Lokalcenter Nord (Hjemmepleje)	Frederiksbjerg Lokaltentre
Hvordan oplever du, at indførelsen af de højdeindstillelige toilet-/badestole, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	24. Det fysiske arbejdsmiljø	4,3	4,3	4,0	4,7	4,2	4,2
	25. Den daglige kontakt til borgerne	3,7	3,9	4,0	3,7	3,4	3,9
	26. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	3,7	3,7	4,0	3,0	3,3	4,0
	27. Din arbejds glæde	3,8	4,0	4,0	3,7	3,5	3,9
		Lokalcentrene Nordvest	Lokalcentrene Syd (Plejebolig)	Lokalcentrene Syd (Hjemmepleje)	Lokalcentrene Viby Rosenvang (Plejebolig)	Lokalcentrene Viby Rosenvang (Hjemmepleje)	
Hvordan oplever du, at indførelsen af de højdeindstillelige toilet-/badestole, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	24. Det fysiske arbejdsmiljø	4,1	4,3	4,3	4,4	4,2	
	25. Den daglige kontakt til borgerne	3,8	3,8	3,6	4,0	3,9	
	26. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	3,9	3,6	3,7	3,8	3,9	
	27. Din arbejds glæde	3,9	3,8	4,0	3,9	3,9	

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er "Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

På hovedparten af de deltagende plejecentre og hjemmeplejedistrikter vurderer medarbejderne, at både loftslofterne og den højdeindstillelige toilet-/badestolene medfører en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger. I nedenstående tabel fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser, opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.20: Medarbejdernes oplevelse af hjælpemidlernes indflydelse på belastende arbejdsstillinger

		Midtbyens Lokaltentre	Lokalcenter Hørgården (Plejebolig)	Lokalcenter Hørgården (Hjemmepleje)	Lokalcenter Nord (Plejebolig)	Lokalcenter Nord (Hjemmepleje)	Frederiksbjerg Lokaltentre
I hvilken grad oplever du, at følgende arbejdsredskaber forbedrer dit fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger mv.:	28. Stationære personløfter med rumdækkende skinnebane opsat i soverum kombineret med elektrisk højdeindstillelig toilet/badestol	4,5	4,4	4,3	4,5	4,1	4,6
	29. Stationære personløfter med rumdækkende skinnebane opsat i soverum	4,6	4,5	4,4	4,5	4,4	4,7
	30. Elektrisk højdeindstillelig toilet/badestole	4,3	4,3	4,0	4,7	3,9	4,2
		Lokalcentrene Nordvest	Lokalcentrene (Pleje bolig)	Lokalcentrene Syd (Hjemmepleje)	Lokalcentrene Viby Rosenvang (Plejebolig)	Lokalcentrene Viby Rosenvang (Hjemmepleje)	
I hvilken grad oplever du, at følgende arbejdsredskaber forbedrer dit fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger mv.:	28. Stationære personløfter med rumdækkende skinnebane opsat i soverum kombineret med elektrisk højdeindstillelig toilet/badestol	4,4	4,4	4,7	4,4	4,7	
	29. Stationære personløfter med rumdækkende skinnebane opsat i soverum	4,6	4,5	4,6	4,4	4,7	
	30. Elektrisk højdeindstillelig toilet/badestole	4,1	4,3	4,3	4,3	4,4	

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er "Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

6.2.4 Borgernes oplevelse af de nye hjælpemidler

I Aarhus Kommune er der gennemført interview med 6 borgere i forbindelse med slutmålingen.

Ligesom i de øvrige projektkommuner har de interviewede borgere i Aarhus generelt haft et nedsat kognitivt funktionsniveau, som har gjort det vanskeligt at gennemføre detaljerede samtaler om forflytningssituationen.

De borgere, som har deltaget i interview i Aarhus Kommune, har alle været tilfredse med de nye hjælpemidler. Borgerne har sagt, at de er trygge ved, at forflytningerne foretages af 1 medarbejder. En borger har givet udtryk for, at det er lettere at komme ud af sengen med brug af loftsløfteren. Samtidig er der flere af borgerne, der nævner, at det er rart, at loftsløfteren ikke fylder så meget på værelset, som de tidligere anvendte hjælpemidler, og at det er en fordel, at den ikke skal sættes til opladning på værelset.

6.3 Odense Kommune

Odense Kommune har igennem en ca. 7-årig periode arbejdet indgående med arbejdsgangene på forflytningsområdet, hvor der har været fokus på arbejdsmiljøet. I denne periode er der sket en omlægning, så ansvaret for at foretage forflytningerne sikkerhedsmæssigt forsvarligt i højere grad hviler på den enkelte medarbejder. Det er således den enkelte medarbejder, der skal vurdere, hvorvidt forflytningen kan foretages sikkerhedsmæssigt forsvarligt af 1 medarbejder (evt. i samråd med sin forflytningsvejleder (FFV)).

Odense Kommune har gennem en årrække prioriteret forflytningsuddannelse af personale højt, og alle medarbejdere sendes på 2-dages forflytningskursus ved ansættelse. Der kan eventuelt være behov for opfølgende kursus, hvis arbejdsopgaverne skifter art. Der er i alle grupper og plejeboliger specialuddannede forflytningsvejledere (FFV), som er med til at sætte "forflytning" på dagsordenen i den daglige praksis. Forflytningsvejlederne bliver 2 gange årligt tilbudt efteruddannelse (løbende på forflytningskurser.)

Odense Kommune havde således allerede arbejdet med omlægningerne af arbejdsgangene på forflytningsområdet, inden projektet om afprøvning af loftsloftere blev igangsat. Det betyder, at kommunen foretog nogle forflytninger med 1 medarbejder allerede inden, at projektet blev indført. Odense Kommune havde derfor fra projektets start flere erfaringer end de andre projektkommuner med at arbejde med den kulturændring, som kræves for, at medarbejderne føler sig trygge ved at foretage forflytningerne med 1 medarbejder.

6.3.1 Ændringen i tidsforbruget i Odense Kommune

Ændringen i tidsforbruget for Odense Kommune findes som for de to andre kommuner med udgangspunkt i ændringen i tidsforbruget pr. borger i de deltagende plejeenheder på tværs af kommunerne. Det er således antaget, at alle plejeenhederne i kommunen vil kunne opnå samme tidsbesparelse pr. borger, som de plejeenheder, der har deltaget i projektet.

Antallet af borger, der forflyttes i Odense Kommune, er estimeret til ca. 886, som fordeler sig med 422 på fritvalgsområdet samt 464 på plejecentre, jf. Tabel 6.21⁶⁴.

Tabel 6.21: Antal borger, der forflyttes

Regi	Antal borger
Borgere på fritvalgsområdet	422
Borgere på plejecentre	464
Total	886

Kilde: DST, Odense Kommune samt egne beregninger.

Note: Udregnet på baggrund af andelen af borgere, der forflyttes på henholdsvis fritvalgsområdet og på plejecentre, samt det totale antal borgere i kommunen, der modtager hjælp.

Som beskrevet i kapitel 4 er ændringen i tidsforbruget udregnet pr. borger med et givet funktionsniveau. De 886 borger, der forflyttes i Odense Kommune, skal således fordeles på de tre forskellige funktionsniveauer.

Tabel 6.22: Antal borger, der forflyttes fordelt på funktionsniveau

Funktionsniveau	Antal borgere
Funktionsniveau A	451
Funktionsniveau B	300
Funktionsniveau C	135
Gennemsnit	886

Kilde: Odense Kommune samt egne beregninger.

I Odense Kommune er der således ca. 451 borgere med funktionsniveau A, ca. 300 borgere med funktionsniveau B og ca. 135 borgere med funktionsniveau C, jf. Tabel 6.22.

Den samlede tidsfrigivelse udregnes på baggrund af antallet af borgere fordelt på funktionsniveau samt ved hjælp af formlen fra afsnit 4, som gengives her.

⁶⁴ Fordelingen af ældre, der forflyttes på henholdsvis ældre i eget hjem samt ældre på plejehjem og i plejeboliger, er vigtig i den henseende, at der er forskel på omkostningerne i forbindelse med nedtagningen og genopsætningen af teknologien.

$$\Delta T = \Delta m * f + \Delta t * f$$

Ændringen i det samlede tidsforbrug udregnes således på baggrund af ændringen i andelen af forflytninger foretaget af 1 medarbejder (Δm), ændringen i tidsforbruget pr. forflytning i de deltagende plejeenheder (Δt) samt antallet af forflytninger pr. borger (f). Resultaterne fra afsnit 4.1-4.3 benyttes, hvorved den årlige tidsfrigivelse for Odense Kommune kan estimeres.

Det skal understreges, at Odense Kommune til forskel fra de to andre kommuner før dette projekt i nogle forflytningssituationer kun var 1 medarbejder til en forflytning. Førmålingen viste, at ca. 60 pct. af alle forflytninger blev foretaget af 1 medarbejder, mens andelen var ca. 75 pct. i slutmålingen. Efter implementeringen er der således yderligere ca. 11 pct. af forflytningerne, der foretages af 1 medarbejder. Dette resultat benyttes i stedet for det præsenterede resultat i kapitel 4⁶⁵. Dette medfører, at tidsfrigivelsen i Odense Kommune er ret begrænset i forhold til de andre projektkommuner, da den store tidsmæssige frigivelse ligger i at reducere andelen af forflytninger foretaget af 2 medarbejdere. Tabel 6.23 viser den årlige tidsfrigivelse for Odense Kommune.

Tabel 6.23: Tidsfrigivelsen pr. år (år 1-4)

Tidsfrigivelsen	Årsværk/mio. kr.
Tidsfrigivelsen (årsværk)	3
Tidsfrigivelsen (mio. kr.)	1

Kilde: DST, kommunesurvey samt egne beregninger.

Tidsfrigivelsen pr. år er ca. 3 årsværk, svarende til ca. 1 mio. kr. I år 0 forventes det, at kommunerne kun kan indhøste 50 pct. af den fulde tidsfrigivelse, da det tager nogen tid at implementere teknologien. Dette besparelspotentiale forudsætter, at teknologien bliver implementeret på lige fod med de plejeenheder, som har deltaget i projektet, samt at kommunen formår at indhøste tidsbesparelsen⁶⁶.

Den potentielle tidsfrigivelse antages at være den samme i de to præsenterede business cases (fuld implementering og delvis implementering). Det antages dermed implicit, at på trods af, at nogle borgere har en loftslofter, har kommunen endnu ikke formået at gå fra 2 til 1 medarbejder i nogle forflytningssituationer. Dette skyldes blandt andet, at medarbejderne ikke har fået den nødvendige undervisning.

6.3.2 Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser findes ved at sammenholde tidsfrigivelsen ovenfor med en række øgede udgifter i forbindelse med investeringen i og driften af den nye teknologi, undervisning af personale i brugen af teknologien mv.

⁶⁵ Til sammenligningen har de andre kommuner øget antallet af forflytninger, der foretages af 1 medarbejder med ca. 60 % i gennemsnit.

⁶⁶ For en guide til implementeringen henvises til kapitel 7.

De økonomiske konsekvenser opstilles som en udgiftsbaseret business case, og potentialet vurderes over en 5-årig periode. Det skal understreges, at teknologien ifølge producenterne har en levetid på ca. 10 år, hvorved der i år 5-9 kan forventes et positivt afkast af investeringen, som ikke fremgår af denne business case.

Fuld implementering

Først opstilles de økonomiske konsekvenser under forudsætning af, at ingen borgere på forhånd har en loftsløfter. De økonomiske konsekvenser fremgår af Tabel 6.24.

Tabel 6.24: Økonomiske konsekvenser

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	30,2				
Vedligeholdelse	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Medarbejderuddannelse (direkte)	0,9				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	5,7				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			1,6		1,6
Udgifter i alt	38,1	1,3	2,8	1,3	2,8
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Løn og overhead (2->1 medarbejder)	1,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	10,0				
Gevinster i alt	10,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Pengestrømme total	-27,8	0,1	-1,5	0,1	-1,5

Kilde: DST, Odense Kommune, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstittutet samt egne beregninger

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0, samt at kommunen i år 0 kun er i stand til at indhøste 50 pct. af den fulde tidsmæssige besparelse.

Pga. afrunding summerer de enkelte udgifts- og gevinsterposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

*** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsløfter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusive sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et større udbud.

Kommunen vil i år 0 have udgifter til blandt andet investeringen i teknologien og medarbejderuddannelse, som i alt beløber sig til ca. 38,1 mio. kr. Udgifterne består af investeringen og vedligeholdelse af den nye teknologi (ca. 31,5 mio. kr.) samt udgifter til medarbejderuddannelse (ca. 6,6 mio. kr.)⁶⁷. I år 1-4 vil udgifterne for kommunen være noget lavere og bestå af udgifter til vedligeholdelse af teknologien samt nedtagnings- og genopsætningsomkostninger i forbindelse med ændring i borgernes behov⁶⁸.

Den økonomiske gevinst for kommunen stammer fra 3 forskellige poster: Løn og overhead i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr. forflytning, løn og overhead i forbindelse

⁶⁷ Den direkte udgift er kommunens uddannelsesafgift, mens den indirekte er udgifter til vikarer i forbindelse med de medarbejder, der er på kursus fratrukket den statslige refusion. Det er endvidere antaget, at kommunerne indarbejder undervisningen i de nye forflytningsarbejds gange i den faste forflytningsundervisning i år 1-4 for nyansatte medarbejdere.

⁶⁸ På baggrund af oplysninger fra kommunerne er det skønnet, at nedtagning og genopsætning af teknologien i gennemsnit foregår hvert andet år. I plejeboliger er det udelukkende nedtagning af motordelen, mens det i private hjem er nedtagning af hele skinnesystemet.

med, at forflytningen i nogle tilfælde foretages af 1 medarbejder i stedet for 2, samt besparelsen i forbindelse med den eksisterende teknologi⁶⁹. Gevinsten i forbindelse med det ændrede tidsforbrug til forflytninger er konstant over hele perioden, mens de sparede udgifter i forbindelse med den eksisterende teknologi udelukkende forekommer i år 0⁷⁰. I år 0 er gevinsten opgjort til ca. 10,3 mio. kr., mens den i årene 1-4 er ca. 1,4 mio. kr., jf. Tabel 6.24⁷¹.

Hvis der ses på projektets samlede pengestrøm, vil disse i år 0 være negativ (ca. -27,8 mio. kr.) I årene 1 og 3 vil der være et begrænset positivt afkast på (ca. 0,1 mio.kr.), mens der i årene 2 og 4 vil være et negativt afkast på ca. 1,5 mio. kr. Forskellen til de andre kommuner skyldes udelukkende, som tidligere nævnt, at Odense i førsituationen allerede foretog en del af forflytningerne med 1 medarbejder. Odense Kommune har således allerede realiseret en del af den tidsmæssige gevinst ved at gå fra 2 til 1 medarbejdere, men har fortsat udgifter til eksempelvis hjælpemidlerne og undervisning af medarbejdere.

På baggrund af ovenstående økonomiske konsekvenser opstilles en række økonomiske nøgletal for projektet i Tabel 6.25. Disse nøgletal opstilles for at vurdere, om projektet samlet set over 5 år er økonomisk rentabelt. De opstillede nøgletal er projektets nutidsværdi, intern rente samt tilbagebetalingstiden.

Tabel 6.25: Økonomiske nøgletal

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ⁷²	-30
Intern rente (IRR)	-
Tilbagebetalingstid i hele år	-

Projektets nutidsværdi er opgjort til -30 mio. kr., hvilket vil sige, at projektet samlet set over den 5-årige periode har et negativt afkast. Det er ikke muligt at udregne projektets interne rente eller tilbagebetalingstiden, da projektets nutidsværdi er negativ.

Delvis implementering

Da en række borgere i kommunen allerede har loftsloftere, medfører dette, at kommunen ikke har udgifter til investering i disse. Kommunen har dog stadig udgifter til den nye højdeindstillelige toilet-/badestol.

Samlet set for Odense Kommune er det på baggrund af oplysninger fra kommunen antaget, at 30 pct. af borgerne allerede har en loftsløfter. Der har været en større andel af de borgere, der har deltaget i projektet, som i udgangspunktet havde en loftløfte. Dette

⁶⁹ Gevinsten "Løn og overhead i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr. forflytning" er negativ, fordi der efter indførelsen af teknologien bruges mere tid pr. forflytning for nogle ældre (se kapitel 3).

⁷⁰ De sparede udgifter til den eksisterende teknologi er udregnet som nutidsværdien af de sparede driftsomkostninger i år 0-4 samt nutidsværdien af geninvesteringsudgifter i samme periode. Det er antaget, at kommunen hvert år skal have udskiftet 10 % af den eksisterende teknologi.

⁷¹ For en beskrivelse af de forskellige poster henvises til bilag 4, og for metode og forudsætninger henvises til bilag 3.

⁷² Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

skyldes, at der i projektet primært har været fokus på borgere på plejecentre, hvor andelen af loftsloftere er større end hos borgere på fritvalgsområdet.

De økonomiske konsekvenser findes på samme måde som ved den fulde implementering, og resultatet kan ses af Tabel 6.26.

Tabel 6.26: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (delvis implementering)

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4
Udgifter					
Indkøb og opsætning af teknologi*	25,6				
Vedligeholdelse	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Medarbejderuddannelse (direkte)	0,9				
Medarbejderuddannelse (indirekte)	5,7				
Nedtagning og genopsætning af teknologi			1,1		1,1
Udgifter i alt	33,3	1,1	2,2	1,1	2,2
Gevinster					
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Løn og overhead (2->1 medarbejder)	1,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	7,0				
Gevinster i alt	7,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Pengestrømme total	-26,0	0,3	-0,8	0,3	-0,8

Kilde: DST, Odense Kommune, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstytutet samt egne beregninger

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0, samt at kommunen i år 0 kun er i stand til at indhøste 50 pct. af den fulde tidsmæssige besparelse.

Pga. afrunding summerer de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

**" Leverandøren har oplyst en listepris på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftslofter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusiv sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et større udbud

Projektets samlede pengestrømme viser, at projektet i år 0 har et negativt resultat på ca. 26,0 mio. kr. Dette er 1,8 mio. kr. bedre end i situationen med fuld implementering. I årene 1 og 3 vil der være et positivt afkast på ca. 0,3 mio. kr., mens der i årene 2 og 4 vil være et negativt afkast på ca. 0,8 mio. kr.⁷³.

De totale udgifter i år 0 falder med ca. 4,8 mio. kr. som konsekvens af en mindre investerings- og vedligeholdelsesudgift. Kommunens vedligeholdelsesudgifter til den nye teknologi falder, da vedligeholdelsesudgifterne til de allerede eksisterende loftsloftere ikke kan ses som en merudgift. Udgifterne til nedtagning og genopsætning falder endvidere, da udgifterne til nedtagningen og genopsætningen af den allerede eksisterende teknologi heller ikke kan ses som en merudgift.

På gevinstsiden ændrer tidsfrigivelsen sig ikke, da det antages, at kommunen endnu ikke har indhøstet gevinsten. De sparede udgifter til den eksisterende teknologi (ikke de

⁷³ I forhold til situationen med fuld implementering er der et højere afkast i år 1-4, hvilket skyldes færre udgifter til nedtagning og genopsætningen af teknologien samt lavere vedligeholdelsesudgifter.

eksisterende loftsloftere, men mobile personløftere, ståløftere, mv.) falder dog, da der nu er færre af disse og derfor en mindre drifts- og geninvesteringsbesparelse i år 0-4.

De økonomiske nøgletal opstilles på samme måde som ved den fulde implementering. Disse nøgletal fremgår af Tabel 6.27.

Tabel 6.27: Økonomiske nøgletal (delvis implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner ⁷⁴	-27
Intern rente (IRR)	-
Tilbagebetalingstid i hele år	-

Projektets nutidsværdi er opgjort til -27 mio. kr., hvilket vil sige, at projektet samlet set over den 5-årige periode har et negativt afkast. Det er ikke muligt at udregne projektets interne rente eller tilbagebetalingstiden, da projektets nutidsværdi er negativ.

Business casene vil stort set give det samme økonomiske afkast over en 5-årig periode, men med den forskel, at kommunernes investeringsbehov i år 0 er større under et fuldt implementeringsscenarie.

6.3.3 Medarbejdernes oplevelse af de nye arbejdsgange

I Odense Kommune har 131 medarbejdere deltaget i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse. Dette svarer til en svarprocent på 64.

Hovedparten af medarbejderne i Odense oplever, at loftslofterne og de nye arbejdsgange har betydet en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø. Samtidig oplever medarbejderne samlet set, at loftslofterne og de nye arbejdsgange har medført en "forbedring" eller en "uændret" situation i forhold til den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaerne og arbejdsglæden. I nedenstående tabel fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.28: Medarbejdernes oplevelse af nye loftsloftere

		Fjordgruppen	Aasumgruppen	Havebæk Plejecenter	Ejlstrup Plejecenter	Sukkerkøeriet
Hvordan oplever du, at indførelsen af de stationære personløftere med rumdækkende skinsystem har påvirket dit arbejde på følgende områder:	20. Det fysiske arbejdsmiljø	4,4	4,6	4,4	4,2	4,4
	21. Den daglige kontakt til borgerne	3,4	4,0	3,6	3,5	3,7
	22. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	3,6	4,4	3,8	3,4	3,8
	23. Din arbejdsglæde	3,9	4,3	3,8	3,7	4,0

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er "Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

Samtidig mener hovedparten af medarbejderne, at de nye højdeindstillelige toilet-/badestole har medført en "forbedring", mens andre oplever situationen som "uændret" i

⁷⁴ Nutidsværdien er en metode til at finde værdien (i dag) af en række indtægter og udgifter, som falder på forskellige tidspunkter i fremtiden. Metoden tager således højde for udviklingen i inflationen.

forhold til det fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, det daglige samarbejde med kollegaer og arbejdsglæden. I nedenstående tabel fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser, opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.29: Medarbejdernes oplevelse af de nye højdeindstillelige toilet-/badestole

		Fjordgrup- pen	Aasum- gruppen	Havebæk Plejecenter	Ejlstrup Plejecenter	Sukker- kogeriet
Hvordan oplever du, at indførelsen af de højdeindstillelige toilet/badestole, har påvirket dit arbejde på følgende områder:	24. Det fysiske arbejdsmiljø	4,1	4,3	3,9	4,1	3,7
	25. Den daglige kontakt til borgerne	3,5	4,1	3,5	3,5	3,7
	26. Det daglige samarbejde med dine kollegaer	3,4	3,9	3,3	3,5	3,3
	27. Din arbejdsglæde	3,7	4,1	3,5	3,8	3,7

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er "Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

Medarbejderne vurderer i særlig grad, at loftsløfteren i kombination med en højdeindstillelig toilet-/badestol og loftsløfteren opsat i soverum medfører en "forbedring" eller en "stor forbedring" af det fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger. I nedenstående tabel fremgår medarbejdernes gennemsnitlige besvarelser, opdelt på de enkelte plejecentre og hjemmeplejedistrikter, der har deltaget i projektet.

Tabel 6.30: Medarbejdernes oplevelse af hjælpemidlernes indflydelse på belastende arbejdsstillinger

		Fjordgrup- pen	Aasum- gruppen	Havebæk Plejecenter	Ejlstrup Plejecenter	Sukker- kogeriet
I hvilken grad oplever du, at følgende arbejdsredskaber forbedrer dit fysiske arbejdsmiljø i form af færre belastende arbejdsstillinger mv.:	28. Stationære personløfter med runddækkende skinnebane opsat i soverum kombineret med elektrisk højdeindstillelig toilet/badestol	4,2	4,5	4,3	4,3	4,3
	29. Stationære personløfter med runddækkende skinnebane opsat i soverum	4,3	4,5	4,5	4,3	4,3
	30. Elektrisk højdeindstillelige toilet/badestole	4,1	4,3	3,9	4,3	3,9

Note: Skalaen går fra 1 til 5, hvor 1 er "Meget forringet" og 5 er "Stor forbedring". Rød repræsenterer den relativt laveste vurdering, mens grøn illustrerer den relativt højeste vurdering.

6.3.4 Borgernes oplevelse af de nye hjælpemidler

Ligesom i de øvrige projektkommuner har de interviewede borgere i Odense generelt haft et nedsat kognitivt funktionsniveau, som har gjort det vanskeligt at gennemføre detaljerede samtaler om forflytningssituationen. Der er i alt gennemført interview med 6 borgere fra Odense kommune i forbindelse med slutmålingen.

De borgere, som har deltaget i interview, giver udtryk for, at de er tilfredse med de nye hjælpemidler. Samtidig siger alle de interviewede borgere, at de er trygge ved, at det er 1 medarbejder, som foretager forflytningen.

6.4 Øvrige potentielle konsekvenser

Ud over de direkte besparelser i form af reduceret tidsforbrug til selve forflytningerne, jf. de præsenterede resultater, kan det også forventes, at der er en række indirekte besparelser forbundet med implementeringen af hjælpemidlerne. De indirekte besparelser er ikke inkluderet i konsekvensanalysen, da det ikke har været muligt at kvantificere disse, men de nævnes her, idet de skal betragtes som potentielle øvrige konsekvenser ved indførelsen af hjælpemidlerne.

De mest nærliggende indirekte besparelser er en reduktion i medarbejdernes vejtid i forbindelse med forflytninger. Reduktionen i vejtiden er kun for de medarbejdere, der arbejder på fritvalgsområdet. Vejtiden kan reduceres, fordi der i nogle forflytningssituationer kun skal være 1 medarbejder til stede. Der kan dog være andre ydelser, som borgeren får leveret, som kræver, at der er 2 medarbejdere til stede. Derudover har nogle kommuner en sikkerhedspolitik om, at der skal være 2 medarbejdere hos borgeren i nattevagten. Derfor kan reduktionen i vejtiden ikke forventes hos alle borgere på fritvalgsområdet. I projektet er der opnået enighed om at operere med en normtid for vejtiden på 5 minutter mellem hvert hjemmeplejebesøg. Det har ikke været muligt at belyse, hvor ofte det vil være muligt at varetage et besøg hos borgerne med kun 1 medarbejder på fritvalgsområdet som følge af indførelsen af de nye hjælpemidler på grund af de ovennævnte forhold.

Tilsvarende kan der forventes en reduktion i medarbejdernes ventetid, som opstår ved, at 1 medarbejder venter på en kollega, for at de sammen kan udføre forflytningen. Når 1 medarbejder selv kan foretage forflytningen, bortfalder ventetiden således. Reduktionen i ventetiden er ligeledes størst ved borgere på fritvalgsområdet, fordi medarbejderne ofte kan foretage andre opgaver hos borgeren i ventetiden på et plejecenter. Der kan også forekomme ventetid på plejecentre, men der er imidlertid variation i vurderingen af omfanget af ventetiden i tilbagemeldingerne fra de enkelte plejecentre i projektkommunerne. Det skyldes, at graden af ventetid bl.a. kan afhænge af plejecentrets indretning og borgerens plejebenhov på forskellige tidspunkter på dagen. Vurderingen af ventetiden svinger således meget mellem kommunerne. Spændvidden i medarbejdernes vurdering går fra, at der stort set ingen ventetid er, da arbejdet løbende tilpasses og tilrettelægges af medarbejderne, til en vurdering af, at man som medarbejder ofte venter mellem 5-15 minutter på en kollega, inden der kan foretages en forflytning.

Implementeringen af de nye hjælpemidler kan endvidere have den positive effekt, at sygefraværet hos medarbejderne falder. Dette skyldes, at medarbejderne fysisk belastes mindre ved forflytningen af borgerne ved brug af de nye hjælpemidler. Det har ikke været muligt at belyse en entydig effekt i projektkommunerne inden for projektperioden, og det er ligeledes vanskeligt at isolere, om et fald i sygefravær skyldes indførelsen af de nye hjælpemidler.

I projektet er hjælpemidlerne afprøvet på ældre borgere i Danmark, men hjælpemidlerne kunne ligeledes anvendes til andre borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som forflyttes. Dette kan betyde en udvidelse af projektets målgruppe. Det har ikke været muligt at finde et estimat på antallet af borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som vil kunne have gavn af hjælpemidlerne, da det ikke har været muligt for kommunerne at give et skøn for målgruppen.

Som nævnt tidligere kan kommunerne have udgifter til reetablering i forbindelse med nedtagning af loftslofterne. Denne udgift er ikke medtaget i business casen. Problemstillingen er tidligere beskrevet i afsnit 6.

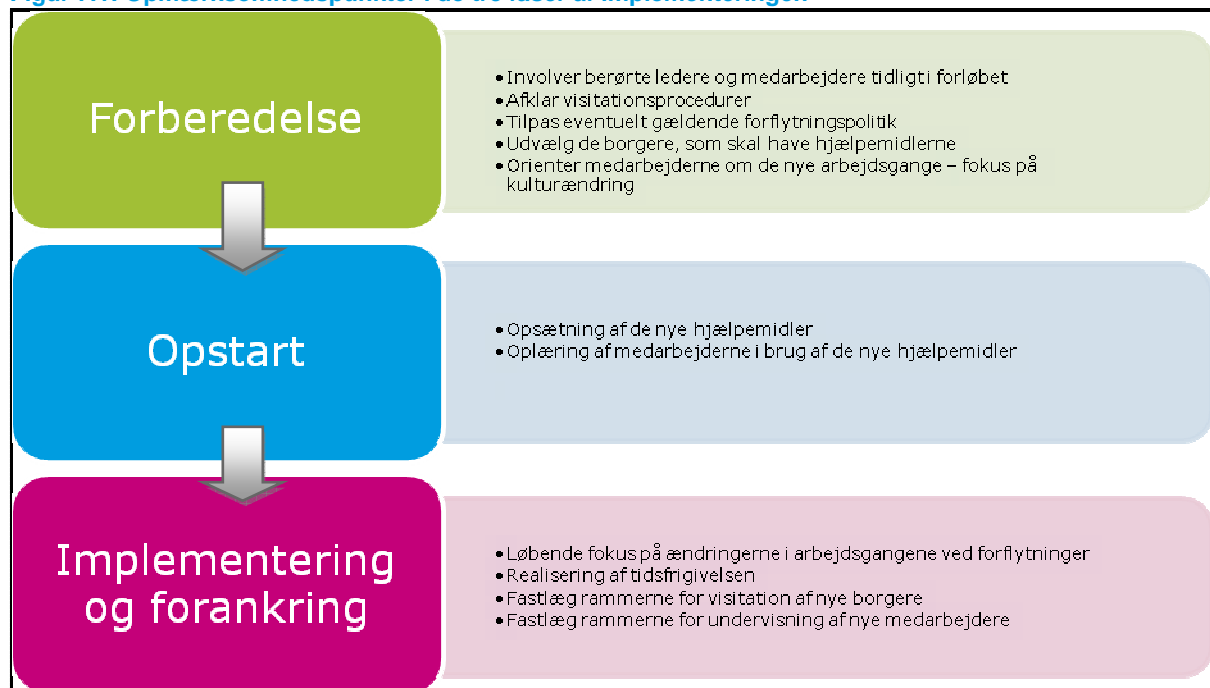
7. Implementeringserfaringer

Kommunerne har i forbindelse med projektet gjort mange vigtige implementeringserfaringer, som både projektlederne og de berørte ledere og medarbejdere har været behjælpelige med at videregive.

I dette kapitel sammenfattes de væsentligste implementeringsmæssige erfaringer, som er fremkommet gennem projektet.

Overordnet set kan implementeringsforløbet anskues som tre vigtige faser, der er illustreret i nedenstående figur.

Figur 7.1: Opmærksomhedspunkter i de tre faser af implementeringen

I de følgende afsnit præsenteres væsentlige elementer i hver fase baseret, på projektkommunernes erfaringer.

7.1 Forberedelsen – før de nye hjælpemidler indføres

Boks 7.1: Forslag til aktiviteter i projektets forberedelsesfase

Aktivitet	Fokusområder
Involvering af berørte ledere og medarbejdere tidligt i forløbet	Inddrag ledere og medarbejdere for at skabe et fælles ejerskab og sprede viden om projektet
Afklar visitationsprocedurer	Afklar, hvem der skal være ansvarlig for visitationen til projektet
Udvælg de borgere, som skal have hjælpemidlerne	Udvælg de borgere, hvor der vurderes at være et potentiale ved at anvende hjælpemidlerne
Orienter medarbejderne om de nye arbejdsgange – fokus på kulturændring	Sæt fokus på en kulturændring, der legitimerer, at forflytninger foretages af 1 medarbejder. Dette kan eksempelvis gøres ved at tage emnet op på personale- og teammøder med medarbejderne
Tilpas eventuelt gældende forflytningspolitik	Inddrag sikkerhedsorganisationen og forflytningsvejlederne. Vær opmærksom på, at det kan tage en længere tidsperiode at få ændringerne igennem sikkerhedssystemet.

7.1.1 Involvering af berørte ledere og medarbejdere

En grundlæggende erfaring på tværs af kommunerne er, at det er vigtigt at afsætte tid i projektets opstartsfasen til at få etableret gode samarbejdsrelationer internt i kommunen. Derudover er det vigtigt at sikre en tidlig inddragelse af og kommunikation til de ledere og medarbejdere, der bliver involveret i projektet. Alt afhængigt af kommunens organisering kan der være mange led, der skal inddrages, når der igangsættes et større projekt i hjemmeplejen. Det kan eksempelvis være nødvendigt både at involvere driftscheferne og afdelingscheferne samt de daglige ledere på de berørte plejecentre og hjemmeplejegrupper. Ligeledes vil der typisk være behov for at involvere medarbejdere fra både dag-, aften- og nattevagten. Samtidig er det erfaringen, at det er vigtigt at informere alt personale med tilknytning til projektet, eksempelvis også hjælpemiddelafdelingen, som skal visitere eventuelle afledte hjælpemidler og terapeuter, som understøtter forflytningsvejlederne, samt eventuelt sikkerhedsrepræsentanter. En grundig involvering og orientering af de berørte medarbejdere kræver derfor, at der afsættes tid til dette i projektets forberedende fase.

Erfaringen fra projektkommunerne er endvidere, at det er særligt vigtigt at inddrage mellemliderne tidligt i projektperioden og at sikre en god løbende kommunikation om projektet. Mellemlidernes opbakning til projektet er vigtig, fordi det er dem, der skal frigive tid hos medarbejderne til implementering af hjælpemidlerne. Samtidig har mellemliderne en vigtig rolle i at sikre, at medarbejderne informeres og motiveres til at deltage i projektet, eksempelvis på morgen- eller teammøder.

Det er desuden afgørende, at medarbejderne informeres grundigt om projektet og særligt om projektets formål. Her har det vist sig, at ordvalget i kommunikationen kan have en væsentlig betydning, hvilket har vist sig særligt afgørende i forbindelse med

personalemæssige nedskæringer i kommunen, fordi det kan være nærliggende for medarbejderne at tro, at projektet primært handler om besparelser, hvilket kan skabe usikkerhed om og modstand mod hjælpemidlernes implementering.

En af projektkommunerne har gode erfaringer med at orientere om formålet med de nye hjælpemidler til forflytning på et større personalemøde, idet det har givet en god forståelse af og opbakning til ændringerne hos en bredere kreds af medarbejderne, som eksempelvis rengøringspersonalet og pedellerne, der også berøres af opsætningen og ibrugtagningen af de nye hjælpemidler.

Kommunernes erfaring fra projektets opstartsfasen er yderligere, at det kræver tid og en langsigtet planlægning at gennemføre større ændringer i hjemmeplejen. Årsagen er bl.a., at de opgaver, der er knyttet til implementeringen, som fx afholdelse af kurser, opsætning af teknologien mv., skal indpasses i en travl hverdag med mange faste opgaver, at medarbejderne arbejder på skiftende tidspunkter, og at der er behov for at melde mødetidspunkter, undervisningsdage mv. ud i god tid. Samtidig er det vanskeligt at samle et stort antal medarbejdere samtidigt, fordi den daglige drift skal passes. Det kan medføre, at man kan være nødt til at afholde informationsmøder mv. ad flere omgange.

7.1.2 Udvalg af borgere, der skal have hjælpemidlerne

Erfaringen er, at det er tidskrævende at foretage en grundig udvælgelse af de borgere, der skal have installeret en loftslofter, således at udvælgelsen sikrer, at hjælpemidlerne anvendes hos de borgere, hvor personalet har den største gavn af teknologien. Udvælgelsen kan eksempelvis foretages ud fra en konkret vurdering af, om det kan forventes, at forflytningerne af den enkelte borger fremadrettet kan varetages af 1 medarbejder ved brug af de nye hjælpemidler. Erfaringen fra projektet er, at der er nogle borgere, hvor det er vanskeligt at gå fra 2 til 1 medarbejder, fordi borgerne eksempelvis er meget demente, udadreagerende eller tunge og derfor kan være vanskelige at håndtere for 1 medarbejder. Ligeledes kan et ustabil sygdomsforløb hos en borger betyde, at borgerens tilstand den enkelte dag kan have betydning for, hvorvidt forflytningen kan foretages af 1 medarbejder. I sådanne situationer kan det være vanskeligt at realisere tidsfrigivelsen i vagtplanlægningen, fordi det er usikkert, om 1 medarbejder kan varetage forflytningssituationen den pågældende dag. Dette er i særlig grad en udfordring i hjemmeplejen, hvor der ikke hurtigt kan tilkaldes en ekstra medarbejder.

Mange kommuner udarbejder individuelle forflytningsvejledninger til hver borger. Hvis dette er tilfældet, vil der være behov for at gennemgå og revidere forflytningsvejledninger med henblik på, om og i hvilke situationer 1 medarbejder kan foretage forflytningen af borgeren. Der er forskel på, hvordan kommunerne har tilrettelagt ansvaret i forhold til at vurdere, om en borger kan forflyttes med 1 eller 2 medarbejdere. Derfor vil der være behov for, at hver kommune udarbejder en individuel plan for, hvilke medarbejdere der skal involveres i revideringen af forflytningsvejledninger for borgerne.

7.1.3 Orienter medarbejderne om de nye arbejdsgange – fokus på kulturændring

Ledelsen og medarbejderne på de berørte plejecentre og hjemmeplejedistrikter/plejeenheder spiller en afgørende rolle i forhold til at realisere tidsfrigivelsen ved brug af loftsløftere og højdeindstillelige toilet-/badestole. Det kræver et vedvarende fokus fra ledelsen at ændre arbejdsgangene omkring forflytningssituationerne, og det kræver ligeledes et stort engagement og gå-på-mod fra medarbejderne at blive trygge ved de nye arbejdsgange og at ændre de vante arbejdsgange. Projektet har vist, at det ligger dybt indbygget for en stor del af medarbejderne, at man skal være 2 medarbejdere til at foretage forflytninger, fordi det har været et arbejdsmiljøhensyn, som de er oplært i under deres uddannelse, og som typisk er håndhævet meget af kommunerne.

Projektkommunerne har oplevet ændringen i arbejdsgangen ved at gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningerne som en af de største udfordringer i implementeringsprocessen. Udfordringen har til dels bundet i, at der i ældreplejen er en kultur, som gør, at man er vant til at være 2 medarbejdere til en forflytning, og at medarbejderne samtidig har været usikre på, om det var i orden kun at være 1 medarbejder til forflytningen. Udfordringen har dog samtidig bundet i, at nogle medarbejdere har følt sig utrygge ved kun at være 1 medarbejder ved forflytningen. Erfaringerne fra projektkommunerne viser, at utryghedsproblematikken skal løses ved at sikre tilstrækkelig undervisning og konkret sparring i forflytningssituationer ved de enkelte borgere. For at imødekomme den første del af udfordringen er det nødvendigt at sætte fokus på at opnå en kulturændring blandt ledere og medarbejdere. Erfaringerne fra projektkommunerne tyder på, at dette er en lang kontinuerlig proces, og derfor er det vigtigt, at denne proces påbegyndes så tidligt som muligt i forløbet. Dette kan blandt andet gøres ved, at der udarbejdes en ny forflytningspolitik, som legitimerer og giver anledning til at være 1 medarbejder ved forflytningssituationer. Derudover vil det være hensigtsmæssigt at anvende de traditionelle kommunikationskanaler til så vidt muligt at understrege og pointere over for ledere og medarbejdere, at målet er at være 1 medarbejder ved forflytninger.

7.1.4 Tilpas eventuelt gældende forflytningspolitik

I mange kommuner vil ændringerne i arbejdsgangene kræve en ændring af den gældende forflytningspolitik, så kommunens forflytningspolitik ændres til, at medarbejderne kan foretage forflytninger med 1 medarbejder. Det kan være en tidskrævende proces at få ændret kommunes eksisterende forflytningspolitik, idet sikkerhedsorganisationen ofte skal inddrages.

7.2 Opstarten

Boks 7.2: Forslag til aktiviteter i projektets opstartsphase

Aktivitet	Fokusområder
Levering og opsætning af hjælpemidlerne	Udarbejd en plan for levering og opsætning af hjælpemidlerne hos borgerne
Oplæring af medarbejderne i brug af de nye hjælpemidler	Planlæg og gennemfør undervisnings- og træningsforløb for medarbejderne
	Afsæt tid til sparring og supervision mellem medarbejderne ved konkrete forflytningssituationer

7.2.1 Levering og opsætning af hjælpemidlerne

Erfaringen fra projektkommunerne er, at der er en del logistisk planlægning forbundet med at installere hjælpemidlerne hos borgerne. Dette gør sig i særlig grad gældende i hjemmeplejen (udegrupperne), hvor opsætningen ofte skal koordineres med, at der er 1 medarbejder til stede hos borgeren.

Projektkommunernes generelle oplevelse er imidlertid, at der har været et godt samarbejde med leverandøren af hjælpemidlerne omkring opsætningen, idet der indledningsvist blev udarbejdet en detaljeret plan for opsætningen hos borgerne. Kommunerne har haft gode erfaringer med at anvende en model, hvor leverandøren af hjælpemidlerne har taget direkte kontakt til lederen på hvert plejecenter/hjemmeplejeenhed og aftalt detaljerne omkring opsætningen. Den individuelle og langsigtede planlægning har gjort det muligt for lederne at afsætte det nødvendige personale til brug for installationen i den daglige normering.

I forbindelse med opsætningen af loftsløfterne skal man være opmærksom på, at der nogle steder kan være behov for at flytte borgerens inventar og møbler, som eksempelvis flytning af lamper eller en anden placering af borgerens seng. Det er i den forbindelse relevant at afklare, hvordan dette håndteres, idet ændringerne i borgernes hjem kan skabe utilfredshed hos borgerne og de pårørende. Det er imidlertid kommunernes erfaring, at de fleste borgere og pårørende accepterer ændringerne, hvis der sikres en god kommunikation herom.

7.2.2 Oplæring af medarbejderne i brug af de nye hjælpemidler

I projektkommunerne har ca. 95 pct. af de berørte medarbejdere modtaget undervisning i at gennemføre forflytninger med brug af 1 medarbejder. Undervisningen er varetaget af SOSU-skolerne i hver kommune. Medarbejderne har generelt været meget tilfredse med den undervisning, de har modtaget.

Da der er tale om en relativt stor ændring i medarbejdernes arbejdsgange, har der samtidig været behov for, at medarbejderne efter kurset kan få vejledning i håndteringen af konkrete forflytningssituationer. Projektkommunerne har haft gode erfaringer med, at terapeuter eller spidskompetente forflytningsvejledere har afsat tid til at støtte og sparre med medarbejderne i konkrete forflytningssituationer hos borgerne i perioden efter

undervisningen. Derved sikres, at medarbejderne får den nødvendige rutine til at foretage forflytninger med brug af 1 medarbejder, og at de nye arbejdsgange bliver grundigt indarbejdet. Dette er særlig vigtigt, fordi medarbejderne ikke længere har en kollega tæt på til at sparre med, når forflytningen foretages af 1 medarbejder.

Projektkommunernes forflytningsvejledere har igennem projektet oplevet det som positivt, at de bliver brugt mere aktivt af medarbejderne i det daglige til sparring omkring arbejdsgangene ved forflytningsituationer. Flere forflytningsvejledere giver i den sammenhæng udtryk for, at projektet har bevirket, at vidensniveauet hos medarbejderne om gode arbejdsgange i forbindelse med forflytninger er højnet.

Kommunerne har haft gode erfaringer med at sende grupper af medarbejdere fra samme enhed på kursus samtidigt, fordi det har betydet, at de efterfølgende kan støtte hinanden i at bruge de teknikker og arbejdsgange, de har lært på kurset. Dette kan dog være mere ressourcekrævende i forhold til vikardækning, sammenlignet med en model hvor medarbejderne fra hver enhed sendes af sted enkeltvis.

Projektkommunerne planlægger på længere sigt at indarbejde de nye forflytningsteknikker og arbejdsgange i den forflytningsundervisning, som allerede eksisterer i kommunerne. Derved kan den indledende undervisning af alle medarbejderne betragtes som en engangsomkostning, mens den løbende oplæring af nye medarbejdere kan håndteres på de kurser, som allerede afholdes i kommunerne.

7.3 Implementering og forankring

Boks 7.3: Forslag til aktiviteter i projektets implementerings- og forankringsfase

Aktivitet	Fokusområder
Løbende fokus på ændringerne i arbejdsgange	Løbende ledelsesmæssigt fokus Opfølgning på teammøder, terapeutmøder og ledelsesmøder Udveksle erfaringer på tværs af plejecentre og hjemmeplejeenheder Medarbejderne skal have klarhed over, hvilken forflytningsvejleder de kan anvende til sparring
Realisering af tidsfrigivelsen	Omorganisering af arbejdets tilrettelæggelse, så det er muligt at anvende den tid, der er frigivet ved forflytninger, til andre opgaver
Fastlæg rammerne for visitation af nye borgere	Afklar, hvilke visitationskriterier der skal være gældende for, om en borger skal have en loftslofter og en højdeindstillelig toilet-/badestol
Fastlæg rammerne for undervisning af nye medarbejdere	Afklar, hvordan nye medarbejdere og afløsere oplæres i at foretage forflytninger 1 medarbejder

7.3.1 Løbende fokus på ændringerne i arbejdsgange

Erfaringen fra projektkommunerne er, at det kræver et løbende og vedvarende fokus fra ledelsen og medarbejderne at indføre ændringerne i arbejdsgangene. For hovedparten af

medarbejderne ligger det dybt indbygget, at man altid skal være 2 medarbejdere til at foretage en forflytning. Derfor kræver det en tydelig udmelding fra ledelsen om, at det er lovligt selv at foretage forflytninger.

Det er yderligere erfaringen, at det er vigtigt at holde fokus på ændringerne i arbejdsgangene, fordi der ellers kan være en risiko for, at man falder tilbage til de kendte arbejdsgange i en travl hverdag. Derfor anbefales det, at der foretages en opfølgning på de gode erfaringer og udfordringer ved at foretage forflytninger med 1 medarbejder på teammøder, terapeutmøder og ledelsesmøder, således at der fortsat arbejdes for at flytte oplevelsen af, hvornår man kan være 1 medarbejder til at foretage forflytningen.

Når de nye arbejdsgange skal indarbejdes, foreslås det, at det meldes ud til medarbejderne, hvilken forflytningsvejleder de kan kontakte, hvis de føler sig utrygge ved at foretage forflytningerne selv. Derved er der mindre risiko for, at eventuelle usikkerheder hos medarbejderne får betydning for hjælpemidlernes succes.

Løbende, i takt med at teknologien anvendes, lærer medarbejderne at udnytte deres fulde potentiale. For at få disse små effektiviseringsgevinster med, vil det være fordelagtigt at skabe gode rammer for erfaringsudveksling mellem medarbejdere, mellem plejecentre og hjemmeplejeenheder og mellem undervisere/forflytningsvejledere og medarbejdere, så man løbende kan få spredt viden i kommunen om, hvordan teknologierne kan anvendes bedst. Ligeså vil det være relevant at få etableret en kontakt mellem ældreplejen i kommunen og leverandøren af teknologien, så man i fællesskab kan udvikle og tilpasse teknologien til de behov, der er i ældreplejen i kommunen. Erfaringsudvekslingen kan eksempelvis foregå ved, at der udnævnes nogle hovedansvarlige medarbejdere/spidskompetente medarbejdere, som mødes jævnligt på tværs af de eksisterende plejeenheder og udveksler erfaringer.

7.3.2 Realisering af tidsfrigivelsen

En vigtig forudsætning for, at den enkelte kommune kan realisere tidsfrigivelsen, er, at den tid, der er frigivet ved forflytningerne, anvendes til andre fastlagte opgaver i relation til borgeren. På plejecentrene er det afgørende, at der fra ledelsens side foretages en revideret tilrettelæggelse af det samlede arbejde, der tager højde for, at nogle forflytninger foretages af 1 medarbejder.

I hjemmeplejen er det afgørende for den bedst mulige realisering af tidsfrigivelsen, at planlægningen af borgernes samlede visiterede ydelser tages op til revision, således at det så vidt muligt sikres, at de ydelser, der kan varetages af 1 medarbejder, samles i ét besøg, så det er muligt at frigive tid i form af mindre vejtid.

7.3.3 Fastlæg rammer for visitation af nye borgere

Der vil være en løbende udskiftning af borgere, der har brug for hjælpemidlerne for forflytning. I den forbindelse skal de nye hjælpemidler indarbejdes i den eksisterende visitationspraksis i kommunen. Der skal derfor fastlægges nogle rammer for, hvordan borgere skal visiteres til de nye hjælpemidler til forflytning. Her vil det være centralt at få sat

nogle rammer for, hvem der har kompetence til at beslutte, at en borger kan forflyttes af 1 medarbejder.

7.3.4 Fastlæg rammerne for undervisning af nye medarbejdere

For at sikre, at teknologierne bliver tilstrækkeligt inkorporeret i rutinerne og kulturen i ældreplejen fremover, skal undervisning i anvendelsen af hjælpemidlerne integreres i de allerede eksisterende undervisnings- og træningstilbud. En af projektkommunerne har haft gode erfaringer med at afholde halvårlige undervisningsforløb i brugen af hjælpemidlerne for nye medarbejdere og faste afløsere. Undervisning i brugen af hjælpemidlerne er dog i sig selv ikke tilstrækkelig (jf. ovenstående beskrivelse af behovet for kulturændring, opfølgning mv.), og derfor vil det være hensigtsmæssigt at fastlægge rammer for, hvordan og i hvor lang tid nye medarbejdere og faste afløsere kan få supplerende sparring med mere rutinerede medarbejdere ved konkrete forflytningssituationer.

BILAG 1: PRÆSENTATION AF UNDERSØGELSESDESIGNET

Beskrivelse af arbejdsgangene i før- og eftersituationen

Før indførelsen af loftsløfterne og de højdeindstillelige toilet-/badestole har Aarhus og Slagelse primært anvendt mobile personløftere eller ståløftere til forflytning af borgere på plejcentre og i hjemmeplejen, mens loftsløftere er anvendt i et mere begrænset omfang. Odense har før projektet haft en mere udbredt brug af loftsløftere til forflytning af borgere på plejcentre og i hjemmeplejen end de 2 øvrige projektkommuner.

Aarhus og Slagelse kommuner har en forflytningspolitik, der siger, at der altid skal være 2 medarbejdere til en forflytning af borgerne, og alle forflytninger blev således foretaget af 2 medarbejdere før projektet. I projektperioden har de involverede plejeenheder fået dispensation fra den gældende politik for at få mulighed for at afprøve, i hvilke situationer det er muligt at foretage forflytningerne med 1 medarbejder. I projektets indledende fase er der foretaget en revision af forflytningsvejledningerne for hver enkelt borger, og det er derigennem sikret, at forflytninger kun er foretaget af 1 medarbejder, når det har været sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med de gældende arbejdsmiljøregler.

Odense Kommune adskiller sig fra de øvrige 2 projektkommuner ved, at medarbejderne i projektets "førsituation" allerede foretog nogle forflytninger med 1 medarbejder. Kommunen har en forflytningspolitik, hvor det er den enkelte medarbejder, der vurderer, hvorvidt en forflytning kan foretages sikkerhedsmæssigt forsvarligt af 1 medarbejder, evt. i samråd med sin forflytningsvejleder.

I projektets opstart blev der, i et samarbejde med medarbejdere og ledere i projektkommunerne identificeret 4 forflytningstyper, som har været omdrejningspunkt i før-, midt- og slutmålingen i alle tre projektkommuner. De 4 forflytningstyper er udvalgt på baggrund af en faglig forventning om, at det er muligt at frigive tid ved brug af de nye hjælpemidler ved de 4 forflytningstyper. De 4 arbejdsgange, som indgår, fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 1: Beskrivelse af arbejdsgangene i undersøgelsen

Forflytning	Beskrivelse af arbejdsgange
Forflytning ud af seng til fx kørestol ved siden af seng	
Start	Når man påbegynder indstillingen af sengen, fx indstilling af højden, pålægning af sejl osv.
Slut	Når borgeren er anbragt i kørestol, på toiletstol eller i lænestol, der er anbragt ved siden af seng, og evt. løftesejl er fjernet
Forflytning ind i seng fra fx kørestol ved siden af seng	
Start	Når borgeren er anbragt ved siden af seng, fx i kørestol
Slut	Når borgeren er tilbage i seng, evt. løftesejl er fjernet, liggefladen er efterladt i den ønskede stilling, og sengen er kørt ned i laveste højde
Forflytning ud af seng til toilet eller til bad	
Start	Når man påbegynder indstillingen af sengen, fx indstilling af højden, pålægning af sejl osv.
Slut	Når borgeren er anbragt på toilet eller over toilet på toiletstol eller på badebænk eller på badestol i fx bruseniche
Forflytning fra toilet eller bad til seng	
Start	Når borgeren gøres klar til at blive forflyttet fra toilet eller badebænk eller kørt ud af bruseniche i badestol
Slut	Når borgeren er tilbage i seng, evt. løftesejl er fjernet, liggefladen er efterladt i den ønskede stilling, og sengen er kørt ned i laveste højde

Medarbejderne er blevet instrueret i at afgrænse arbejdsgangene ved hver forflytningstype, som beskrevet i ovenstående tabel. Ofte foretages personlig pleje som en integreret del af forflytningen, særligt i forbindelse med morgenbesøget, hvor der eksempelvis pålægges sejl og derefter udføres personlig pleje, hvorefter borgeren forflyttes ud af sengen. I samarbejde med medarbejderne er det besluttet, at den personlige pleje, der indgår som en integreret del af forflytningen, skal medtages i arbejdsgangen til forflytning. Denne tilgang er valgt, fordi det er vanskeligt for medarbejderne i praksis at adskille, hvornår der er tale om en arbejdsgang i relation til forflytning, og hvornår der udføres personlig pleje, fordi det i praksis er tæt integrerede arbejdsgange. I afgrænsningen af arbejdsgangene har det ligeledes været et hensyn at lave et målingsdesign, der er anvendeligt i forhold til medarbejdernes reelle arbejdsgange, for at opnå de bedste resultater og en høj svarprocent.

Da der er anvendt den samme afgrænsning af arbejdsgangene i både før-, midtvejs, og slutmålingen, er målingerne sammenlignelige. Ligeledes giver afgrænsningen mulighed for at belyse eventuelle ændringer i tidsforbruget til personlig pleje, der er en integreret del af forflytningerne, når forflytningerne i højere grad foretages af 1 medarbejder.

Beskrivelse af de deltagende borgere

Tabel 2 og 3 viser fordelingen af de deltagende borgere på funktionsniveau kategoriseret efter henholdsvis Fælles sprog I og II. Fra Odense deltog 54 borgere i førmålingen mod 64 i slutmålingen, mens der i Slagelse deltog 22 borgere i førmålingen og 21 borgere i slutmålingen.

Tabel 2: Borgernes mobilitet (kategorisering efter Fælles sprog II)

	Odense		Slagelse	
	Førmåling	Slutmåling	Førmåling	Slutmåling
Moderate begrænsninger	7 %	11 %	9 %	14 %
Svære begrænsninger	61 %	28 %	18 %	24 %
Totale begrænsninger	31 %	56 %	64 %	57 %
Ved ikke	-	5 %	9 %	5 %
Antal borgere	54	64	22	21

Kilde: Oplysninger fra kommunerne samt egne beregninger.

I den nedenstående Tabel 3 fremgår fordelingen af borgernes funktionsniveau i Aarhus i henholdsvis før- og slutmålingen.

Tabel 3: Borgernes bevægelighed (Fællessprog I)

	Aarhus	
	Førmåling	Slutmåling
Klarer stort set sig selv	-	-
Har vanskeligt ved	24 %	19 %
Ude af stand til	67 %	72 %
Ved ikke	9 %	9 %
Antal borgere	46	111

Kilde: Oplysninger fra kommunen samt egne beregninger

Det er i de to gennemførte målinger tilstræbt, at de samme borgere har deltaget i begge målinger. Dette har imidlertid ikke fuldt ud været muligt på grund af frafald grundet eksempelvis sygdom, dødsfald mv. Tabel 4 viser, hvorvidt borgerne i slutmålingen også har deltaget i førmålingen.

Tabel 4: Borgere, der har deltaget i begge målinger (andel)

Kommune	Ja	Nej
Aarhus	23 %	77 %
Odense	52 %	48 %
Slagelse	81 %	19 %
Samlet	38 %	62 %

Kilde: Oplysninger fra kommunerne samt egne beregninger

Det største antal gengangere er i Slagelse, hvor 81 pct. af de deltagende borgere i slutmålingen også har deltaget i førmålingen, mens det i Aarhus kun er 23 pct. I Odense er det godt halvdelen af de borgere, der har deltaget i slutmålingen, der også har deltaget i førmålingen. Kategoriseringen af borgerens mobilitetsniveau efter Fællessprog I og II i både før- og slutmålingen er anvendt til sammenligning af borgerne inden for samme kategori.

Design af undersøgelse (3 målinger, spørgeskemaer, faktisk tidsmåling)

Ved projektets opstart primo 2009 blev der afholdt en forandringsteoriworkshop med deltagelse af medarbejdere fra de involverede kommuner, Servicestyrelsen, Hjælpemiddelinstitutet og Rambøll Management. På workshoppen blev designet for undersøgelsen fastlagt, herunder projektets målgruppe, de berørte arbejds gange og metoderne til afdækning af medarbejdernes tidsforbrug til arbejds gangene. Efterfølgende er de berørte arbejds gange blevet præciseret af planlæggere og medarbejdere i hjemmeplejen for at sikre, at alle berørte arbejds gange indgår.

Som tidligere nævnt er projektets potentiale belyst i forhold til medarbejdernes tidsforbrug til forflytninger, medarbejdernes oplevelse af hjælpemidlerne i forhold til de berørte arbejds gange og borgernes oplevelse af at blive forflyttet med de nye hjælpemidler. I det følgende præsenteres designet for undersøgelsen af hver af de tre dele.

Tidsforbrug til forflytninger

Business casen er udarbejdet på baggrund af en før-, midtvejs- og slutmåling af medarbejdernes tidsforbrug til forflytning. Både før-, midtvejs- og slutmålingen er foretaget ved, at medarbejderne har målt deres tidsforbrug til de berørte arbejds gange gennem en uge. Målingerne er foretaget over en uge for at indfange variationer i borgernes forflytningsmønstre (fx har borgerne ofte en fast badedag). Konkret er målingerne foretaget ved, at medarbejderne har noteret deres tidsforbrug på ovennævnte arbejds gange på tidsregistreringsskemaer, placeret hos hver borger. Medarbejderne har opgjort tidsforbruget ved hjælp af stopure, der er indkøbt til projektet.

Nedenstående tabel opsummerer, hvordan tidsregistreringsskemaerne har været struktureret, hvad de har indeholdt, og hvordan de er udfyldt.

Tabel 5: Tidsregistreringsskemaernes struktur

Struktur, indhold og udfyldelse	Forklaring
Skemaernes placering	Skemaerne har ligget hos den enkelte borger med en række baggrundsoplysninger fortrykt
Antal skemaer og måleperiode	Der har været ét skema for hver borger pr. dag i en 7-dages måleperiode
Udfyldelse af skemaerne	Alle medarbejdere, der besøger borgeren, har udfyldt skemaet ved de relevante arbejdsgange
Tidsforbrug på arbejdsgange	Tidsforbruget på den relevante arbejdsgang nedskrives på skemaet i et bestemt felt for den enkelte arbejdsgang
Involverede medarbejdere	Medarbejderne har angivet antallet af medarbejdere, der deltager i arbejdsgangen
Antal gange arbejdsgangen forekommer	Medarbejderne har angivet, hvor mange gange hver enkelt borger forflyttes på en typisk dag, fordelt på de enkelte forflytningstyper
Opdelt på tidspunkt	Tidsforbrug, de involverede medarbejdere samt antallet af arbejdsgange er blevet registreret opdelt på tidspunkt på døgnet.

Formålet med den valgte strukturering og gennemførelse af målingerne har været at balancere hensynet til medarbejdernes opgaver i forbindelse med målingen og tilvejebringelsen af alle relevante oplysninger. Der er således af hensyn til overskueligheden for medarbejderne kun ét skema pr. dag, hvor alle oplysninger skal noteres. Denne tilgang er valgt for at undgå, at den enkelte medarbejder skal forholde sig til mange skemaer i en travl hverdag. I forlængelse heraf og for at styrke styringen af dataindsamlingen er der ligeledes fortrykt en række oplysninger på skemaet, således at det er entydigt, hvilken kommune, plejegruppe og borger skemaet stammer fra.

Efter hver måling er der gennemført følgende aktiviteter for at sikre gode målingsdata:

- 1) Rambøll og den kommunale projektleder har afholdt informationsmøder for berørte medarbejdere om evalueringen med gennemgang af tidsregistreringsskemaerne i alle kommuner og afklaring af spørgsmål blandt medarbejderne
- 2) Der har været indkøbt stopure for at understøtte en nøjagtig tidsmåling
- 3) Der har været gennemført opfølgende validerende interview med medarbejderne med udgangspunkt i de konkrete tidsmålinger

Baggrunden for disse aktiviteter er, at en måling af tidsforbruget til forflytning er udfordrende, idet opgaverne i relation hertil er en integreret arbejdsopgave i en række andre arbejdsgange og daglige rutiner. Gennemførelsen af en tidsregistrering blandt medarbejderne kræver derfor, at medarbejderne er sat ordentligt ind i projektets fokus, og at de relevante arbejdsgange, der skal måles på, er kommunikeret klart og entydigt.

Spørgeskemaundersøgelse blandt medarbejderundersøgelse

Medarbejdernes oplevelse af arbejdsgangene i forbindelse med forflytninger er belyst gennem en spørgeskemaundersøgelse i forbindelse med før-, midtvejs- og slutmålingen, hvor alle berørte medarbejdere har fået tilsendt et spørgeskema. Gennem spørgeskemaet er det bl.a. belyst, hvorvidt medarbejderne oplever, at arbejdet med forflytninger er fysisk belastende, om medarbejderne har haft smerter i forbindelse med forflytninger, og om medarbejderne har måttet sygemelde sig på grund af smerter ved at foretage forflytninger. I midtvejs- og slutmålingen er det desuden belyst, hvordan medarbejderne vurderer, at de nye hjælpemidler påvirker deres fysiske arbejdsmiljø, den daglige kontakt til borgerne, samarbejdet med kollegaerne og arbejdsglæden.

Interview med borgerne

Borgernes oplevelse af de nye hjælpemidler er belyst gennem interview med udvalgte borgere i hver kommune i forbindelse med før-, midtvejs- og slutmålingen. Gennem interviewene er det belyst, hvordan borgerne oplever forflytningssituationen, og om borgerne føler sig trygge, når forflytningen foretages af 1 medarbejder.

De borgere, der har deltaget i projektet, har generelt haft et stærk nedsat kognitivt funktionsniveau, og mange af borgerne har derfor haft vanskeligt ved at deltage i et interview. Derfor er de gennemførte interview holdt kortfattet og med simple spørgsmål.

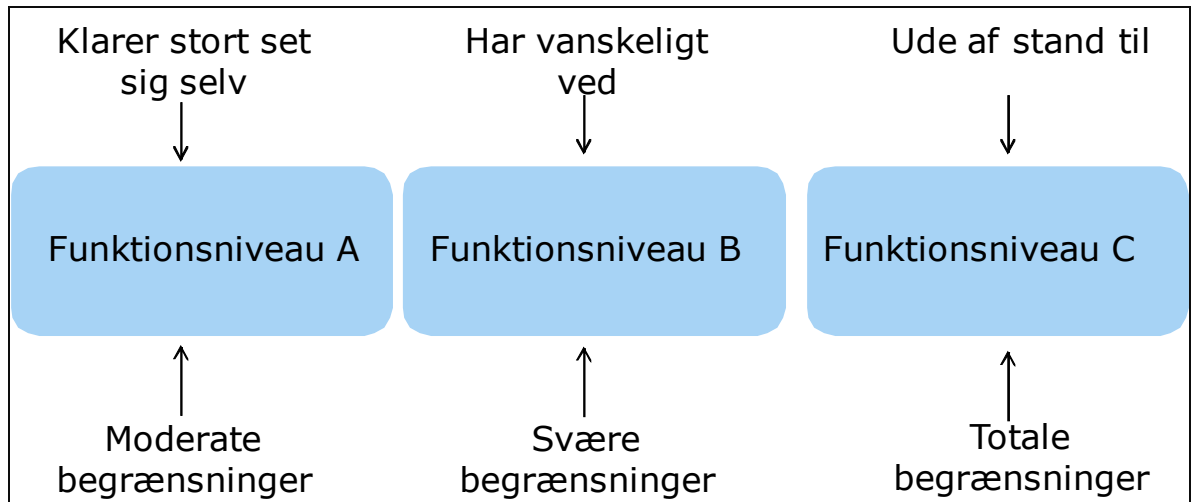
BILAG 2: BESKRIVELSE AF FUNKTIONSNIVEAUER

Kommunerne i Danmark scorer som hovedregel borgere efter enten Fælles sprog I, Fælles sprog II eller en tilpasset version af disse.

I projektet har 2 af kommunerne anvendt Fællessprog II, mens 1 kommune har anvendt Fællessprog I. For at følge udviklingen i borgernes funktionsniveau igennem projektperioden har kommunerne lavet en kategorisering af borgernes mobilitetsniveau i forbindelse med henholdsvis før-, midtvejs- og slutmålingen. Kategoriseringen er ikke foretaget af visitatorer hos hovedparten af borgerne, hvilket kan give en bias i forhold til en stringent anvendelse af scoringen inden for metoden. Fællessprog har således været udgangspunktet for kategoriseringen af borgerne, men metoden er anvendt i en tilpasset version, hvor der også kun er fokuseret på borgerens mobilitetsniveau.

De forskellige metoder (Fællessprog I og II) til scoring af borgere er i udregningerne til business casen ensrettet således, at der fremkommer en ens scoring af borgerne på tværs af landets kommuner. I denne undersøgelse benyttes tre forskellige funktionsniveauer: Funktionsniveau A, B og C. Figur 1 viser sammenhængen mellem Fælles sprog I og II samt funktionsniveau A, B og C.

Figur 1: Sammenhængen mellem Fælles sprog I og II samt funktionsniveauer A, B og C

BILAG 3: METODE OG FORUDSÆTNINGER

Tidsbesparelspotentialet i de deltagende plejeenheder er udregnet på baggrund af to gennemførte undersøgelser af plejepersonalets tidsforbrug til forflytning af borgere. Den første undersøgelse blev gennemført, før den afprøvede teknologi blev indført, mens den anden undersøgelse blev foretaget efter indførelsen af teknologien.

Som beskrevet i bilag 1 har det ikke været muligt at måle tidsforbruget hos de samme borgere i de to målinger grundet sygdom, dødsfald og lignende. Undersøgelsen er dermed ikke en statistisk korrekt øvelse, men en vurdering af et tidsbesparende potentiale. Bilag 1 viser endvidere, at sammensætningen af de ældre mellem de to målinger (i forhold til funktionsniveau) ikke er ens, hvorfor det er nødvendigt at kontrollere for dette, når tidsbesparelspotentialet udregnes.

For at imødekomme disse udfordringer er ændringen i tidsforbruget i de deltagende plejeenheder udregnet pr. borger for et givet funktionsniveau. Ændringen i tidsforbruget er således udregnet for borgere med henholdsvis funktionsniveau A, B og C (jf. bilag 2). Dette medfører, at det implicit er antaget, at den eneste afgørende faktor for tidsforbruget er borgernes funktionsniveau. Det er ligeledes antaget, at tidsforbruget pr. borger med fx funktionsniveau A er ens i alle landets kommuner. Dette er naturligvis et forsimplet billede af virkeligheden, og undersøgelsens resultater skal derfor ses i dette lys.

Ved at benytte ændringen i tidsforbruget pr. borger for et givet funktionsniveau tages der i potentialeberegningerne for projektkommunerne og på landsplan højde for eventuelle forskelle i sammensætningen af borgerne. Dette medfører, at selvom de deltagende borgere i projektet ikke er repræsentative for den enkelte kommune eller på landsplan (repræsentativ på fordelingen på funktionsniveau), vil dette ikke påvirke de udregnede potentialer.

Projektets økonomiske konsekvenser vurderes via en udgiftsbaseret business case med udgangspunkt i Den Digitale Taskforces business case model. Der udarbejdes en opgørelse over de forventede økonomiske udgifter og gevinster fordelt på

investeringsåret og de efterfølgende år. Det skal understreges, at den udgiftsbaserede business case ikke tager højde for evt. renteudgifter i forbindelse med kommunernes investering eller for afskrivningerne af investeringen. Værdien af den teknologi, der bruges i kommunerne i dag, behandles heller ikke. Dette skyldes, at investeringen pr. teknologi (ca. 23.000⁷⁵) er under den fastsatte grænse for, hvornår kommunerne behandler teknologien som et aktiv.

Resultaterne i denne undersøgelse bygger endvidere på en række forudsætninger. Forudsætningerne kan groft sagt deles op i to typer: Metodemæssige forudsætninger og input-forudsætninger. De metodemæssige forudsætninger omhandler en række metodemæssige valg, der er foretaget i undersøgelsen, mens input-forudsætningerne er en række antagelser omkring diverse input til beregningerne.

De metodemæssige forudsætninger er listet nedenfor:

1. Beregningerne af tidsbesparelsen tager udgangspunkt i differensen mellem et gennemsnit fra slutmålingen og et fra førmålingen
2. Tidsbesparelsen findes på tværs af de tre projektkommuner og er udregnet pr. borger med givet et funktionsniveau
3. Det er antaget, at der som udgangspunkt er 2 medarbejdere pr. forflytning i Slagelse og Aarhus, mens der er 1,4 medarbejder pr. forflytning i Odense
4. Antallet af forflytninger pr. borger holdes konstant mellem de to målinger og antages ens i alle landets kommuner
5. I tidsfrigivelsen skelnes der ikke mellem borgere på plejehjem/plejecentre og borgere i eget hjem
6. Kategoriseringen af borgernes mobilitetsniveau efter Fællessprog I og II lægges sammen, og borgerne inddeles i tre funktionsniveauer (A, B, C)
7. Opregningen til kommunalt og nationalt plan sker på baggrund af borgere med et givet funktionsniveau
8. Tidsfrigivelsen pr. borger i de deltagende plejeenheder generaliseres til kommunalt plan og til landsplan
9. Alle observationer benyttes forstået således, at selvom der fx ikke er registreret et antal forflytninger for en bestemt situation, benyttes tidsobservationen til udregningen for tidsforbrug pr. forflytning
10. Antallet af observationer varierer mellem de forskellige forflytningssituationer og kommuner, idet alle valide data bruges ved beregningen af tidsbesparelsen, jf. punkt 8 ovenfor
11. Det er ikke nødvendigvis de samme respondenter, der har deltaget i før- og slutmålingen, da nogle borgere ikke længere er med i projektet, fx på grund af dødsfald, sygdom mv.
12. Alle gennemsnit udregnes som simple gennemsnit medmindre andet er angivet
13. Investerings- og driftsomkostninger i forbindelse med teknologien antages ens imellem kommunerne

⁷⁵ Udregnet på baggrund af udgiftsoplysninger fra Hjælpeinstituttet. Antaget 80 % mobiløftere (listepriis: 13.700 kr. pr. stk.) og 20 % ståløftere (listepriis: 12.790 kr. pr. stk.). Herunder har alle en toiletbade stol (listepriis: 9.540 kr. pr. stk.). Priiserne er ekskl. moms. I business casen er der indregnet en rabat på 20 pct. i forhold til listepriisen.

14. Baggrundsoplysningerne fra kommunesurveyen benyttes som vægtede gennemsnit i opregningen til landsplan.
15. Ved opregningen til landsplan er det antaget, at ca. 74 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder efter år 1
16. Det er antaget, at antallet af borgere, der forflyttes, og sammensætningen af disse er konstant over den 5-årige periode
17. Alle opgjorte priser på den eksisterende og den nye teknologi er listepreiser ekskl. moms minus 20 pct. rabat

Nedenstående tabel viser de forskellige input, der ligger til grund for beregningerne af det tidsbesparende potentiale samt de økonomiske konsekvenser.

Tabel 6: Inputforudsætninger

Dimension	Slagelse	Odense	Aarhus	DK*
Populationer				
Antal borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp (fritvalgsområdet)	2.808	6.970	8.361	182.266
Antal borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp (plejebolig og plejecenter)	511	1.200	2.145	38.827
Andel borgere, der modtager forflytning (fritvalgsområdet)	5 %	6 %	6 %	4 %
Antal borgere, der modtager forflytning (fritvalgsområdet)	140	422	462	6.975
Andel borgere, der modtager forflytning (plejecenter og plejehjem)	32 %	39 %	27 %	34 %
Antal borgere, der modtager forflytning (plejecenter og plejehjem)	164	464	579	13.025
Andel borgere med funktionsniveau A (fritvalgsområdet)	38 %	65 %	5 %	34 %
Andel borgere med funktionsniveau B (fritvalgsområdet)	51 %	25 %	74 %	47 %
Andel borgere med funktionsniveau C (fritvalgsområdet)	12 %	10 %	21 %	19 %
Andel borgere med funktionsniveau A (Plejebolig og plejecenter)	26 %	38 %	25 %	25 %
Andel borgere med funktionsniveau B (Plejebolig og plejecenter)	31 %	42 %	28 %	39 %
Andel borgere med funktionsniveau C (Plejebolig og plejecenter)	43 %	20 %	47 %	36 %
Total antal borgere, der forflyttes (funktionsniveau A)	95	451	165	5.637
Total antal borgere, der forflyttes (funktionsniveau B)	121	300	505	8.348
Total antal borgere, der forflyttes (funktionsniveau C)	88	135	371	6.014
Andel medarbejder, der modtager undervisning	100 %	100 %	100 %	100 %
Antal frontline-medarbejdere	1.057	2.635	3.917	83.605
Løn og overhead (frontline-medarbejdere)* *	415.597	415.597	415.597	415.597
Besparelse pr. forflytning (timer)				
Borgere med funktionsniveau A	-0,00	-0,00	-0,00	-0,00
Borgere med funktionsniveau B	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01
Borgere med funktionsniveau C	0,01	0,01	0,01	0,01
Besparelse 2->1 medarbejder pr. forflytning (timer)				
Borgere med funktionsniveau A	0,06	0,06	0,06	0,06
Borgere med funktionsniveau B	0,06	0,06	0,06	0,06
Borgere med funktionsniveau C	0,09	0,09	0,09	0,09

Dimension	Slagelse	Odense	Aarhus	DK*
Andel af forflytninger 2-> medarbejder				
Andel af forflytninger (2->1 medarbejder) (funktionsniveau A)	54 %	74 %	54 %	74 %
Andel af forflytninger (2->1 medarbejder) (funktionsniveau B)	63 %	74 %	63 %	74 %
Andel af forflytninger (2->1 medarbejder) (funktionsniveau C)	54 %	74 %	54 %	74 %
Antal forflytninger pr. borger pr. dag				
Antal forflytninger pr. borger pr. dag (funktionsniveau A)	3	3	3	3
Antal forflytninger pr. borger pr. dag (funktionsniveau B)	3	3	3	3
Antal forflytninger pr. borger pr. dag (funktionsniveau C)	5	5	5	5
Omkostninger				
Sparede driftsomkostninger ved gammel teknologi pr. borger pr. år	580	580	580	580
Investering i gl. teknologi pr. stk.***	18.446	18.446	18.446	18.446
Investering i ny teknologi (bade-/toiletstol) pr. stk.****	16.684	16.684	16.684	16.684
Investering i ny teknologi (loftsløfter) pr. stk.*****	17.440	17.440	17.440	17.440
Årlige vedligeholdelsesudgifter (loftsløfter samt bade-/toiletstol) pr. sæt.*****	1.425	1.425	1.425	1.425
Nedtagings- og genopsætningsudgifter pr. loftsløfter (plejeboliger)*****	650	650	650	650
Nedtagings- og genopsætningsudgifter pr. loftsløfter (hjemmeplejen)	3.000	3.000	3.000	3.000
Kursusforløb pr. medarbejder (kr.)*****	350	350	350	350
Kursusforløb pr. medarbejder (timer)	15	15	15	15
VEU-godtgørelse pr. medarbejder*****	1.226	1.226	1.226	1.226
Vikartimeløn	265	229	200	219
Øvrige antagelser				
Årsnorm (antal timer)	1.669	1.669	1.669	1.669
Antal dage om året	365	365	365	365
Antal år, som beboerne lever efter opsætning af teknologi	2	2	2	2
PL-faktor (pris- og lønregulering)	3,5 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %
Andel af fravær, der erstattes af vikarer	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel af gl. teknologi til udskiftning pr. år	10 %	10 %	10 %	10 %
Andel af loftsløftere i udgangspunktet	5 %	30 %	5 %	22 %
Reduktion i tidsbesparelse år 0	50 %	50 %	50 %	50 %

Kilde: Hjælpemiddelinstittet, Servicestyrelsen, DST, FLD, survey samt egne beregninger.

Note: *** Ved den nationale implementering er det antaget, at 22 pct. af borgerne i udgangspunktet har den anvendte loftsløfter. På baggrund af surveyen (bilag 5) er det dog estimeret, at 97 af kommunerne ikke har hjemtaget nogen gevinst ved at foretage forflytninger med 1 medarbejder. For Odense er den faktiske andel af forflytninger, som er foretaget af 1 medarbejder, i udgangspunktet indregnet.

**** udregnet pba. FLD data som et vægtet gennemsnit af løn til Hjemmehjælpere, Plejere og sosu-assistenten (trin 23-27), social- og sundhedsassistenter, social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedspersonale, ikke-udd. Hertil er lagt en sats på 20 % i overhead. ***** Udregnet på baggrund af udgiftsoplysninger fra Hjælpemiddelinstittet. Antaget 80 % mobiløftere (listepris: 13.700 kr. pr. stk.) og 20 % ståløftere (listepris: 12.790 kr. pr. stk.). Herunder har alle en toiletbade stol (listepris: 9.540 kr. pr. stk.). Priserne er ekskl. moms. I business casen er der indregnet en rabat på 20 pct. i forhold til listeprisen.

***** Leverandøren har oplyst en listepris på 20.885 kr. ekskl. moms pr. enhed. Enheden består af stolen (19.995 kr.), bækkenbeslag (395 kr.) samt bækkenet (465 kr.). Det er Servicestyrelsens vurdering, at man ved et udbud som minimum vil kunne opnå en rabat på 20 %. Denne forudsætning er benyttet i beregningerne.

***** Leverandøren har oplyst en listepris på 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsløfter til 16 m² bolig ekskl. sejl og inkl. opsætning. Det er Servicestyrelsens vurdering, at man ved et udbud som minimum vil kunne opnå en rabat på 20 %. Denne forudsætning er benyttet i beregningerne.

***** Opgjort som producentens listepriser ved årlig serviceeftersyn. Kan efter aftale med leverandører foretages af anden leverandør eller internt i kommunerne. For toilet-/ badestolen koster et årligt eftersyn 750 kr., mens det for loftsløfteren koster 675 kr. pr. stk.

***** Kursusudgifter pr. medarbejder er sat til standardtaksten for 2-dages kursusforløb på social- og sundhedsskolen.

***** VEU-godtgørelsen er udregnet på baggrund af ugesatsen pr. 7. februar 2011 (3.064 kr.)

***** Det er antaget, at skinnerne til loftsløfterne bliver hængende i plejecentre, mens motoren flyttes. Der er ikke indregnet udgifter til ekstra skinner på plejecentre.

BILAG 4: POSTER I DE ØKONOMISKE KONSEKVENSBREGNINGER

Tabel 7: Poster i de økonomiske konsekvensberegninger

Post	Beskrivelse
Udgifter	
Indkøb og opsætning af teknologi	Denne post dækker over udgifter til indkøb og opsætning af loftsloftere samt bad- og toiletstole
Vedligeholdelse	Årlige driftsudgifter i forbindelse med loftsloftere samt bad- og toiletstole
Medarbejderuddannelse (direkte)	Kursusudgifter til uddannelse af medarbejdere fratrukket refusion. Det er antaget, at nytilkomne medarbejdere i år 1-4 modtager deres undervisning på fx deres uddannelse eller via kommunernes faste forflytningsundervisning og derfor ikke er en ekstra udgift for kommunen
Medarbejderuddannelse (indirekte)	Udgifter til vikarer i forbindelse med uddannelse af medarbejdere fratrukket den statslige VEU godtgørelse
Nedtagning og genopsætning af teknologien	Udgifter i forbindelse med nedtagning, opbevaring og genopsætning af motorenhed og skinnerystem hos borgere i private hjem samt nedtagning, opbevaring og genopsætning af motorenheden i plejecentre. Antaget af foregå hvert 2. år
Gevinster	
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	Ændring i medarbejderudgifterne i forbindelse med ændringen i tidsforbruget pr. forflytning
Løn og overhead (2->1 medarbejder)	Ændring i medarbejderudgifterne i forbindelse med, at der i en række forflytninger nu kun er 1 medarbejder til forflytningen
Udgifter i forbindelse med eksisterende teknologi	Sparede drifts- og investeringsudgifter for perioden år 0-4 i forbindelse med den eksisterende teknologi

BILAG 5: KOMMUNESURVEY

I nedenstående tabel fremgår resultaterne fra den kommunesurvey, der er gennemført for at få et mere robust opregningsgrundlag for potentialet på landsplan. De kommuner, som har deltaget i kommunesurveyen, er de kommuner, som Servicestyrelsen har et samarbejde med i forhold til andre ABT-projekter. Kommunerne er udvalgt, fordi de oplysninger, som efterspørges i projektet, er vanskelige at skaffe for kommunerne, idet mange af oplysningerne ikke kan trækkes fra omsorgssystemer eller lignende. Derfor er det valgt at gå igennem de kontaktpersoner, som styrelsen i forvejen har et samarbejde med, for at opnå en høj svarprocent.

Det vurderes at være en fordel, at de udvalgte kommuner både repræsenterer store og mindre kommuner samt kommuner med store by- og landområder.

De felter, som ikke er udfyldt, skyldes, at kommunerne ikke har kunnet skaffe oplysningerne.

Tabel 8: Besvarelser fra kommunesurveyen

	Andel af borgere, der forflyttes (eget hjem)	Andel af borgere, der forflyttes (plejebolig)	Andel af funktionsniveau A (eget hjem)	Andel af funktionsniveau B (eget hjem)	Andel af funktionsniveau C (eget hjem)	Andel af funktionsniveau A (plejebolig og plejecenter)	Andel af funktionsniveau B (plejebolig og plejecenter)	Andel af funktionsniveau C (plejebolig og plejecenter)	Andel af loftslofter *	Er der generelt 2 medarbejdere til alle forflytninger **
Slagelse	5 %	32 %	38 %	51 %	12 %	26 %	31 %	43 %	5 %	Ja
Odense	6 %	39 %	65 %	25 %	10 %	38 %	42 %	20 %	30 %	Nej
Aarhus	6 %	27 %	5 %	74 %	21 %	25 %	28 %	47 %	5 %	Ja
Frederiksberg	1 %	35 %							30 %	Ja
Guldborgsund	4 %	31 %								Ja
Holstebro	5 %	30 %							55 %	Ja
Horsens	5 %	37 %	5 %	25 %	70 %	5 %	25 %	70 %		Ja
Høje-Taastrup										
Kolding	5 %								19 %	Ja
København	1 %		15 %	50 %	35 %	15 %	50 %	35 %		Ja
Lolland										
Mariagerfjord	5 %		10 %	85 %	5 %	10 %	85 %	5 %	50 %	Ja
Norddjurs										
Roskilde										
Gns.	4 %	34 %	34 %	47 %	19 %	25 %	39 %	36 %	22 %	

Note: Gennemsnittet er vægtet med det antal borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp på plejehjem/plejecentre og i eget hjem.

*** Denne oplysning er udelukkende brugt til at estimere kommunernes investeringsomkostninger under scenariet "Delvis implementering".

**** På baggrund af dette spørgsmål er det estimeret, at 97 af kommunerne ikke har hjemtaget nogen gevinst ved at foretage forflytningerne med 1 medarbejder. For Odense er den faktiske andel af forflytninger, som er foretaget af 1 medarbejder, i udgangspunktet indregnet.

BILAG 6: FØLSOMHEDSANALYSE

I dette bilag præsenteres de økonomiske konsekvenser ved implementeringen af teknologien set over en 10-årig tidshorisont. Der opstilles 2 scenarier. Scenarie 1 omhandler den fulde implementering, mens scenario 2 omhandler den delvise implementering.

Scenario 1: 10-årig tidshorisont (fuld implementering)**Tabel 9: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (10-årig tidshorisont, fuld implementering)**

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9
Udgifter										
Indkøb og opsætning af teknologi*	682									
Vedligeholdelse	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
Medarbejderuddannelse (direkte)	29									
Medarbejderuddannelse (indirekte)	169									
Nedtagning og genopsætning af teknologi			29		29		29		29	
Udgifter i alt	909	28	58	28	58	28	58	28	58	28
Gevinster										
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Løn og overhead (2->1 medarbejder)**	140	280	363	363	363	363	363	363	363	363
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	227									
Gevinster i alt	360	273	357	357	357	357	357	357	357	357
Pengestrømme total	-549	245	299	328	299	328	299	238	299	328

Kilde: DST, kommunesurvey, Hjælpeinstituttet samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0

Pga. afrunding summere de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

*** Leverandøren har oplyst en listepris på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftslofter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusivt sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et landsdækkende udbud.

**** Besparelsen i år 0 er udregnet på baggrund af, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder, og at kommunerne har en 6 måneders implementeringsperiode. Besparelsen i år 1 er udregnet på baggrund af, at 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder. Besparelsen i år 2-4 er udregnet på baggrund af en antagelse om, at ca. 75 pct. af alle forflytninger kan foretages af 1 medarbejder efter år 1.

Tabel 10: Økonomiske nøgletal (10-årig tidshorisont, fuld implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner	1.770
Intern rente (IRR)	51 %
Tilbagebetalingstid i hele år	3

Scenario 2: 10-årig tidshorisont (delvis implementering)**Tabel 11: Økonomiske konsekvenser i mio. kr. (10-årig tidshorisont, delvis implementering)**

	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9
Udgifter										
Indkøb og opsætning af teknologi*	607									
Vedligeholdelse	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
Medarbejderuddannelse (direkte)	29									
Medarbejderuddannelse (indirekte)	169									
Nedtagning og genopsætning af teknologi			23		23		23		23	
Udgifter i alt	831	26	49	26	49	26	49	26	49	26
Gevinster										
Løn og overhead (ændring i tidsforbrug pr. forflytning)	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Løn og overhead (2->1 medarbejder)**	140	280	363	363	363	363	363	363	363	363
Udgifter i forbindelse eksisterende teknologi	178									
Gevinster i alt	311	273	357	357	357	357	357	357	357	357
Pengestrømme total	-519	248	308	331	308	331	308	331	308	331

Kilde: DST, kommunesurvey, Hjælpemiddelinstitutionen samt egne beregninger.

Note: Det er antaget, at alle investeringsomkostningerne ligger i år 0

Pga. afrunding summere de enkelte udgifts- og gevinstposter ikke nødvendigvis til de samlede udgifter og gevinster.

*** Leverandøren har oplyst en listepriis på 20.855 kr. ekskl. moms pr. højdeindstillelig toiletbadestol og 21.800 kr. ekskl. moms pr. loftsløfter (ved opsætning i en bolig på 16 kvadratmeter, eksklusive sejl, og inklusive opsætning). Der er indregnet en antagelse om, at der vil kunne opnås 20 pct. rabat ved et landsdækkende udbud.

**** Besparelsen i år 0 er udregnet på baggrund af, at ca. 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder, og at kommunerne har en 6 måneders implementeringsperiode. Besparelsen i år 1 er udregnet på baggrund af, at 60 pct. af alle forflytninger foretages af 1 medarbejder. Besparelsen i år 2-4 er udregnet på baggrund af en antagelse om, at ca. 75 pct. af alle forflytninger kan foretages af 1 medarbejder efter år 1.

Tabel 12: Økonomiske nøgletal (10-årig tidshorisont, delvis implementering)

Økonomiske nøgletal	
Nutidsværdi (NPV), DKK millioner	1.843
Intern rente (IRR)	55 %
Tilbagebetalingstid i hele år	2